

Komşuda Bir Bayram Havası...

Tuna Kalaycı Atina'dan Bildiriyor!

Çipras Abim gelmiş! Seçimler öncesi yurt içinde dört bir koldan yapılan karşı propagandaya rağmen Avrupa Birliği paşalarının göz korkutmalarına rağmen gelmiş. Atina'da hemen her sokak köşesine çöken o polis ablukası O'nun bir küçük sözü ile kalkmış. Gösterilerin tuzu-biberi göz yaşartıcı bombalar son kullanma tarihleri geçene kadar raflarda unutulmaya bırakılmış. Meclisin önündeki parlak barikatlar kaldırılmış. O Atinalılar hükümetlerini troyka ile mübadelesinde desteklemek için Meclis önünde büyük bir eylem yapmışlar bile. İnsanların yüzündeki tedirginlik seçimlerin sonucu ile beraber yerini haklı bir meraka bırakmış. Ancak endişe –belki de her büyük şehrin olmazsa olmazı olan o kadim endişe- her daim yerini korumaktaymış.

Seçim günü Türkiye'den bazı parti temsilcileri Yunanistan'da bayrak sallarken görülmüş ve kimileri oturmuş SYRIZA ile ciğer yemişler. Afiyet olsun. "Ba(ğ)zı şeyler demek kravatlar çıkınca halloluyor" demişler. "Bizden de SYRIZA çıkar mı" diye sormuşlar ama "yüzde beşten yüzde otuzbeşe nasıl çıkılır" diye sormamışlar.

Tuna Kalaycı >> s.05

Kobani Zaferinin Hatırlattıkları

Barış Şarer >> s. 06

Ankara Ulaşım Dayanışması Eylemi

Ankara Ulaşım Dayanışması >> s. 07

Dut Ağacı Kolektifi Söyleşisi

Berivan Eliş >> s. 10-11

Bilgi Kitapevi Kapandı!

Akın Atauz >> s. 14

Ankara Ovası, Keltlerin Yuvası

Aydın Akın >> s. 14

Nadia'nın Yolculuğu

Üzerine Feminist Yaklaşım

Nur Yılmazlar >> s. 18

Ahmet Melih Yılmaz, 2015, Ankara.

Özgür Ceren Can >> s. 19

Sahaflar Ankara'da

Selda Bancı >> s. 22

Eskiden ve Uzaktan Ankara

Vidabeth ve David Bensen'i 1995-96 yıllarında eğitim için gittiğim ABD'nin Chapel Hill'deki Kuzey Karolina Üniversitesinde tanıdım. Üniversiteye gelen yabancı öğrencileri gönüllü olarak "ağırlamak" üzere oluşturulmuş "ev sahibi aile (host family) programı"na dahil olmuşlardı ve iki sömestr boyunca Bensen'ler benim ve birlikte gittiğim on bir yaşındaki oğlumun "ev sahibi ailesi" oldular... Sema Alpan Atamer >> s.15

Sedar İki, Altı, Beş Şehre Düştü

Tarih 1 Şubat 1963, günlerden cuma, aylardan Ramazan ve Ulus'ta olağandan hareketli saatler yaşanıyor. Yerel saatler 16.10'u gösterdiği sırada 11 yolcu ve 3 mürettebatıyla Lübnan'dan kalkan ve Kıbrıs'a uğradıktan sonra Ankara'ya gelmekte olan Orta Doğu (MEA) Hava Yollarına ait Viscount 745 D tipi yolcu uçağı, Esenboğa'ya inmek üzere alçalırken, Etimesgut'tan kalkan ve Ankara üzerinde görev uçuşu yapmakta olan Türk Hava Kuvvetlerine ait C 47 tipindeki Çubuk-28 uçağıyla Akköprü mevkiinde çarpıştı...

Sibel Durak >> s.12-13

SİVİL MİMARİ BELLEK YAZILARI - I

Ortaklaşılığın Mimarisi:

Halit Ziya Sokak 6 ve Cinnah Caddesi 22 Örneği

Charles-Edouard Jeanneret, ya da daha bilinen adıyla Le Corbusier, modern mimarlığın temel aldığı/alması gereken ilkeleri beş madde etrafında listeler... Umut Şumnu >> s.08-09

Kırk Yıllık Hareketten Işıklı Hafızaya Dönüşen Dinamo

Ege Berensel ile Salt Ulus'taki Dinamo Mesken sergisi üzerine söyleştik... Erhan Muratoğlu, Onur Mat, Alper Şen >> s.16-17

SGK'ya göre 2014'de 1570 işçi, "iş kazalarında" öldü. İstanbul İş Güvenliği ve İşçi Sağlığı Meclisine göre iş cinayetlerinde ölen işçi rakamı: 1886. Ocak ayında iş cinayetlerinde ölen işçi sayısı: 125

Metal işçilerinin grev kararı aldığı Ocak ayı sonunda, Antep'te Kutman Doğan isimli metal işçisi, yük asansöründe can verdi. Trabzon'da Erhan Aslan, Nusret Er, Özgür Can, Muhammet Işıklı ile Lokman Çelik Çaykara'da HES İnşaatında tünel girişinde çığ altında kalarak öldüler. Ankara'da, iş çıkışında inşaat malzemeleri üreten bir fabrikada çalışan Cemalettin Şahan, işyerinin önünde bir otomobilin çarpması sonucu hayatını kaybetti. Ocak ayının 29. Günü, Antalya'da 5 işçi işe giderken servis aracının kaza yapması sonucu öldü.

Ulaştırma Bakanlığı mevsimlik işçi ölümlerini azaltmak için çare arayacağına, dalga geçiyor: "İşçiler, üst üste yolcu alan araçlara binmesin!"

Birleşik Metal Sendikası, grev kararı aldı. Hükümet, metal işverenlerine arka çıktı. 12 Eylül yasaları ile grevi ertelemeye kalktı. *Birleşikmetal/İsig/Abo/Solfasol*

AKP, yolsuzluk iddialarını sıfırlayabilecek mi!?

Başbakan Davutoğlu'nun yolsuzluk ve rüşvet ile suçlananları kayırmayacağına ilişkin "Yolsuzluk yapan kardeşimiz de olsa kolunu keseriz" lafı, lafta kaldı. Rüşvet ve yolsuzluklara karıştırdıkları iddialarının ardından hükümetten uzaklaştırılan bakanların, yolsuzluklara karıştığına dair güçlü karineler olmasına rağmen, eski bakanlara isnat olunan yolsuzluk iddiaları adeta sıfırlandı. Başbakanın, bakanları Yüce Divan'a gönderme eğilimine rağmen, AKP üzerindeki "güçlü irade", yine baskın çıktı ve AKP içinden ancak 48 kişi, bakanlar aleyhine oy kullandı. Rüşvet ve yolsuzlukla suçlanan bakanların Yüce Divan'da yargılanmaları için 276 oy gerekmektedir; olumlu oylar, 264'de kaldı. AKP içindeki aleyhte oy kullananlar, AKP içindeki irade sahiplerinde endişe yarattı. *Abo/Solfasol...*

Hükümet, vatandaşın elektrik faturalarında kendisine haksız olarak yansıtılan kayıp-kaçak ödemelerini, geri almak için yapılan başvuruların önünü kapatıyor.

Hükümetin bu haksız girişimine karşı, Tüketici Birliği Federasyonu (TBF) Genel Başkanı Mehmet Bülent Deniz, hükümetin elektrik tüketimindeki kayıp-kaçak bedeli ile ilgili hazırladığı yasa tasarısı için, "Hukuk devleti ilkesi ayaklar altına alınmaktadır. Tasarı bu haliyle yasalacak olması halinde Anayasa Mahkemesi (AYM) ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) aşamalarına kadar yargısal tüm girişimleri yapacağız." dedi. *Sendika.org/Abo/Solfasol*

Güneydoğu'da İslamcı Kürtler ile HDP/DTK arasında gerginlik devam ediyor.

"Kutlu doğum" haftasında, Diyarbakır'da Hizbullah'ın kalabalık gövde gösterisinde, şeriat isteği de vardı.

AKP çevrelerinin, bölgede HDP ve BDP'nin gücünü kırmak için "Peygamber Sevdalıları Platformu"na destek verdiği ve bu platformun en güçlü destekçilerininse bölgede Hizbullah olarak bilinen ve Mustazaf-Der'den destek alan radikal dinci grup olduğu biliniyor. "Kutlu doğum" etkinlikleri çerçevesinde, "Peygamber

Sevdalıları Platformu" Diyarbakır'da 100bine yakın kişinin katıldığı çok büyük bir miting gerçekleştirdi. Mitinge Hamas yetkililerinin de katıldığı söyleniyor.

Kürt illerinde BDP/HDP'nin gücünü kırmak ve oylarını artırmak için AKP'nin aralarında Mustazaf-DER, HüdaPar vb. gibi radikal İslamcı oluşumlara verdiği destek, zaman zaman HDP ile HüdaPar destekçileri arasında çatışmalara da neden olmaktadır. Bu çatışmalarda, emniyet güçleri de, radikal İslamcı söyleme ve sokak hareketlerine karşı çıkan DTK ve HDP'lilere saldırıyor. En son Şırnak'ın Cizre ilçesinde çıkan çatışmalarda, emniyet güçleri, halka saldırdı. Devlet yetkilileri, her zaman olduğu gibi, polisin işlediği suçları inkar etti. Ancak, yapılan soruşturmada, 12 yaşındaki Nihat Kazanhan'ın, polis memuru (H.Vural) tarafından av tüfeği ile başından vurularak katledildiği ortaya çıktı. *Sol.org/T24/Abo/Solfasol*

Türkiye polis şiddeti, ifade ve basın özgürlüğünde, kaygı verici ülkeler arasında en başa güreşiyor.

Türkiye polis şiddeti, ifade ve basın özgürlüğü alanlarında, kaygı verici ülkeler arasında yer alıyor. 2014 yılında da AİHM önünde ifade özgürlüğü ihlali nedeniyle hakkında en fazla karar açıklanan ülke, Türkiye, oldu.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 2014 rakamlarına göre, dava başvurusu bakımından 2013 yılını 5'inci sırada tamamlayan Türkiye, 2014 yılında Ukrayna, İtalya ve Rusya'nın ardından 4'üncü sırada yer aldı. İfade özgürlüğü alanında AİHM sicili negatif olan Türkiye, basın özgürlüğü alanında da üyesi olduğu bütün kurumlar tarafından eleştirildiği gibi, Avrupa Konseyi tarafından alınan kararda da eleştirildi.

AİHM 2014 yılında toplam 896 karar açıkladı. Hakkında en fazla karar açıklanan ülkelerin başında, 129 kararla Rusya geliyor. İkinci Türkiye, hakkında 101 karar açıklandı. Açıklanan kararların en az 94'ünde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin en az bir maddesinin ihlal edildiği görüldü. Türkiye, AİHM önünde ifade özgürlüğü ihlali nedeniyle hakkında en fazla karar açıklanan ülke. AİHM kanalıyla, 2014 yılında 47 ifade özgürlüğünü ihlal eden karar açıklandı bunun 24 tanesi (yani % 50'sinden fazlası) Türkiye ile ilgili.

Türkiye'nin özgürlükler konusunda sicili o kadar bozuldu ki, ABD ve AB'den yapılan açıklamaların dışında da Başbakan, Cumhurbaşkanı ve hükümet yetkilileri hemen her gittikleri ülkede, basın özgürlüğüne ilişkin ihallerle ilgili sorularla muhatap oluyor. *AİHM 2014 raporu/Abo/Solfasol*

Türkiye'nin çeşitli illerinde, Kobani zaferi için sokaklara çıkıldı, kutlamalar yapıldı.

Kobani'nin merkezini IŞİD çetelerinden temizlendiğine dair haberlerle birlikte Türkiye ve Kürdistan'ın dört bir tarafından yüz binlerce insan sokaklara döküldü.

Diyarbakır, Van, Hakkari, Batman, Mardin, Şırnak gibi Kürt illeri başta olmak üzere, İstanbul, İzmir, Ankara, Çukurova gibi bölgelerde Kobani kutlamaları yapıldı. Kutlamalar, Türkiye dışındaki, Kamışlı ve Afrin gibi, diğer Kuzey Suriye (Rojava'daki) kantonlarında da yapıldı ve çok coşkulu oldu. Türkiye'de polis, yer yer kutlamalara katılan halka saldırdı.

Bilindiği gibi Kobani'de Kürtler, bölgedeki diğer halklarla birlikte paylaşımcı demokratik kanton yönetimi kurmuşlar ve bu demokratik ve özerk yönetimi, işgalci İslam Devleti'ne karşı savunurken, Kürtler dışındaki halklardan da destek bulmuşlardı.

İstanbul'da Taksim, Kadıköy, Esenler, Okmeydanı, Ümraniye, Sultanbeyli'de, İzmir'de Basmane'de kutlamalar yapılırken; Ankara'da kutlamaların merkezi Yüksel Caddesi'ydi. *Abo/Solfasol*

Fotoğraf: Can Mengilibörü

Hrant Dink, Öldürülüşünün 8. Yılında Ankara'da da Anıldı

Çok az insana nasiptir vicdanların sesi olmak, vicdanlara yön vermek. Hrant Dink, o çok az insandan biriydi. İtina ile korumamız gereken o insan öldürülüşünün 8. yıldönümünde Ankara'da çeşitli etkinlik ve eylemlerle. Hrant'ın kaybedenler, bir kez daha adı Hrant olan etkinliklerle andılar Hrantlarını, bir kez daha vicdanlarını titrettiler...

Ankara'da Aka-Der Sanat, "Su Çatlağını Bulur" ismiyle 3 günlük etkinlikler dizisi örgütledi. Önce bir şiir dinletisi, ardından "Sarkaç Kafe"de kısa film gösterisi sundular. Yeşiller ve Sol Gelecek Partisi ise Rudi Sayat Pulatyan'ı konuk ederek Ermeni Soykırımının 100. Yılında Hrant'ı, bir söyleşi ile andılar.

ODTÜ Kemal Kurdaş Salonunda Hrant'ın Dostları, AGOS'ta birlikte çalıştıkları Patrak Estukyan ve Sarkis Seropyan'ı konuk ettiler. Hrant'ı yadettiler. Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi, "1915 - Hrant ve Adalet" konulu bir sempozyum düzenlediler, Çankaya Belediyesinin Çağdaş Sanatlar Merkezinde. Etkinlikte Baskın Oran, Temel Demirer, Kemal Gökteş, Fikret Başkaya, Henry Theriault, Eric Hazarian gibi isimler konuşmalar yaptılar.

19 Ocak'ta öğle vakti, her 19 Ocak'ta olduğu gibi, önce Birgün gazetesinin önünde toplanıldı ve İnsan Hakları Anıtına kadar yüründü. Ve yine her 19 Ocak'ta olduğu gibi akşam Sakarya'da toplanılarak, Adalet Bakanlığına yürümek istedi Ankaralılar. Bu kez de güvenlik güçleri, korktu kalabalıktan. Güven Park'ın önüne gelen kalabalığa saldırdı, polis; su sıkı, biber gazı kullandı.

Öteki Bisiklet adı altında bir araya gelmiş olan bisikletli Ankaralılar, Ankara'nın sokaklarını Hrant Dink nezdinde öldürülen gazetecileri anmak için pedalladı. Önce Cumhuriyet Gazetesi ve Uğur Mumcu'nun sokağına, sonra Bahriye Üçok'un evi ile Muammer Aksoy, Ahmet Taner Kışlalı'nın sokağına uğranıldı. Musa Anter, Turan Dursun, Metin Göktepe ve Çetin Emeç de unutulmadı... **Abo/Solfasol**

Cumhurbaşkanlığı Köşkünün forsu söküldü.

Köşk, Saray'a yenildi. Sonunda Cumhurbaşkanlığı Köşkünün de forsu söküldü. Dedikodulara göre bundan sonra, Çankaya'daki Cumhurbaşkanlığı Köşkünü, Başbakanlık binalarına bırakılacak. Tayyip Erdoğan, Başbakan iken Başbakanlık için başlanan AK Saray inşaatı, Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı olduktan sonra Cumhurbaşkanlığı için yapıldığı söylendi. Durdurulması için verilen mahkeme kararlarına rağmen hukuk dışı yollarla kaçak olarak yapılan saray için, **Kaç-Ak Saray** suçlaması yapılıyor.

Mimarlar Odası, Kaç-Ak Saray'ın peşini bırakmıyor. Mimarlar Odası Ankara Şubesi, Kaç-Ak Saray'ın peyzaj düzenlemesi ile ilgili yaptığı basın toplantısında mevsimlik bitki giderlerinin yıllık 1 milyon 600 bin lirayı aştığını söyledi ve ayrıca lale tohumlarının da muhtemelen İsrail'den alındığını söyledi. Açıklamayı yapan Mimarlar Odası Başkanı Karakuş'a göre: "O kadar para, AOÇ'ne harcansaydı, tüm ülkenin lale ihtiyacı karşılanabilirdi"

Saray'da muhtarlar ağırlanırken, Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı açıkladı: Her ay Kaç-Ak Saray'ı serinletmenin bedeli 660 muhtarın maaşı... Mimarlar Odası Kent İzleme Merkezi, Kaçak Saray'ın yaklaşık soğutma maliyetlerini hesapladı. 6 ay üzerinden hesaplanan maliyet: 3 milyon 600bin TL!!! Mimarlar Odası Ankara Şube Başkanı Tezcan Karakuş Candan, bir aylık maliyetin geçen gün Saray'a giden muhtarların maaşına denk olduğunu söyledi. **MO/Abo/Solfasol**

TMMOB Direniyor; Elektrik Mühendisleri, meslek odalarına sahip çıkıyor.

Ankara'da toplanan Elektrik Mühendisleri, AKP'nin TMMOB'u etkisizleştirmeyi hedefleyen yasa değişikliği girişimini protesto etti. Bildiri dağıtım eşliğinde yapılan yürüyüşün ardından Güvenpark'ta kitlesel açıklama yapıldı. Mücadele kararlılığının vurgulandığı açıklamada, "Mühendis, mimar, şehir plancıları ve meslek örgütleri; ülke, kamu, halk, meslek, meslektaş yararı bütünlüğündeki mücadelesini sürdürecektir, AKP gericiliği, piyasacılığına ve diktasına teslim olmayacaktır" denildi.

EMO 44. Dönem 1. Danışma Kuruluna katılan Ankaralı Elektrik Mühendisleri, Güvenpark'a yürüdüler ve bildiri dağıttılar. Yürüyüş boyunca, "Kayıp Kaçak Elektrik Paralarını İade Edin", "Güneş Balçıkla Sıvanmaz", "Gezi'den Soma'ya, Akkuyu'dan Sinop'a Diren TMMOB", "Örgüt Dediler, Eşkıya Dediler, Çapulcu Dediler, Hırsız Diyemediler" sloganlarının yazılı olduğu dövizler taşındı. Yürüyüş boyunca "Gün Gelecek Devran Dönecek Sarayındaki Ampuller Tek Tek Sönecek", "Talana Yağmaya İzin Vermeyeceğiz", "Mühendisler, Mimarlar Susmayacak", "Padişahım çok yaşa demeyeceğiz", "TMMOB susmadı susmayacak" sloganları atıldı.

Güvenpark'ta yapılan açıklamada, TMMOB çatısı altında mühendis ve mimarların mesleki örgütlülüğünü yok etmeye dönük AKP iktidarının torba yasası protesto edildi ve AKP'nin piyasacı, gerici politikalarına direneceği bir kez daha ifade edildi. **EMO/Abo/Solfasol**

İnşaat Mühendisleri Odası Açıkladı: En Pis ve En Pahalı Su Ankara'da

İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Ankara Şubesi Ankara'da su kirliliği ve suyun pahalılaşması üzerine bir açıklama yaptı. Açıklamada su kirliliğinin ve fiyat artışlarının nedeninin plansız ve programsız çalışan Ankara Büyükşehir Belediyesi olduğu belirtildi. Ve detayları ile bir yıl içinde su fiyatının nasıl % 32 artırdığının hesaplaması yapıldı. Gerçekten, su bedelinin içine yedirilen, atık su bedeli, şube yolu bakım bedeli, çevre vergisi ve KDV gibi bileşenlere yapılan zamların ortalama su fiyatında % 32 artışa neden olduğu görülüyor.

Çizim: Erhan Muratoğlu

İMO tarafından yapılan açıklamada en kalitesiz suyun da Ankara'da olduğu söylendi. **İMO-Ankara/Abo/Solfasol**

Çizim: Erhan Muratoğlu

Ankapark hakkında verilen yürütmeyi durdurma kararının kendisini durduramayacağını söyleyen Gökçek, Belediye Meclisi'nde tek cümlelik değişiklikle yeni plan kararı çıkardı.

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, hukuka meydan okuyarak inşa edeceğini ilan ettiği Ankapark projesi için belediyeden yeni karar aldı. Büyükşehir Belediye Meclisi, Ankapark'ın planında değişiklik yapan karara imza attı. Başkanvekili Ali İhsan Ölmez'in başkanlığında gerçekleştirilen ocak ayı olağan meclis toplantısında Ankapark'ta imar değişikliğine gidildi. Bu kararı hukukun arkasından dolanmak olarak kabul eden Mimarlar Odası, bu işin peşini bırakmayacağını söyledi. **MO/Abo/Solfasol**

Seçimler geldi çattı! Seçim tartışmalarının eksenini de belli oldu: Bir kez daha 'Başkanlık Sistemi'ni ve dünyanın hiçbir yerinde uygulanmayan %10'luk seçim barajını tartışacağız.

Yaklaşan seçimler öncesi Türkiye'nin yüzkarası % 10 seçim barajına rağmen, HDP seçimlere, bağımsız adaylarla değil, HDP çatısı altında parti olarak gireceğini açıkladı. Buna karşılık seçim barajını kaldıracığı vaadiyle gelmesine karşın barajı kaldırmayan ve kaldırmaya da niyeti olmayan AKP, yetkilileri ağzından tam tersine, "baraj istikrardır" diye açıklamalar yapmakta.

HDP'nin, 7 Haziran seçimlerinde % 10 seçim barajını geçtiği takdirde, 60-70 milletvekili kazanma olasılığı var. Bu durumda parlamentoda CHP'nin ve AKP'nin temsilinde milletvekili sayılarında önemli düşmeler olacak ve özgürlükçü sol vekiller çoğalarak, AKP büyük ölçüde kısaca alınmış olacak. Ancak HDP % 10'u geçemezse, hiçbir milletvekili çıkartamayacak. Üstelik, HDP'nin bu "başarısızlığı" AKP'nin daha çok milletvekili çıkartmasına da yarayacak ve belki de başkanlık hayalleri olan Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın elini yükseltmesine neden olacak.

Siyasi kulislere şimdiden hararet yükseldi. CHP ve ulusalcı kanat milletvekilleri, HDP'ye seçimlere bağımsız katılmaları yönünde akıl vermeye

başladı. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, başkanlık tartışmasını yeniden başlattı. Üstelik seçim öncesi, tarafsız bir cumhurbaşkanı olmayacağını bir kez daha altını çizdi, AKP için seçim meydanlarına çıkacağını söyledi ve Kırşehir'de neredeyse AKP için çalışmalar başladı. Cumhurbaşkanı, bir diğer konuşmasında ise çözüm sürecinde HDP'li vekillere gözdağı da verdi: mecliste olmayan HDP'nin, çözüm sürecinde de olamayacağını söyledi. Yandaş yayın organlarında 'Düşük baraj çift sandık', diyerek AKP'nin oylarının artırılması için propaganda çalışmaları başlatıldı bile. Yapılan yayınlara göre, yine vatandaşın ağzına bir parmak bal çalınıyor: Türkiye'nin ayıbı, % 10 barajı şimdi kaldırmayacakmış ama AKP anayasa çoğunluğunu kazanırsa, baraj kaldırılacakmış!? 18 yaşa milletvekilliği şimdi verilmeyecekmiş ama AKP anayasa çoğunluğunu kazanırsa, 18 yaşında milletvekili seçilme hakkı gelecekmiş. Yeni parlamenter sistemde, Başkan Baba, bakanları atayacakmış. Yasalar önünde de, Başkan Baba bizzat sorumlu olacakmış. Ama denetim yetkisi iyice kuşa çevrilecekmiş: Başkan Baba Anayasa Mahkemesi tarafından değil, kendi atadığı vekilleri aracılığı ile denetlenecekmiş!!!

İlk anketlere göre HDP, % 10 sınırına yakın. HDP'nin yaptırdığı araştırmalara göre, HDP'nin özellikle İstanbul, İzmir, Ankara gibi Batı ve Orta Anadolu şehirlerinde 600bin civarında yeni oya ihtiyacı var... HDP bu oyları aldığı takdirde, belki de bundan sonraki seçimler için Syriza benzeri bir sol çıkışı yakalayabileceğini söyleyenler de var. HDP tarafından, bu seçimler için CHP, ÖDP, Birleşik

Irak'ta, IŞİD Saldırıları Devam Ediyor!

Kobani'den çekilen IŞİD tüm gücü ile Kerkük'e saldırıyor. Kürt Peşmergeler direniyor. IŞİD'in saldırıları çok kirli. Bağdat'daki bombalı saldırı ile 44 ölüm ve 150'den fazla yaralanmaya neden oldular. Selahaddin'de, Kerkük'te, Musul'da, Anbar'da bombalı saldırılarla, bir günde yüzlerce insanı öldürdüler.

Haziran Hareketi, Halkevleri ve Alevi Örgütlerine işbirliği çağrıları yapılmakta ve çeşitli kademelerde görüşmeler sürdürülmekte. CHP'nin HDP'den gelen çağrılara kapalı olduğu biliniyor. Ve yine HDP dışındaki Türk Solunun da CHP ile flörtü sürüyor. CHP'de kendi oylarında bir azalma olmaması için, HDP'nin işbirliği çağrısı yaptığı kişi ve kesimlere milletvekilliği önerileri götürerek, bu işbirliği çabalarını önlemeye çalışıyor.

Yapılan seçim anketlerinde, AKP ve hükümeti kimin yönettiği de sorulmuş. Sonuç çarpıcı, katılanların % 75'i Hükümeti, Başbakan Davutoğlu'nun değil, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın yönettiğini söylüyor. Anketlerde AKP'nin oyları % 35-45 bandında, CHP'nin oyları % 25-35 bandında, MHP'nin oyları % 12-19 bandında, HDP'nin oyları ise % 7-11 bandında...

Anketlerden birinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'a başkanlık için desteğin azaldığına dair emareler de var. **Metropol/Sonar/Abo/Solfasol**

IŞİD militanlarının , öldürdükleri binlerce insanın yanında gerçekleştirdikleri insan avlarında, binlerle ifade edilen kadın, kaçırıldı, tecavüze uğradı, satışı çıkarıldı. Yine kaçırıkları, gazetecileri, batılı gözlemcileri, boğazlarını keserek öldürdükleri bilinmektedir. **DiHA/BBC/Abo/Solfasol**

Avrupa'da ve Türkiye'de Syriza Rüzgarı

Komşu'da Seçimleri Syriza, Radikal Sol Güçbirliği kazandı. 90'ların öğrenci lideri Alexis Tsipras Başbakan oldu. Yunanistan'daki seçim ardından İspanya'da Podemos, İrlanda'da Sin Féin, Türkiye'de HDP bu başarının kendi ülkelerinde tekrarını nasıl sağlayacaklarını tartışıyor.

HDP Eş Genel Başkanları Figen Yüksekdağ ile Selahattin Demirtaş Yunanistan seçimlerinde radikal sol parti koalisyonu SYRIZA'nın zaferine ilişkin kutlama mesajı yayımladı: Gönderilen mesajda,

"HDP olarak, 25 Ocak'ta yapılan genel seçimlerde elde ettiğiniz tarihsel zafer nedeniyle sizi ve şahsınızda tüm Yunanistan halkını kutluyoruz. Sahiplendiğiniz adalet, eşitlik ve özgürlük ilkelerinin, neo-liberal Troyka'nın Yunanistan halkına yaşattığı baskı cenderesini aşacağına inanıyoruz" denildi.

Mesajda ayrıca tüm dünyada ezilen halkların eşitliğini ve özgürlüğünü kendisine şiar edinmiş iki kardeş parti olarak, HDP-Syriza dayanışmasını ve stratejik işbirliğini önemsediklerini belirten Eş Genel Başkanların mesajında, "Dünya halklarına küresel kapitalist sistem tarafından dayatılan her türlü baskı ve adaletsizliğin, dünyanın her yerinde açığa çıkan özgürlükçü ve eşitlikçi yapılarla kurulacak güçlü ittifaklar ve dayanışmayla bertaraf edileceğine inanıyoruz. Kat edeceğimiz yolda başarılar diliyor, yoldaşça duygularla sizleri ve tüm Yunanistan halkını selamlıyoruz" ifadeleri yer aldı. **HDP/Abo/Solfasol**

IŞİD, Kobani'de Erdoğan'ı Yalancı Çıkardı!

Suriye-Türkiye sınırındaki Kobani kentinde kontrol, tamamıyla YPG'nin (Halk Savunma Güçlerinin) eline geçti.

BBC Türkçe'ye konuşan Kobani Kantonu Eş Başkanı Enver Müslim, Kobani'de denetimi sağladıklarını, kısa bir süre içinde Kobani'nin köylerinde kalmış IŞİD güçlerini de püskürteceklerini söyledi. Müslim, çatışmalarda onlarca IŞİD militanının öldüğünü, ölenler arasında birçok yabancı savaşçının da olduğunu belirtti.

2014 Eylül ayından bu yana Kobani'de kontrolü ele geçirmeye çalışan IŞİD militanları ile Kürt güçler arasındaki çatışmalar devam ediyordu. Eylül'den beri devam eden çatışmalarda kent harabeye döndü, en az 1600 kişi öldü. IŞİD saldırısı sonrası onbinlerce Kobani sakini sığınmacı olarak Türkiye tarafına geçmişti. **Abo/Solfasol**

2.5 TL'ye az kaldı: Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın baskısı ile karar veren TCMB, piyasaları vurdu; Amerikan Doları 2.45 TL'yi gördü.

Cumhurbaşkanının suçlaması sonrası Merkez Bankası'nın açıklamaları, piyasalarda tepki topladı. Erdoğan'ın geçtiğimiz cuma "Faizi indirmek için neyi bekliyorsun" ikazı üzerine Merkez Bankası Başkanı Erdem Başçı salı günü faizi 4 Şubat'ta olağanüstü toplantıyla düşürebileceklerini ima etmişti. Bu gelişme üzerine piyasalarda ABD Dolarının tırmanışı başladı.

Uzmanlara göre, Merkez Bankasının bu zigzaglı duruşu, güven kaybını başlattı. Doların ateşini söndürmek artık bir hayli zor, görünüyor. Bu gelişmelere rağmen, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'dan yeni bir salvo daha geldi ve "Merkez Bankası'nın faiz oranlarına olan itirazımı her fırsatta dile getiriyorum... Faiz oranları enflasyon öngörüsünün neredeyse iki katı, böyle bir çarpıklık olabilir mi? İnşallah bunların hepsi düzelecek" dedi. Ve düşme trendindeki ABD Dolarını, bir kez daha hoplattı ve Dolar, 2.44 lira seviyelerinin üzerine çıktı. Böylece ayın son 2 gününde ABD Doları yüzde 4 değer kazanmış oldu.

Büyük değer kaybı yaşayan Türk Lirası'nı Türk şirketlerinin dolar satışı da durduramadı. Türk şirketleri, aylık vergi ödemeleri için yaklaşık 10 milyar lira karşılığında 4-5 milyar dolarlık satış yaptılar. Hürriyet gazetesinin haberinde, uzmanlara göre Türk şirketlerinin bu hamlesi olmasaydı dolarda 2.5 liranın görülmesi içten bile değildi. **Hürriyet/Abo/Solfasol**

Tuna Kalaycı Atina'dan Bildiriyor! Evde Bir Bayram Havası...

Tuna Kalaycı

Çıpras Abim gelmiş! Seçimler öncesi yurt içinde dört bir koldan yapılan karşı propagandaya rağmen Avrupa Birliği paşalarının göz korkutmalarına rağmen gelmiş. Atina'da hemen her sokak köşesine çöken o polis ablukasına O'nun bir küçük sözü ile kalkmış. Gösterilerin tuzu-biberi göz yaşartıcı bombalar son kullanma tarihleri geçene kadar raflarda unutulmaya bırakılmış. Meclisin önündeki parlak barikatlar kaldırılmış. O Atinalılar hükümetlerini troyka ile mübadelesinde desteklemek için Meclis önünde büyük bir eylem yapmışlar bile. İnsanların yüzündeki tedirginlik seçimlerin sonucu ile beraber yerini haklı bir meraka bırakmış. Ancak endişe –belki de her büyük şehrin olmazsa olmazı olan o kadim endişe- her daim yerini korumaktaymış.

Bayramın gelişi iç mihraklarda ve yurt dışı temsilciliklerde de coşkuyla karşılanmış. İspanya'nın yeni yüzü olması pek muhtemel Podemos'tan Pablo Iglesias, Çıpras ile kol kola yakalanmış. Dediklerine göre Portekiz'e de göz kırpmışlar demokrasinin beşiğinden. Ama Portekiz pek hoş bakmamış bu flörte açıkçası —Yunanistan'a verdikleri 1.2 Milyar Avroluk destekten olsa gerek. Seçim günü Türkiye'den bazı parti temsilcileri Yunanistan'da bayrak sallarken görülmüş ve kimileri oturmuş SYRIZA ile çiğner yemişler. Afiyet olsun. "Ba(ğ)zı şeyler demek kravatlar çıkınca halloluyor" demişler. "Bizden de SYRIZA çıkar mı" diye sormuşlar ama "yüzde beşten yüzde otuzbeşe nasıl çıkılır" diye sormamışlar. (Post)modern zamanların getirdiği o talihsiz tarihsizliği bir kez daha galebe çalmışlar. Tamam sakinleşelim. Ege'nin öte yakasını ötede bırakıp biz yine evimize dönelim.

Hızlı başladı işe Abim... Ve sembollerle dolu başladı.

İlk şaşırtıcı hamle daha hiçbir şey başlamamışken geldi. Adettendir. Yunanistan'da her hükümet başpiskoposun iyi niyet duasını alır daha doğrusu alırdı. Alışıla gelmişin dışına çıkarak başpiskoposunu resmi olarak değil dua öncesinde ziyaret etti Çıpras. Hem saygısını gösterdi kiliseye hem de mesafesini korudu akılcı bir hamle ile.

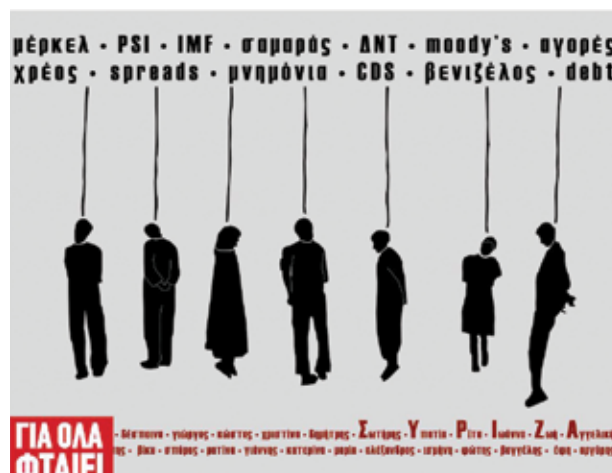
İspanya'nın yeni yüzü olması pek muhtemel Podemos'tan Pablo Iglesias, Çıpras ile kol kola

Kolay değil bu hareketi yapmak birçok insanın hala bebeklerini vaftiz ettirdiği sabahları okullarda çocuklarına dua ettirdiği bir ülkede. Çocuklar bile soluklanacak Çıpras'ın bu jesti ile.

İkinci adım Kesariyani ziyareti...

Çıpras'ın bir sonraki resmi durağı herkesi daha da çok şaşırttı. Kesariyani'ye gitti Çıpras. Kesariyani'yi Kayseri diye okuyun siz. Ama buranın tarihi çok daha başka. 1 Mayıs 1944'te Nazilere direnen 200 komünistin öldürüldüğü yer Kesariyani. Üç tane kırmızı karanfil bıraktı oraya Çıpras etrafındaki insanlar 2. Dünya Savaşı sırasında atılan direniş sloganlarını tekrar tekrar atarken. Yıllarca komünizm karşıtı propaganda yapan kanallar bu sefer bu sloganları yetiştirdiler Yunanistan'ın dört bir yanına. Yine aynı sloganlar ve şarkılar SYRIZA'nın zaferini kutladığı gün sokaklardaydı. Yunanistan halkı bir kez daha EAM'ı (Ulusal Kurtuluş Cephesi) hatırladı; hem de resmi olarak!

"Seçim günü Türkiye'den bazı parti temsilcileri Yunanistan'da bayrak sallarken görülmüş ve kimileri oturmuş SYRIZA ile çiğner yemişler. Afiyet olsun. "Ba(ğ)zı şeyler demek kravatlar çıkınca halloluyor" demişler. "Bizden de SYRIZA çıkar mı" diye sormuşlar ama "yüzde beşten yüzde otuzbeşe nasıl çıkılır" diye sormamışlar."

Syriza'nın seçim afişlerinden biri

Peki ne oldu da Çıpras Kammenos'u Savunma Bakanı yaptı?

Ertesi gün —piskopos ziyareti işe yarayacak olacak— sade bir yemin töreni ile göreve başladı Çıpras. Yanlış anlaşılmasın bay piskopos yine oradaydı. Ama SYRIZA için değil hükümetin küçük ortağı Bağımsız Yunanlılar Partisinin üyeleri için. Evet Çıpras Abim geldi misafir odasının baş köşesine oturdu. Tamam geldi ama yanında bir arkadaşını da getirdi belki de biraz emrivaki ile. Bu nevi şahsına münhasır politikacı sağcı Bağımsız Yunanlılar Partisi'nin patronu Kammenos. Hemen belirtelim bu arada. Kammenos 'yanmış' demek Yunanca'da. Kendisi dış ilişkilerde doğan görünümü bir şahin. Kendi

internet sayfasının belirttiğine göre Kammenos Türk diplomasisi için istenmeyen adam (persona non grata) durumunda; gurur duyuyor olsa gerek bu durumdan. Yunan anayasasının iliklerine işlemiş olan kilisenin aktif bir savunucusu (Bay Piskopos neden yemin sırasında hala orada olduğu açıklığa kavuşmuştur umarız) Eşcinsel birlikteliklerine karşı kanının son damlasına kadar savaşacak bir cengaver. Peki ne oldu da Çıpras bu arkadaşını Savunma Bakanı yaptı? Neden o meşhur olduğu meçhul Kardak Kayalıkları'nın ismi bir kez daha duyulur oldu sokaklarda? Ne oldu da bu aydınlanmacı SYRIZA böyle bir birlikteliğe ışık yaktı? Cevapları ekonomistlere bırakalım biz en iyisi ve SYRIZA'nın görmek istediğimiz taraflarıyla devam edelim.

Yüce Çıpras sen nelere kadirsin!

Bu yazıyı başlarken de söyledik. Hükümetin üçüncü gününde 2010'un Öfkeli Hareketi'nden beri parlamento önüne koyulan demir parmaklıklar kaldırıldı. Daha şimdiden Atina'nın isyanları ile ünlü Exarhia Mahallesi rahat bir nefes aldı. Hatırlayalım henüz 15 yaşındaki Alexis Grigoropoulos orada polis tarafından öldürülmüş ve Atina 2008 yılı isyanları ile tanışmıştı. Yine yakın zamanda kardeşimiz Alexis'in en yakın arkadaşı hapisanede eğitim için açlık grevine başlamış ve destek amacıyla Yunanistan'ın bir çok yerinde işgaller yaşanmıştı. Bu arada Kardak Kayalıkları demişken...31 Ocak'ta Yunanistan'daki kibar bir deyimle aşırı milliyetçi gerçekçi olarak söylendiğinde bir neonazi partisi olan Altın Şafak kriz sırasında ölen Yunan pilotlar için her zaman olduğu gibi bir anma töreni gerçekleştirdi ve yine her yıl olduğu gibi bir antifaşist gösteri yapıldı. Desteğinin çoğunu polislerden ve diğer kolluk kuvvetlerinden alan bu parti gövde gösterisini yaptı yine yapmasına ama antifaşistlerin alışık olduğu biber gazı ve polis tacizi bu sene yaşanmadı. Yüce Çıpras sen nelere kadirsin!

"Biz Yunanız ve biz bu işin altından kalkarız."

SYRIZA hükümetinin getirdiği belki de en önemli değişiklik şimdiden adının konulması çok zor olan karmaşık —belki biraz da çapraşık— bir aidiyet duygusu. Biz Yunanız ve biz bu işin altından kalkarız bir önceki Samarras hükümetinin sağlayamadığı bir güvence. Çıpras'ın ve kabinesindeki erkeklerin (kabindeki erkek sayısının ne yazık ki oldukça fazla olduğunu belirtmekte yarar var bu arada) rahat

tavırları ve giyinme tarzları (kravat bir sembol ise bu sembolün eksikliği de bir sembol) Yunanistan halkında "işte bizim adamlarımız" havasını uyandırdı. Ama kurtuluş için sadece halktan olmak yetmez. Kahramanlara da ihtiyaç var! Halk bunun da üstesinden geldi ve Maliye Bakanı Yanis Varoufakis milli kahraman haline geldi. Kahramanımızın karakteri de belli... "V for Varoufakis". Özellikle İngiliz Aristokrasisi'nden Osborne'nu bir eli paltosunun cebinde ziyaret edince Yunanistan'da bir çok kalp çaldı belki ama İngiliz Muhafazakar Partisi'nde bir çok kaşın kalkmasına sebep oldu. Yoldaş Çıpras'ın önderliğinde bu mavi gömlekli süper-yeni kahramanın görevi kendi değerlerini, demokrasisini ve sosyal adaleti unutmuş Avrupa'ya kendini hatırlatmak ve Avrupa halklarına yeni bir yol açmak.

Yeni Yunanistan'da yazacak, dinleyecek ve izleyecek daha çok hikaye var. Bu kısa giriş de şimdilik bizim hikayemiz olsun.

"V for Varoufakis" - Maliye Bakanı Yanis Varoufakis İngiliz Aristokrasisi'nden Osborne'nu bir eli paltosunun cebinde ziyaret edince Yunanistan'da bir çok kalp çaldı.

Kobani Zaferinin Hatırlattıkları

Barış Şarer - vivahiba.com

Pazartesi sabahı New York saatiyle 7'de, tam tamına 133 gündür sabır ve umutla beklediğim müjdeli haberi aldım: Kendilerini her nasılsa bir İslam Devleti olduklarına inandırmış olan IŞİD adlı sapık güruh sonunda Kobani'den süpürülüp atılmıştı. 'Durdurulamaz', 'önüne geçilemez' denilen uluslararası çete Rojava'nın tozlu topraklı ufak bir şehrinde Kürt kayasına çarpıp darmadağın olmuştu. Hemen gazetelere ve sosyal medya paylaşımlarına baktım. Kutlamalar her yerde, Kürt şehirlerinde herkes sokaklarda, havai fişekler atılıyor, insanlar tüm insanlık adına kazanılmış bu zaferi kutluyordu. YPG'nin uluslararası savaşçı devşirmekte kullandığı "The Lions of Rojava" sayfasına dünyanın her tarafından Kürtlere teşekkür mesajları yağıyordu – Panama, Kore, Kamboçya, ABD, Hollanda, Brezilya, İrlanda, Hindistan, Fransa, Macaristan, Meksika... Aynı ülke, din, dil ve ırklardan insanlar bu zaferi, sanki kendi savaşlarıymış gibi tereddütsüzce sahipleniyordu.

Bilmiyorum size de olur mu? Büyük, ekstatik bir sevincin ardından duygusal bir yorgunluk çöktü adeta üzerime. Bu sevinç manzaraları, coşkulu kutlamalar beni 4 ay öncesine, başka bir mekâna ve çok daha farklı bir atmosfere götürüverdi.

Yer: Washington DC, Eylül 26, Kürt Konferansı...

Cuma günü, öğle saatleri... Washington DC'nin merkezindeki konferans salonu dolu. Amaç Kürt sorununu tüm boyutlarıyla tartışmak, ama Kobani'de başlayan IŞİD işgali kara bir gölge gibi salonun üstüne çökmüş durumda. Kimse yüksek sesle telaffuz etmiyor ancak herkes farkında: Kobani'deki bir IŞİD zaferi çorap söküğü gibi Rojava'nın ve Rojava'yla birlikte Ortadoğu için biricik ümit olan özgürlükçü, demokratik çizginin sonunu getirebilir. Gerisi ya klasik Baas tarzı otokratlar, ya da uzun süredir bir Ortadoğu normu haline gelmiş etnik/mezhepsel boğazlaşmalar.

Selahattin Demirtaş da o gün konuşmacılar arasındaydı. Stres ve üzüntüsü yüzünden okunuyordu. Rojava'yla iki eli kanda bile olsa her gün defalarca görüşen ve kuşatma altındaki kentin dış dünyayla önemli iletişim kanallarından biri haline gelen gazeteci dostum Mutlu Çiviroğlu, 1-2 gün içerisinde kentin tümünden düşebileceğine dair aldığımız duyuları, Kobani'yle telefon bağlantısı kurarak doğruluyordu. ABD basın sözcüleri ve askeri yetkililerin açıklamaları -Türk hükümetinin incirlik ve diğer konularda desteğini alma karşılığı- Kobani'yi gözden çıkardıklarını ima, hatta açıkça itiraf ediyordu. Kısacası bütün dünyanın gözleri önünde kendi evini-barkını korumak dışında hiçbir günahı olmayan insanlar bir terörist çete tarafından adım adım imhaya doğru gidiyordu.

Bütün bu karanlık tablo içerisinde dikkatimi en çok çeken şeylerden biri, toplantıya ABD'ye vize alamadığı Skype üzerinden katılmak zorunda kalan Salih Müslim'in sarsılmaz duruşuydu.

Kendisi de Kobanili olan ve daha geçtiğimiz sene oğlunu en son saflarda bir çatışmada kaybeden Müslim'in sesinde endişe, öfke, hınc, çaresizlik, vb. hiçbir yoktu. Yalnızca yenilgiye sonsuza dek 'Hayır' diyen bir liderin kararlılığı vardı. O sakin ve akıcı üslubuyla İngilizce konuşmasını yaparken bu olgunluğuna şaşırdığımı hatırlıyorum. Belki de, diyordum kendi kendime, oranın yerlisi olarak, Kobanililerin direngenliği hakkında bizim bilmediğimiz bir şeyler biliyordur. Konferans bitiminde kafam düşüncelerle dolu bir halde binadan çıktığımda kaldırımda toplanmış 'ulusalci' protestocu grupla karşılaştım. Kleptokratik bir rejim tarafından idare edilen ülkeleri uluslararası İslamcı terörizmin operasyonel kumanda merkezi haline gelmişken, onlar ellerinde Mustafa Kemal resimleri, Washington DC'de bir Kürt konferansını protesto etmeyi marifet sanıyorlardı...

O ümitsizlik ile 6-7 Ekim'e gelindi...

O hafta sonu endişelenildiği gibi Kobani düşmedi ama durum ağırlaşarak devam etti. Türkiye'de çaresizlik için sokaklara dökülen Kürtleri, resmi-sivil faşist kurşunları karşıladı. Her daim 'mağdur'u oynamayı bir iç siyaset silahı haline getirmiş Cumhurbaşkanı ve hükümet bir yandan 'Kobani düştü düşecek' diye taraftarlarına müjde, Kürtlere keder vermeye çalışırken, bir yandan da sokak çatışmalarını körüklüyor, bunun faturasını da ustalıkla HDP'ye çıkarıyordu. Bu olaylarda çoğu HDP taraftarı olan 40'ın üzerinde insan hayatını kaybetti. Sayıları o kadar çok ve o kadar hızlı katledildiler ki, Gezi'de hayatını kaybedenlerden farklı olarak bu kez düşenlerin adlarını öğrenemedik bile...

Erdoğan/Davutoğlu hükümetinin karanlık planı tıkr tıkr işliyor gibiydi. Adeta paralize olmuş halde çatışmaları daireler çizerek izleyen ABD uçakları ve dünya kamuoyunun kayıtsız bakışları altında IŞİD üyesi sapıklar Kobani merkezine ilerlerken, bir yandan da Türkiye içerisinde Cumhurbaşkanlığı seçimleri ile birlikte Selahattin Demirtaş ve partisi HDP etrafında oluşmaya başlamış siyasal alternatif, tırmandırılan milliyetçilik ve kanlı komplolarla dağıtılıyordu. Hükümet Kobani'nin saldırgan bir güç tarafından işgalini bir PKK - IŞİD kışması şeklinde çarpıtmayı büyük ölçüde başarmıştı. Sosyal medya ve kişisel sohbetlerde, hükümete keskin muhalif kesimlerden insanların bile nasıl bu milliyetçilik seline kendilerini kaptırdıklarını ve Erdoğan/Davutoğlu hükümetinin gönüllü propagandistleri haline dönüştüklerini üzüntüyle gözlemledim.

Teybi ileri saralım

İşte 26 Ocak 2015 büyük Kobani zaferine tam olarak böylesi karanlık günlerden, adım adım çıkarak gelindi. Bunda milyonlarca insanın payı ve emeği var elbette. Ben ilk olarak, bugün "Kobani'deki durumda payımızı unutulmasın" şeklinde bir açıklama yapan Bülent Arıncı şahsında AKP hükümetinin

isimsiz kahramanlarını anmak istiyorum. Onların katkıları büyük. Öncelik Türkiye'nin Ortadoğu'daki konumu ve etkisini, özellikle de ABD'nin Türkiye'ye olan ihtiyacını abartılı değerlendirerek ellerindeki kartı aşan oyunlar oynadılar. Uluslararası ilişkilerin satrançtan çok kumar olduğunu unutarak, salladıkları zarlarda stratejik derinlik aradılar. Sonra da tüm dünyanın gözlerinin içine baka baka bir yandan IŞİD'e her türlü lojistik desteği verip bir yandan da 'tek günahımız Suriye'yle sınırlı olmasın' yalanını söylediler. Böyle böyle, ahmak yerine konulmaktan AKP'nin sandığı kadar memnun olmayan ABD ve uluslararası kamuoyunu karşılarına yıkılışını, kardeşlerinin katlini izleyen genciyle yaşlısıyla binlerce Kürde, IŞİD'in saldırıları yetmiyormuş gibi bir de gaz bombaları, mermiler ve TOMAlarla hücum edip onların öfkelerini her gün yeniden yeniden bilediler. O yüzden Sezar'ın hakkı Sezar'a... Kobani zaferinde, Kobani düşmanı AKP'nin payını küçümsemek lazım.

Şimdi gelelim gerçek kahramanlara...

Doğduğu yeri terk etmeyenlere... Doğmadığı yerde ölmeye giden kadınlı erkekli savaşçılara... Yüzlercesi Kobani'nin harabeye dönmüş sokaklarında Amerikan silahlarıyla donanmış çetelere, Kalaşnikoflarla direnirken toprağa düştü. IŞİD dört bir cepheden takviyelerle güçlerini yeniler ve tazelerken, onlar gece gündüz aralıksız, cephe gerisi olmayan, her yeri "ön saf" olan bir cehennemde savaştılar. Lise çağında kızlar, oğullarını direnişte yitirmiş 60'lık babalar, orta yaşlı anneler, yıkıntılar arasında savaşırken yüzlerinden gülümseme eksik olmayan savaşçı kadınların ordusu YPG/YPJ'yi oluşturdu... Kobani'nin bir diğer kahramanı ise ölüm tehlikesine rağmen her gün etraflarında vızıldayan kurşunlara, patlayan bombalara aldırmadan 'içeriden' haberler gönderen gazetecilerdi. Dünyanın 'gitti' gözüyle baktığı Kobani'nin kalbinin daha durmadığını, orada hala hayat olduğunu bizlere onlar her gün yeniden hatırlattılar.

Suruç ve diğer sınır boylarında gece gündüz nöbet tutan, savaştan kaçan kardeşlerine sahip çıkan, çıldırmanın eşğine gelince Cizre'de Habur Suyuna atlayıp yüzerek karşı tarafta bekleyen silahlı güçlere katılanlar...

Ve son olarak... Dünyanın her yerinde maddi-manevi imkânlarını Kobani için seferber eden tüm milletlerden, din ve dillerden insanlar. Haklı bir davaya 'haklı' demek için Kürt olmaya ihtiyaç duymayanlar... Bu zafer onların da zaferi.

Bu yazıyı Lions of Rojava sayfasına bırakılmış, kısa ama öz bir İngilizce mesajla noktalamak istiyorum:

"Yaşasın! Nasıl bir cesaret ve göreve bağlılık dersi bu! Bizlere özgürlüğün değerini hatırlattığınız için çok teşekkürler. Sizler gerçek kahramanlarsınız. Umarım en yakın zamanda hakettiğiniz barışçıl yaşama kavuşursunuz. Saygılarımla!"

Evet... Bizlere, tüm insanlığa özgürlüğün bedelini hatırlattığınız için.... En içten saygılarımla.

KOBANÊ HALKI ACIL DESTEKLERİNİZİ BEKLİYOR!

PARA YARDIMI NEDEN ÖNEMLİ?
Gündelik olarak değişen ihtiyaçların anında ve eksiksiz karşılanabilmesi için para yardımı, erzak ve benzeri yardımlara göre daha işlevseldir.

ROJAVA YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

BAĞIŞ HESAP BİLGİLERİ
Diyarbakır İş Bankası Ofis Şubesi
TL hesabı IBAN TR 96 0006 4000 0018 3030 8933 06
USD hesabı IBAN TR 03 0006 4000 0028 3030 2128 71 SWIFT (BIC) kodu ISBKTRIS
EUR hesabı IBAN TR 13 0006 4000 0028 3030 2128 85 SWIFT (BIC) kodu ISBKTRIS

Ankara Ulaşım Dayanışması Metro'nun İzinde... Ulaşım Hakkı: "...1,5 saat Eskişehir, 1,5 Saat Eryaman..."

Ankara Ulaşım Dayanışması – Fotoğraflar: Seyr-i Sokak

Ankara Ulaşım Dayanışması, metronun ve ulaşım hakkımızın peşini bırakmamaya niyetli. AUD, kendi metro seferlerini (!) hizmete sokarak, ulaşmamamıza yol açan toplu taşıma başarısızlığı sebebiyle Ankara Büyükşehir Belediyesi ve EGO'yu protesto ettiler.

Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin, on yıllardır yılan hikayesine çevirdiği metro macerasında Ankara Ulaşım Dayanışması kendi çözümünü oluşturdu ve "Yaya Metro Sistemi"ni geliştirdi. Ankara Ulaşım Dayanışması ilk güzergâh olarak belirlediği AŞTİ-Söğütözü arasında ise bir 'Protesto Seferi' gerçekleştirdi.

Kentin her seçim döneminde "vaat" olarak cepte tutulan metro ulaşımı bir türlü yerine getirilmiyor. Yıllar boyunca ABB tarafından sürdürüldüğü zannedilen, ancak sonrasında 1 metre bile ilerlemeden bütçesi hortumlanan, hatta uğruna EGO Doğalgaz İşletmesi'ni sattıran ve gelirinin izini de bilinmeyen yollarda kaybettiren metro projeleri, bilindiği üzere 2011 yılında Ulaştırma Bakanlığı'na devredilmişti.

Ulaştırma Bakanlığı tarafından inşaatı sürdürülen Çayyolu ve Sincan metroları ise geçtiğimiz yerel seçimin hemen öncesinde, yine bir seçim propagandası unsuru olarak öne çıkmış ve testleri, sinyalizasyonu, hatta Ankara'ya uygun vagon sistemleri bile hazır olmadan 'görkemli' törenlerle hizmete açılmıştı.

Seçim sonrasında sinyalizasyon ve kapasite problemlerinin 2014 sonunda tamamlanacağı vaatlerinin de birer 'Gökçek Yalanı' olduğunun anlaşılması çok uzun sürmedi. Üstelik metro seferlerinin başlamasıyla beraber hem metro güzergahlarına, hem de belediyenin asli yükümlülüğü olan ulaşım hizmetlerine 'kar getirmesi beklenen işletme' gözüyle bakan anlayış doğrultusunda bu güzergahlarla alakası bile olmayan ancak belediyeye göre kar getirmeyen ve 'Muhafif Ankaralılar'a hizmet veren otobüs hatları kaldırıldı. Ankaralıların ulaşım ızdırabı da, yerine konan aktarma hatlarının kapasite ve hizmet saatlerindeki yetersizlikler ve plansızlıklar dolayısıyla katlanarak arttı.

Ayrıca vaatler arasında bulunan Metro-AŞTİ-Ankaray aktarması yine bir vaat olarak maziye karışırken ABB'nin bundan sonraki vaatleri olan Keçiören, Etlük, Mamak ve Dikmen metroları ise tam bir muamma halinde üstü örtülmüş projeler durumunda.

Tüm bu beceriksizler ardı ardına gelirken hizmet bekleyen Ankaralıların karşısına ise, ulaşım planında dahi bulunmayan gereksiz ve sadece yandaş firmaları ihya etmeye yönelik beton yığını kavşak inşaatları, lunapark maskaralıkları ve milyon dolarlık 'plastik' kent kapıları çıktı.

Artık sabrının sınırına gelen Ankaralılar 'Ankara Ulaşım Dayanışması'nın çağrısıyla AŞTİ önünde bir araya gelip ve kendi geliştirdikleri 'Yaya Metro Sistemi'ni hizmete açarken basın açıklaması da gerçekleştirdi.

Ankara Ulaşım Dayanışması Basın Açıklaması şöyle:

"Artık Beklemek Yok, Hesap Soruyoruz!"

Ankara'da ulaşımı sorunu, kent tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar bir kördüğüm halini almıştır. Bunun sorumlusu yanlış ulaşım politikalarıyla 20 yıldır bir çözüm üretmemesine rağmen rant odaklı politikalarda ısrar eden Melih Gökçek yönetimindeki Ankara Büyükşehir Belediyesi ve onun açıklarını kapatmaya çalışırken suçuna ortak olan AKP yönetimidir. Gökçek metroları açmayı beceremediği için Bakanlık devralmış, birlikte seçim öncesi gösterişli törenlerle "açılmış gibi" yapılmış ve "2015 yıl başı" tam kapasiteye ulaşacak diye müjdelenmiş metrolarla ilgili olarak kentlilere bir açıklama bile yapılmamıştır. Bugün, halkın ulaşım hakkına el koyan, seçim öncesi halkın gözünü boyamak için "çakma açılış törenleri" yapan, artık otobüsleri bile aratır hale getiren sorumsuzluğun hesabını sormak için toplandık.

Ankaralılar olarak uzun yıllar boyunca 2015 Ulaşım Ana Planı'na göre şimdiki kadar çoktan açılması gereken ancak çoğu henüz proje aşamasına bile getirilmeyen Çayyolu, Sincan, Keçiören, Etlük, Mamak ve Dikmen metrolarımızın açılmasını sabırla bekledik, Ulaşım Ana Planında yer almayan katlı kavşakların ve yolların inşaatlarını ve açılışlarını izledik.

Ulaştırma Bakanlığı tarafından devir alındıktan sonra bitirildiği söylenen Çayyolu ve Sincan metrolarımız "bir seçim yatırımı olarak" tamamlanmadan açıldı. Çağdaş toplu ulaşım aracı olarak Ankaralıların umutla beklediği metrolar günlük yaşantımızı kâbusa dönüştürdü, günlük ulaşımımızı çekilmez kıldı ve insanlık dışı bir çileye dönüştürdü. Artık hesap soruyoruz:

1- Metrolarımız bir seçim yatırımı olarak açıldı, farkındayız. Metrolarımız üç vagonlu, metrolarımızın elektronik sinyalizasyonu yok. Sinyalizasyon çalışmaları bahane edilerek Batıkent metrosunun son hareket saatleri geriye çekildi. Batıkentliler olarak ulaşım hakkımız gasp edildi. Metroların sinyalizasyonları neden hala tamamlanmadı? Gecikmenin sorumlusu kimdir? Haklarında nasıl bir işlem yapıldı?

2- Keçiörenliler olarak yıllarca metromuzun açılmasını bekledik ihale teslim tarihi 2004 idi. 2014 sonunda açılacağı vaat edildi. Keçiörenliler olarak soruyoruz; daha kaç on yıl beklememiz gerekiyor?

3- Yetersiz kapasite ve düşük güvenlik standartlarında hizmete açılan metrolarla "entegre" ediliyor diye hem bu güzergahlarda hem de ilgili bile olmayan hatlarda otobüs seferlerimiz kesildi, yetersiz kapasiteli metrolar daha da yetersiz hale geldi. Otobüs seferlerimiz hala düzene oturtulmadı sefer saatlerimiz sürekli değiştiriliyor. Zorla özel toplu ulaşım araçlarına ve otomobillere yönlendiriliyor. Sincanlılar, Etimesgutlular olarak ilçelerimizle hiç alakası olmayan Ümitköy metrosuna sürülüyoruz.

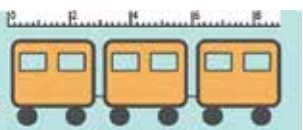
4- AŞTİ-Söğütözü Ankaray bağlantısının ihale teslim tarihi üzerinden neredeyse bir yıl geçti. 100. Yıllılar, Çiğdemliler, AŞTİ'den memleketlerine giden Ankaralılar olarak 1,5 kilometrelik bağlantı için daha kaç yıl beklemek zorundayız? Otobüsleri entegre ettiğini iddia eden yönetim Söğütözü'de metro ve Ankaray'ı neden entegre edemedi?

Ankaralılar olarak ulaşım meselesinde "sabreden derviş" gibi davranmamıza rağmen ne yazık ki muradımıza bir türlü eremiyoruz. Vaatlerin yerine getirilmediğinin farkındayız. Bize dayatılan ve her gün biraz daha kötüye giden bu koşulları kabul etmiyoruz. Vergilerimizin yerinde kullanılmadığının, evrensel ulaşım hakkımızın elimizden alındığının farkındayız. Bunu kabul etmiyoruz. Vergilerimizin hiçbir yarar sağlamayan katlı kavşaklara, kent kapılarına ve lunaparklara değil, bizim sorunlarımızı çözecek metrolara harcanmasını istiyoruz.

Herkes için ucuz, kaliteli ve erişilebilir ulaşım istiyoruz. Bu her Ankaralının hakkıdır.

Ulaşmıyoruz ve bu sefer Twitter'dan sesleniyoruz bundan metro değil olsa

#santimetro olur!

ANKARA
ULAŞIM
DAYANIŞMASI

ankaraulasimdayanismasi
ankaraulasim
ankaraulasimdayanismasi@gmail.com

Mahalle ölçeğindeki kooperatifler

SİVİL MİMARİ BELLEK YAZILARI - I

Ortaklaşalığın Mimarisi:

Halit Ziya Sokak 6 ve Cinnah Caddesi 22 Örneği¹

Umut Şumnu²

Charles-Edouard Jeanneret, ya da daha bilinen adıyla Le Corbusier, modern mimarlığın temel aldığı/alması gereken ilkeleri beş madde etrafında listeler. Corbusier'e göre betonarme iskeletin sunduğu plan ve cephe serbestliği, yatay bant pencereler, yapının kolonlarla (pilotilerle) yerden kaldırılması ve çatıda bahçe teras gibi noktalar çağın 'yeni mimarlığının' olmazsa olmazlarıdır*. Le Corbusier, kuramsal anlamda sunduğu bu ilkeleri, 1920 tarihli Citrohan evi projesinden başlayarak sırasıyla Meyer Villası (1925-1926), Esprit Nouveau Pavyonu (1925 Dekoratif Sanatlar Sergisi), Stein Villası (1927) gibi projelerle nesnelleştirir ve 1929 tarihli Savoye Villası projesinde bu temel ilkelere en kristal biçimini verir. Savoye Villası'nın, barındırdığı açık plan ve açık cephe anlayışının yanında, en dikkat çeken mimari özelliği "doğa, insan ve yapıyı bir araya getiren" zemin ve teras kat yaklaşımıdır**. Le Corbusier'in diğer projelerinde olduğu gibi bu projede de, yapı doğayla parmak uçlarıyla/noktasal temas kurar. Pilotiler sayesinde mimari kütle "çevresindeki hiçbir şeyi rahatsız etmeden" havaya kaldırılır; doğa evin altından akar; ve yarattığı hafiflik duygusunun yanında yapının zemin katı tıpkı teras katı gibi bir yaşam/dolaşım alanına dönüşür***.

İki dünya savaşı arasında üretilen en önemli konut projelerinden biri olan Savoye Villası'nda temel alınan ilkeler, Le Corbusier'in İkinci Dünya Savaşı'nın hemen ardından ürettiği Unite d'Habitation**** projesinde (1945-1952) yeni anlamlar kazanır. Öncelikle Unite d'Habitation'un, Savoye Villası'ndan farklı olarak müstakil-tek yapı şeklinde değil, apartman toplu-konut şeklinde tasarlandığının altı çizilmelidir. Fakat sunduğu konut/barınma kültürü anlamında ciddi farklılıklar olsa da, her iki projenin de aynı temel ilkeler etrafında tasarlandığı söylenebilir. İkinci Dünya Savaşı sonrası artan konut ihtiyacını karşılamak için 18 katlı ve içinde 1600 kişinin barınmasına olanak verecek şekilde tasarlanan Unite d'Habitation, Savoye Villası'na benzer şekilde, pilotiler üzerinde ayakta durur ve teras katında bir ortak yaşam alanı barındırır. Mimari biçim kararlarındaki benzerliklere rağmen, Unite d'Habitation adlı yapıda boşaltılmış zemin ve teras katları doğa ile ilişki kurmanın yanında yoğunlukla 'sosyal' amaçlar için kullanılmıştır.

Le Corbusier'in, "ortaklaşa yaşamı" öne çıkardığı Unite d'Habitation projesi, aslında Rus konstruktivist Mimar Moisei Ginzburg tarafından 1928-1930 yılları arasında tasarlanan Narkomfin Apartman projesinin bir yorumudur. Moskova'daki VKHUTEMAS Okulu'nun avant-garde kanadı OSA Grubu'nun önemli bir üyesi olan Ginzburg, Narkomfin Apartman projesinden bahsederken "sosyal yoğunlaştırıcı" (social condenser) kavramını kullanır ve mimarlığın sosyal davranışları/ilişki biçimlerini etkilemedeki rolüne vurgu

* Le Corbusier, Jeanneret. 1991. "Yeni Bir Mimarlığa Doğru Beş Nokta", 20.Yüzyıl Mimarisinde Program ve Manifestolar. Ulrich Conrads (der.). Sevinç Yavuz (çev.). Şevki Vanlı Mimarlık Vakfı Yayınları, Ankara

** Le Corbusier, Jeanneret. 1999 (ilk basım 1926). Bir Mimarlığa Doğru. Serpil Merzi (çev.). Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

*** Yapının pilotilerle yükseltilmesi sadece yapının oturduğu alanın bahçeye katılması için değil aynı zamanda yükseltilen kütle için "toprağın neminden uzaklaşması ve odaların daha fazla ışık ve hava alması için de kullanılmaktadır.

**** Unite d'Habitation yaşam/yerleşim birimi anlamını taşımaktadır.

Halit Ziya numara 6 (Dilek Mensupları İşçi Yapı Kooperatifi) yapısının fotoğrafları

yapar*****. Ginzburg için Narkomfin Apartmanı, sosyalist bir yaşam kültürünün ve ortaklaşalığın mimarisinin (kommunalka) temsilidir*****. Ginzburg bu yeni kolektif yaşam kültürünü biçimsel anlamda Le Corbusier'in 5 temel ilkesi üzerinden gerçekleştirir*****. Pilotilerle yükseltilecek boşaltılan zemin katında ve çatı-teras bahçesinde ortak mutfaklar, çamaşırhane, kütüphane, jimnastik salonu gibi çok sayıda ortak yaşam mekânı vardır.

Le Corbusier tarafından Ginzburg Apartmanı'ndan yaklaşık 15 yıl sonra tasarlanan Unite d'Habitation projesi de ortaklaşa yaşamı destekleyen bir yaklaşımı benimser. Mimarın "dikey bahçe şehir" ve "şehir içinde şehir" kavramları üzerinden kurguladığı yapı içerisinde kullanıcıların hem doğayla hem de birbirleriyle olan ilişkileri örgütlenmeye çalışılır. Bu kapsamda, Unite d'Habitation yapısında bireylerin bir araya geldiği, yemek yediği, oyun oynadığı, alışveriş ve spor yaptığı çok sayıda mekân yer alır.

Ginzburg Apartmanı ile başlayan ve Le Corbusier'in Unite d'Habitation yapısıyla iyice kuvvetlenen 'ortaklaşa yaşam' anlayışı bir model oluşturur ve tüm dünyada bu yapılarla biçimsel ve işlevsel yakınlığı bulunan çok sayıda mimari yapı inşa edilir. 1957 senesinde Batı Berlin'in Hansa Viertel bölgesinde Uluslararası Bina Sergisi'nin bir parçası olan INTERBAU adlı konut projesinde Walter Gropius, Oscar Niemeyer, Alvar Aalto, Hans Scharoun, Egon Eiermann, Arne Jacobsen gibi ünlü mimarların tasarladıkları apartmanlar izleyiciye sunulur. İnşa edilen yapıların hemen hemen tümü pilotiler üzerinde ayakta durur, bir çatı-teras bahçesi bulundurulur ve daha da önemlisi bu mekanlarda ortaklaşa yaşamı destekleyen organizasyonlar barındırılır.

***** Cooke, Catherine. 1995. Russian Avant-garde: Theories of Architecture, Urbanism and the City. St.Martins, London.

***** Magomedov, Selim Khan. 1987. Pioneers of Soviet Architecture: The New Search for New Solutions in the 1920's and 1930's. Thames & Hudson Ltd.

***** Le Corbusier'le Ginzburg'un karşılıklı etkileşimi Ginzburg'un Style and Epoch adlı kitabında da görülebilir. Bu kitap çoğu eleştirmen için Le Corbusier'in Bir Mimarlığa Doğru kitabının sosyalist bir yorumudur.

Türkiye bağlamında, United'Habitation modeli üzerinden yorumlanan yapıların çoğu kooperatif yapıları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kooperatiflerin beraber yaşama arzusu peşinde olan ve benzer sosyal sınıftan gelen kullanıcı grupları tarafından oluşturulduğu düşünüldüğünde, bu ilişki şartıcı değildir. Ali Cengizkan'ın belirttiği gibi, Türkiye'de kooperatifçilik 1935 tarihli Bahçelievler ve Güvenevler projeleriyle başlamıştır ve 1948 yılında çıkarılan konut yapımını teşvik eden 5218 ve 5228 sayılı yasalarla konut kooperatifleri iyice yaygınlaşmıştır (2002:175)*****. Cengizkan'a göre, oluşan kooperatif örgütlenmelerinde iki tür konut üretimi dikkat çekmektedir. Birincisi, "Ankara'nın 1950'li yıllardaki konut üretiminin önemli bir bölümünü gerçekleştiren, 150-200 üyeli konut kooperatifleri eliyle imara yeni açılan araziler yoluyla olmuştur" (2002: 176). Bu türde yapılan mahallelerde yer alan konutlar, tek bir çatı altında toplanmaktansa, araziye dağıtılmış, her biri müstakil, kendine ait bahçesi olacak şekilde planlanmıştır. Cengizkan'ın belirttiği gibi, bu "villa mahallelerinde" evlerin tasarımı kadar mahallenin tasarımı da önemli tutulmuş ve mahalledeki insanların kullanabileceği okul, karakol, sosyal yapı (kulüp, gazino, sinema, v.b) gibi ortak mekanlar planlamaya dâhil edilmiştir (2002: 137-138)*****. 1948 yılında Cumhuriyet Halk Partisi'nden milletvekillerinin kurduğu Tandoğan'daki Mebusevleri, 1952 yılında Haldun Gülerman tarafından tasarlanan ve Ankara dışından gelen milletvekillerine konaklama olanağı sunan Keçiören'deki Kalaba Mebusevleri, 1952 yılında Yüksek Mimar Muhittin Güreli tarafından tasarlanan ve Demokrat Parti milletvekilleri tarafından kurulan Kavaklıdere'deki 14 Mayıs Evleri, 1952 yılında yüksek Mimar Ali Mukadder Çizer tarafından tasarlanan Subayevleri (Subay Evleri Yapı Kooperatifi), 1957 yılında Sedat Çağlar tarafından tasarlanan Keçiören'deki Merbank Evleri (Merkez Bankası Mensupları Yapı Kooperatifi)

***** Daha fazla bilgi için, bakınız: Cengizkan, Ali. 2002. Türk Konut Mimarlığında Söylemsel Oluşumlar: Ankara, 1948-1962, Basılmamış Doktora Tezi, ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara.

***** Cengizkan, Ali. 2002. "Bağ Evi'nden Villa'ya: Ankara Keçiören Bağ Evleri ve Kent Konutu Tipolojisinde Dönüşüm" Modernin Saati içinde. Ankara: Mimarlar Derneği 1927ve Boyut Yayınevi, s. 119-141, Ankara.

Tek yapı kütesinde örgütlenen kooperatifler

mahalle ölçeğindeki kooperatif örgütlenmesine örnek gösterilebilir.

Kooperatif örgütlenmesindeki ikinci konut türü ise, tek yapı kütesinde örgütlenen küçük topluluk ölçekli konut kooperatifçiliğidir (2002:176). Ankara bağlamında, 1955 yılında Nejat Ersin tarafından tasarlanan Cinnah 19 (Meydanlar Müdürlüğü İşçileri Yapı Kooperatifi), 1956 yılında Orhan Bolak, Orhan Bozkurt ve Gazanfer Beken tarafından tasarlanan Kumrular İkamet Sitesi, 1957 yılında Arman Güran tarafından tasarlanan 96'lar Apartmanı (Hizmet Yapı Kooperatifi), Fatin Uran tarafından tasarlanan İlbank Blokları (İlbank Yapı Kooperatifi), Emin Onat tarafından tasarlanan Hayat Apartmanı (Hayat Yapı Kooperatifi), 1962 yılında Kadri Erkman tarafından tasarlanan İş Bankası Blokları (Türkiye İş Bankası Memurları Kooperatifi) bu kooperatif türüne örnek olarak gösterilebilir***** . Bu noktada, bu tek yapı kütesinde örgütlenen kooperatif yapılarının kendilerine Unite d'Habitation yapısı model alması, yapıların çoğunun pilotiler üzerinde ayakta durması ve gerek boşaltılan zemin kotunda gerekse çatı-teras katında apartman sakinlerinin sosyalleşebileceği ortak mekânlar barındırması şaşırtıcı değildir. Örneğin İş Bankası Bloklarının zemin katında apartman sakinlerinin beraber oturabileceği ve içinde şömine yer alan bir ortak yaşam mekânı düşünülmüştür. Benzer şekilde, Cinnah 19 yapısının terasında yüzme havuzu, güneşlenme alanı, şömineli oturma alanı gibi mekânlar bulunmaktadır.

Çoğunluğu 1950-1965 tarihleri arasında inşa edilen bu yapıların dışında Unite d'Habitation adlı yapıyı model almayan ama sunduğu ortaklaşa yaşam anlayışı bakımından öne çıkan iki kooperatif yapısından daha söz edilebilir. 1954 tarihinde Yüksek Mühendis Mimar Mehmet Savaş tarafından Cinnah Caddesi 22 numarada tasarlanan Devlet Tiyatroları Sanatkarları Kooperatifi yapısı ve 1971 yılında Mimar Emin Ermiş tarafından Halit Ziya Sokak 6 numarada bulunan Dilek Mensupları İşçi Yapı Kooperatifi yapısı kullanıcılarını bir araya getirmeyi amaçlayan kooperatif yapılarıdır. Yukarıda listelenen tek yapı ölçeğindeki kooperatiflerden farklı olarak, bu iki kooperatif yapısı kendine Unite d'Habitation modelini değil, çok daha eski bir mekânsal organizasyon olan iç avlulu yerleşimi model alır.

Cinnah Caddesi numara 22 yapısı bir zemin ve üstündeki 3 kat olmak üzere, toplam 4 katlıdır. Yapının her katında toplam 4 daire bulunur. Ve her daire projede 3 oda ve 1 salon olarak gözükmektedir. Dairelerdeki odalardan iki tanesi projede yatak odası olarak konumlandırılırken, diğer

***** Bu yapılarla ilgili daha fazla bilgi için bkz: www.sivilmimaribellekankara.com

oda salonla ilişki kuracak şekilde tasarlanmıştır. Dairelerin iç mekânları 100 metrekare civarındadır. Her katta yer alan daireler apartmanın içindeki bir galeri boşluğunun/iç avlunun etrafını sararlar. Apartmanın merkezinde yer alan ve dairelerle kıyaslandığında büyükçe sayılabilecek iç avlu, apartmanın en karakteristik mimari elemanıdır. Düşeyde katlar ve daireler arasında görsel ve fiziksel ilişki kuran, komşuluk ilişkilerini kuvvetlendiren ve kullanıcılar arasında türlü ortaklıklar kuran bu galeri boşluğunun tepesinde bir çatı penceresi yer alır. Bu sayede apartmanın zemin katının bile gün boyu ışık alması sağlanır. Yapının en karakteristik mimari ögesi olan bu galeri boşluğu zarif bir demir parmaklıkla sarılır.

Apartmanın dış cephesi iç mekânlarına oranla daha sadedir. Apartmanın dış cephelerinde yapıya karakterini verecek herhangi bir mimari detay bulunmamaktadır. Giriş kapısı bile yapıda herhangi bir pencere açıklığı gibi, daha fazla bir vurgu yapmaksızın, ele alınmıştır. Bu noktada apartmanın iç mekânındaki galeri boşluğunu ve dış mekânların sadeliğini düşünerek apartmanın içe dönük bir yaklaşımla tasarlandığının altı çizilmelidir. Yapının mimari projelerine bakıldığında bu 'içe dönük' yaşantı daha da anlam kazanır. Mimari anlamda iyi sayılamayacak nitelikte çizilmiş olan kat planlarının üstünde daire sahiplerinin isimleri yazmaktadır. Bu isimlere dikkatli bakıldığında apartmanın konservatuar mensuplarının, tiyatro ve opera sanatçıların, ortak yaptıkları bir kooperatif apartmanı olduğu fark edilir. Apartmanın kat planlarında tiyatro ve opera tarihimiz açısından önemli olan Mesude Kızılçağlayan, Ragıp Haykır, Nuri Altınok, Cüneyt Gökçer, Türkan Samiye Başoğuz, Aptullah Arsever, Vasfiye Baransel, Süleyman Güler, Ayhan Aydan, Fatma Mukadder Girginkoç, Meliha Ars, Hilmi Girginkoç ve Sabiha Erdoğdu gibi isimlere rastlanmaktadır***** . Apartmanın mimari anlayışı aynı sosyal ve kültürel çevreden gelen bu kişilerin ortaklaşalığını destekler nitelikte ele alınmıştır.

Halit Ziya numara 6 yapısı betonarme iskelet ve tuğla yığma sistemiyle yapılmış, 1 bodrum + 1 zemin + 3 kat olmak üzere toplam 5 katlıdır. Yapının girişi Halit Ziya Sokağına bakan ön cepheden değil, yan cepheden yapılmaktadır. Yapının tüm cepheleri son derece sade ve basit bir anlayışla ele alınmıştır. Yapının cephelerinde en dikkat çeken unsur yapının taşıyıcı sisteminin, özellikle de katları taşıyan kirişlerin, dış cepheden fark edilebilir olmasıdır. Yapının dış cephesindeki sadelik ve basitlik, apartmanın içerisine girildiğinde anlam kazanır. Yapı, dışa dönük bir mekân organizasyonundan çok, Cinnah

***** Konservatuar mensupları için benzer bir kooperatif yapısı Şevkli Vanlı tarafından 1956 yılında Keçiören'de tasarlanmıştır.

Caddesi numara 22'de olduğu gibi, içe dönük bir mekân organizasyonuna sahiptir. Yapının yan cephesinden birkaç basamakla yükseltilmiş olan giriş mekânından binanın içine doğru döndüğümüzde bizi büyük ve aydınlık bir avluya çıkaran bir koridorla karşılarız. Yapının mimari anlamda en zengin elemanı apartmanın daireleri tarafından sarılan ve üstü tamamen açık olan bu iç avludur.

Yapının her katında yer alan ve her biri 3 oda ve 1 salondan oluşan, 4 daire de bu açık mekânlılığa kurar. Tüm dairelerin girişleri iç avluya ve dolayısıyla temiz havaya açılan kapılardan yapılır. Yapının merkezinde yer alan bu açık mekân sayesinde tüm daireler birbirleriyle görsel ve fiziksel anlamda ilişki kurarlar. Daireler arasındaki görsel ilişki yapının plastik değeri kuvvetli merdivenle fiziksel anlamda da desteklenir. Yapının merdiveni kare şeklindeki iç avlunun girişe yakın olan köşesinden bağımsız bir şekilde yükselir.

Yapının iç avlusunda yer alan diğer önemli bir detay da avluyu saran kat hollerindeki zemin boşaltmalarıdır. Yapının ortasında yer alan boşluk duygusunu daha da kuvvetlendirmek için mimar tarafından kat hollerinde yer alan koridorların kenarlarında da benzer boşaltmalar yapılmıştır. Yapının kat hollerini taşıyan kirişleri de açığa çıkaracak şekilde açılan bu ince ve uzun boşaltmalar sayesinde kat hollerindeki koridorlar birer köprüye dönüşmüştür. Bu boşaltmanın verdiği mekânsal deneyimin dışında apartmanın iç avlusuna bakan her mekânın gün boyu güneş ışığından yararlanması sağlanmıştır.

Sonuç olarak, Cinnah Caddesi numara 22 ve Halit Ziya numara 6, bizlere unuttuğumuz bir mimari yaşam kültürünü hatırlatırlar. Apartmanların ortak mekânlarının, gerek metrekare gerek mimari ele alınış bakımından, en az daire iç mekânları kadar önemli kılındığı bu yaklaşım 'ben'in ötesinde 'biz' duygusunu yüceltmeye çalışır. Ortaya koyulmaya çalışılan izolasyonun değil, sosyalliğin ve ortaklaşalığın mimarisidir.

1. Bu yazı Doç.Dr. Nuray Bayraktar'ın yürütücü, Doç. Dr. Bülent Batuman, Yrd. Doç.Dr. Umut Şumnu ve Tezcan Karakuş Candan'ın araştırmacı, Ece Akay, Elif Selena Ayhan, Yeşim Uysal ve Didem Bahar'ın bursiyer olarak görev aldığı Ankara'da 1930-1980 Yılları Arasında Sivil Mimari Kültür Mirası: Araştırma, Belgeleme, ve Koruma Ölçütleri Geliştirme adlı TÜBİTAK projesi kapsamında yapılan araştırmalar ve elde edilen veriler sonucunda yazılmıştır.

2. Başkent Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Öğretim Üyesi.

Cinnah Caddesi numara 22 (Devlet Tiyatroları Sanatkarları Kooperatifi) yapısının fotoğrafları

Dut Ağacı Kolektifi “Kolektif Bilginin Özgürleştirici Gücüne İnanıyoruz!”

Söyleşi: Berivan Eliş - **Fotoğraflar:** Can Mengilibörü

Dut Ağacı Kolektifi 2004 yılında Amed/Diyarbakır'da bir “özgürleşme” atölyesinde yan yana gelmiş insanlar tarafından kurulmuş. Toplumsal barışa kolektif ve özgürlükçü bir bilgi üretim modeliyle katkıda bulunmayı amaçlıyor. Bilgiyi yaşamın içinden çıkarma sorumluluğunu herkes üstlenebilir diyor: “Hem bilgiyi hem bilgi arayışını kolektifleştirsek bu, yaşama müdahale edebilen bir deneyim olabilir.” *Dut Ağacı, araştıran-araştırılan, yazan-yazılan, kurtaran-kurtarılan ilişkisindeki hiyerarşiyi sorguluyor. Çok dilli, çok kültürlü, çok katılımlı görme, anlama ve ifade etme biçimlerinin geliştirilmesini önemsiyor.*

Kolektif, bugüne kadar iki kapsamlı çalışma yürütmüş. Savaşın Tanıkları Anlatıyor, tanıklıklar üzerinden doğu ve güneydoğuda yaşananları aktarmayı hedefleyen bir iş. Bir kısmı Ben Öldüm Beni Sen Anlat adıyla kitaplaştırılmış. Bir diğeri de 12 Eylül tanıklıklarının sözlü tarih yöntemiyle çalışıldığı ve Öykülerle 12 Eylül adıyla kitaplaştırılan bir çalışma.

Gazete Solfasol adına Dut Ağacı Kolektifi'nden Ercan Jan Aktaş'la, hikayelerini, felsefelerini ve gelecek planlarını konuştuk.

Bize isminizin hikayesini anlatabilir misiniz? ‘Dut ağacı’nı ve ‘kolektif’i seçme nedenleriniz nedir?

Dut Ağacı herkesin rahatlıkla ulaşabileceği, dokunabileceği, meyvelerinden, gölgesinden yararlanabileceği bir ağaçtır. Her sokakta her yerde bulabileceğiniz, birçok farklı coğrafyada karşınıza çıkabilecek bir ağaçtır. Bu anlamıyla ulaşılması, paylaşılması, değerlendirilmesi kolaydır. Sokağın, hayatın bir parçasıdır. Bizler de sosyal bilim üzerine bir tartışma sürecine girdiğimizde böyle bir eksenden baktık. Bilimin kendisi de toplumsaldır, hayatın içindedir. Ancak akademi bir şekilde toplumsal üretimin kendisi olan bilimi tekeline aldı, en çok da sosyal bilim için yaptı bunu.

Bilimin hiyerarşisini eleştirmek üzere bir araya gelen bir yapıyız. Farklı disiplinlerden arkadaşlar 2004 yılında Amed’de atölyeler gerçekleştirdi ve bu şekilde başladı. Onlarca arkadaşın heyecanı ve de yoğun emeği ile başladı. Şimdi bir şekilde sürgün hayatı yaşamak zorunda bırakılan Pınar Selek, Mehmet Tali, Eylem Dilan Polat gibi bir çok arkadaş bu sürecin içindedir.

Bilim aslında toplumsal bir faaliyettir, herkesin içinde olduğu bir süreçtir ama birileri bunu alıyor, patentleyip, markalaştırıp dolaşıma sokuyor. Oysa bu toplumsal üretimin biz de bir parçasıyız ve kendimiz de bu bilgiyi üretebiliriz. Hayatın bütün alanlarından insanlarla birlikte ne kadar bir arada durabilirsek, üretmek istediklerimizde ortaklaşa bilgi üretebiliriz, dedik. Bu nedenle de ‘kolektif’ bir oluşum olmayı seçtik.

Bilgi benim kendimin bilgisi, hayatımdan, deneyimlerimden, arayış ve de emeğimden oluşan bir üretim, bunun üzerine söz söyleyebilir, başka arayışlar ile ortaklaşabiliriz, dolaşıma sokabiliriz. Yapabiliriz ve bunu benimle bu bilgiyi paylaşan ya da paylaşacak olanlarla beraber yapabiliriz fikri üzerinden Dut Ağacı Kolektifi’ne geldik.

“Bilgi arayışını kolektifleştirmek” diyorsunuz manifestonuzda...

Kesinlikle araştıran ve araştırılan arasındaki ilişkiyi ortadan kaldırdık. Özne-nesne ilişkisini, yazan-yazılan ilişkisini ortadan kaldırdık. Tabii pratikte bunu ne kadar başardık tartışılır, eksiklerimiz vardır ama bu eksenimizi sürekli korumaya ve bu bağlamda üretmeye çalıştık. Sokaktaki görünürlüğümüzü bu anlam üzerinden kurup, eleştirdiğimiz alanlara doğru götürmeye çalıştık.

2004 yılından beri, 10 yılı aşkın bir süredir varsınız. Az zaman değil. Başlangıcınız nasıl oldu?

Bizim doğumumuz bir kadın yapısından oldu. Bir kadın yapısının içinden çıktık. Amargi’den gelişen bir yapı olduk.

Pınar Selek’in önemli katkıları oldu. Şu anda Avrupa’da yaşamak zorunda kalan birçok kadın arkadaşımızın önemli katkıları oldu. Kadın ekseninden doğru üretim ve de eylemi söz olmaktan çıkartıp gerçek gündelik hayatlarının bir parçası haline getirebilmiş arkadaşlarımız bu arkadaşlar. Çıkış noktasından sonra gelişme perspektifinin odağı ise toplumsal barış oldu. Barış deyince şöyle bir algı var: “barış değil, bizzat kurulacak ve yaşanacak bir şey olduğunu söyledik. Bir araya gelişimizi ve örgütlenmemizi bu belirledi 10 yılı aşkın bir süredir.

Amed’de, İstanbul’da, Urfa’da katılımcı atölyeler üzerinden ilerledik. Savaşın Tanıkları Anlatıyor diye devasa bir çalışma yaptık. Coğrafyamızda yaşanan acı bir gerçeğe dokunmak, rakamlar ile ifade edilenlerin sadece rakam değil hayatlarımızdan gerçek parçalar olduğunu anlatmaya çalıştık. Bu çalışmada büyük bir çoğunluğu Kürt tarafından olmak üzere; gerilla, asker veya milis olarak çatışmalarda hayatını yitirenler ile polis-asker karakollarında kaybedilen ve işkencede öldürülen insanların hayat hikâyeleri yakınlarının –öncelikli olarak da annelerinin- ağzından anlatılmıştır.

“Bilimin var olduğu şekliyle kurduğu hiyerarşinin karşısındayız.”

“Savaşın Tanıkları” çalışmanızdan daha ayrıntılı bahsedebilir misiniz? Bir çeşit sözlü tarih çalışması mıdır?

Onlarca arkadaşımızın yer aldığı büyük bir çalışma oldu. Sözlü tarihin kendisi rakamlara, kahramanlıklara sıkıştırılan tarih yazımına ciddi bir itiraz ve tarih yazımının demokratikleştirilmesidir. Bu nedenle çalışma yöntemimiz sözlü tarih oldu.

Bilimin var olduğu şekliyle kurduğu hiyerarşinin karşısındayız demiştik. Tarih anlatısı resmi tarih anlatısıdır. Olaylar, kahramanlar üzerinden anlatılmaktadır. Oysa bunun dışında gerçek insanların hayatında bir tarih akışı var. Bizim bunu görünür kılmamız lazım dedik. İçinden halen bir türlü çıkamadığımız bir savaş gerçeği var. Ve savaş hep rakamlarla ifade ediliyor. Biz sözlü tarih çalışmalarımızı başladığımızda 35 bin kişi deniyordu. “35 bin insan yaşamını yitirdi.” Bugün 40 bin oldu. Biz insanları rakam olmaktan çıkarmak istiyoruz. İnsanlar rakam değil, o insanlar sokakta, aileleriyle, dostlarıyla bambaşka bir hikâyeye sahipler. Biz o hikâyeleri anlatmak istedik.

Sınırlar çizmek istemiyorum ama Türkiye’de bir hat kurulmuş gibi. Fırat Nehri’nin öte yanı ve bu yanı var. Hakkari’de, Amed’de, Cizre’de yaşananlar gerçekten İstanbul’dan, Ankara’dan, İzmir’den görülmedi. Bugün de aynı durum var, değişmedi. Bu savaşı yaşayan insanlar rakam değil. Bugün çoğu büyükşehirde hayatı ürettiğimiz, paylaştığımız, alışveriş yaptığımız, aynı apartmanda oturduğumuz, ya da bağırıp çağırdığımız ama bir etkileşimimiz olmayan insanlar. Biz de bunu göstermek için Savaşın Tanıkları çalışmasına başladık. Rakamlara vurulup başkalaştırılan şeylerin çok yakınımızda yaşayan hikâyeler olduğunu göstermek istedik.

Toplumsal barış çalışmasını bir başka eksende yürütmeye çalıştık. İstanbul, Diyarbakır, Urfa ve Van’da onlarca arkadaş bu sürece katıldı ve derinlemesine 125 tane hikâyeye ortaya

çıkardık. Ve her bir hikâyeye gerçekten bizi sarstı. Yani bizler bu sürecin yabancıları değildik ama gene de duyduklarımız bizi çok sarstı. İstanbul’da üç tane çalışma grubu oluşturduk, karşılaştığımız hikâyelerin ağırlığından dolayı devam edemeyen arkadaşlarımız oldu. Görüşmelerde kitlendiğimiz anlar çok oldu, ağlayıp çıkan arkadaşlarımız çok oldu. Ama anlatıcılar bu noktada muazzam bir emek gösterdiler. Bizi dönüştüren, üretme sürecine bizi katan onlar oldu. Çok zorlu bir süreçti ama sonuçta muazzam bir iş çıktı karşımıza.

Bizler o insanlara dokunarak bir sorumluluk aldık ama sorumluluğunun gerektirdiklerini hakkıyla yapamadık şu ana kadar. Ürettiğimiz şeyleri dolaşıma sokmak, görünür kılmak konusunda eksik kaldık. Toplumsal barış, hepimizi, bütün yapıları, bütün ezilmişleri ilgilendiren bir konu. O nedenle mümkün olduğunca yaygınlaştırmak lazım. Biz yaygınlaştırmada pek başarılı olmadık.

Bir sergimiz oldu Amed’de, iyiydi de fakat bir polis baskısıyla her şey toplandı. Arkadaşlarımız yargılandı, ceza aldı. Bir ikincisini yapamadık o serginin. 125 hikâyeden 54’ü ile bir kitap yaptık, ismi ‘Ben Öldüm Beni Sen Anlat’. Belge Yayınlarından çıktı, sadece bir baskı yapıldı ve tükendi. Kitap sözlü tarih çalışmaları yapan insanların dikkatini çekti, tartışıldı, bunu gördük, ancak o çevreyle sınırlı kaldı. Onun dışında başka ürünlere dönüştüremedik çalışmamızı. Dut Ağacı’nın şu anda temel gündemlerinden bir tanesi bu. 2015’ten itibaren biz bu çalışmayı farklı şekillerde dolaşıma sokmayı konuşuyoruz, tartışıyoruz. Bir yandan da kolay bir kitap değil, ansiklopedi gibi bir materyal. Onu da tekrar dönüştürmemiz gerekiyor.

Batı-merkezciliğin eleştirisini yapıyorsunuz çalışmalarınızda. Ama Doğu-merkezciliği de yapmıyorsunuz ya da anti Batı-merkezci de değilsiniz. Bu bakış açısını biraz açar mısınız?

Bilimsel bilgi diye kurgulanan bir şey var. Belgelere, delillere dayanan... İşte “belgelerle konuş” denir mesela, “bilimsel ol”. Bu öyle bir şeye dönüştürülmüş ki, gündelik hayat içerisinde akıp giden gerçekliği yadsıyan, görmezden gelen bir şeye dönüştürülmüş. Belgeyi kim, nasıl, ne için oluşturur? Egemenler oluşturur, iktidarlar oluşturur. Nasıl oluştururlar? Tamamen kendi durdukları yerden, kendilerini koruyacak şekilde oluştururlar. Bu anlamda tarih yazımının belgelerle sınırlandırılması korkunç bir haksızlıktır.

Pozitivizm, modernizm, demokratikleşme denen şeyler de hep Batı eksenli olarak geliştirilmiş ama bu süreçte insanlık mirasının bir kısmı yadsınmış veya görmezden gelinmiş. Farklı coğrafyalarda başka alanlarda üretilenler, açığa çıkarılanların görmezden gelindiği de olmuş, görülerek gasp edildiği ve başka bir dil üzerinden sunulduğu da olmuş. Bu perspektif bilim, tarih yazımı, siyaset, medya alanında yaygın kullanılan bir perspektif olmuş. Bu Batı-merkezli perspektif örgütlenme yapılarına da sığıyor. NGO denen STK denen bir örgütlenme biçimi mesela bugün Amed’e, İstanbul’a, İzmir’e, Hakkari’ye, Bağdat’a her yere benimsetilmeye çalışılıyor.

Biz inanıyoruz ki kendi ürettiğimiz bilgiyi dolaşıma sokabilirsek kendi farklı araçlarımızı da geliştirebiliriz. Planlananların dışında bir akış yaratabiliriz. Batı-merkezli yaklaşımın ötekileştirdiği coğrafyalar, cinsler, cinsiyetler, hatta doğanın kendisi ile birlikte başka bir dil var zaten pratikte ve hatta bir görünürlük de var. Yapmaya çalıştığımız bu görünürlüğün, bu dilin, bu etkileşimin, bu üretimin daha yaygın olarak bilinmesini sağlamak. Tek bir yönleme ya da dile mecbur olmadığımızı göstermeye çalışmak.

Yaşananlardan çıkan, ezilmişlikten örgütlenen, kendi kabuğunu kırmaya yönelik bir yöntemden bahsediyorsunuz... Çok kıymetli.

Biraz da 12 Eylül çalışmalarınızdan bahsedebilir misiniz? 12 Eylül farklı çevrelerde farklı şekillerde algılanan bir süreç olarak değerlendirilebilir. 2010’daki referandum sürecinde “yetmez ama evet” tartışmaları ile başka bir şekilde de gündeme geldi. Referandum sonucunda yargılamaların önü açıldı. “İki ihtiyarı

yargılayarak bir yere varamazsınız” diyenler oldu. “Bu dava değerlidir çünkü dava sırasında toplanan belgeler birçok başka davanın önünü açacak” diyenler oldu. Dava süreçleriyle ilgili avukat Arif Ali Cangı ile yapılan bir söyleşi Temmuz 2014’te Gazete Solfasol’de yer almıştı. Sizin tüm bunlara bakış açınız nedir?

Öykülerle 12 Eylül adında bir çalışmamız oldu. Biz bu çalışma sırasında birçok varsayımın yanlış olduğunu gördük. Mesela 12 Eylül bir yerde başladı bir yerde bitti gibi bir algı var. Biz çalışmaya başladığımızda gördük ki 12 Eylül’ün başlangıcı 12 Eylül 1980 değil. Aslında süregelen bir şeydi, başka bir tarih akışı vardı ve aslında bu akış belli bir yerde de bitmedi, halen sürüyor.

Türkiye’deki toplumsal gerçeklik açısından bir 12 Eylül çalışması gerekliydi. İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde katıldığım bir konferansta Salih Sezgin çıktı Diyarbakır’ı anlattı. O Diyarbakır’ı anlatırken o süreçte Mamak’ta, Metris Cezaevi’nde kalan insanlar şöyle bir şey dediler: “Ben Salih Sezgin’i dinledim ve Mamak’ı anlatmak bile istemiyorum şu an”. Bunu söyleyenler 1980 öncesi belli bir siyasi örgütlenme içinde olan, sonuçta cezaevine girmiş insanlardı. Bu insanlar bile Diyarbakır’ı bilmiyorsa toplumun genelinin bilmemesini, algılayamamasını normal karşılarım. O zaman ortaya çıkan tabloda bir yandan toplumun bir kısmının içinde yaşadığı bir süreç diğer kısma hiç dokunmamış oluyor. Mamak Metris’e, Amed Mamak’a dokunmamış. Biz o dokunuşa vesile olmak istedik.

Mamak Metris’e, Amed Mamak’a dokunmamış.

Kendi bilgimizi üretmekten bahsediyoruz, kendi açımızdan anlatmak için ne yapabiliriz diye düşündük. Kendi bilgimize dönüp bakalım dedik. Bizde birincisi 12 Eylül’e tanıklık yapmış olanlar vardı. 12 Eylül kuşağı diye geçen kuşak vardı ve bir de yeni jenerasyon vardı. Üç farklı jenerasyon ile biz bu çalışmalara başladık ve her birimiz başka deneyimler yaşadık bu çalışmalar sırasında. Şunu anladım ben kendi açımdan: Diyarbakır’da yaşananları her Kürt mutlaka okumak zorundadır. Bir yerlerde okumuştum, diyordu ki Fransızlar belli bir zaman geldiğinde çocuklarına Sefiller’i okuturlar. Buna benzettim. Her Kürt Amed’i okumalıdır bu birincisi. İkincisi, sadece Kürtler değil herkes orayı okumalıdır. Orayı okuyamazsak kuramıyoruz bağlantıları. 35 yıl geçti hala okunmadı orası, dolayısıyla dokunmadı da kimseye.

Gerçi bu sadece Amed için değil Mamak da okunmadı, dokunmadı genel olarak. Aslında biz bu 12 Eylül çalışmasına başlarken cezaevleri odaklı bir çalışma yapmayı düşünmemiştik. O süreci yaşayan herkes diye düşünmüştük. Üç tane ana şey çıktı Mamak, Metris, Diyarbakır ve bir de o süreci dışarıdan gözlemleyenler çıktı. Bu insanlara ulaştık, onlarla konuştuk. Konuştuğumuz insanlar bize bizim durduğumuz yeri de sorgulattılar, beraber ulaştık belli bir noktaya.

Hukuksal sürece gelince... Darbenin yargılandığını düşünmüyorum. Davalar açılmış olmasını önemsiyorum ben şahsen. Ankara’da olsam Adliye’nin önündeki eylemlere katılırdım. Bunun olması lazımdı. 12 Eylül için şöyle bir cümle vardır hani, “insanların %97’si evet dedi 82 Anayasasına” diye. Bu bir yutturmaca, kandırmacıdır. Her ne kadar teatral bir şeye dönüştürülmüş olsa da en azından bu tip şeyleri deşifre eden bir süreç oldu yargılama süreci. Müdahil olmak lazım, takip etmek lazım, mümkün olduğunca bir şeye dokunması için çaba sarfediyor olmamız lazım. Bu anlamda durduğumuz yer, söylediğimiz sözler ne kadar ideal olursa olsun bizler de sokakların bir parçasıyız ve ister istemez olan her şeyin bizler üzerinde etkisi var. Bunlar birbirlerini dışlayan şeyler olmak zorunda değil.

Ancak darbe yargılandı mı, hayır yargılanmadı. Darbe sürecinde yaşanan korkunç insanlık suçları var. Bir arkadaşım şunu anlattı: “ben bir örgütte kadın militandım, Samsun’daki bir toplantıda başıma gelen bir şeyi anlatınca yoldaşlarım bana dediler ki sen sus.” Karadeniz’de neler yaşandığını mesela bilmiyoruz. Karadeniz’de bilinçli, kitlesel tecavüzler yaşandığını söyledi. Muhalif ve sistem karşıtı olan kadınlara yönelik devlet aklı tarafından böyle bir yöntemin geliştirildiğini söyledi bu insan. Biz 12 Eylül için yaptığımız sözlü tarih çalışmasında örgütlerin ve muhalif yapıların kendilerini de sorgulamamıza yol açan bir süreç yaşadık.

Bunun sonuçlarını yayınladınız bir kitap olarak değil mi? Öykülerle 12 Eylül yayınlandı. Bu öykülere dijital olarak ulaşmak mümkün müdür?

Evet yayınlandı ancak para ile satılmadı. Dut Ağacı’nın en büyük eksikliklerinden biri çalışmalarının görünürlüğünü gerektiği biçimde sağlayamamak. Şu anda ilk etapta web sitemizi oluşturuyoruz. O sitede hem Savaş Tanıkları çalışmalarını ve ses kayıtlarını paylaşacağız. Bu şekilde bize erişilmesini de kolaylaştırmış olacağız. Bu çalışmalarımız bize göre zaten bitmiş çalışmalar değil, halen devam eden çalışmalar.

Üç jenerasyon katıldı dediniz bu çalışmalara. Birinci elden tanıkların yüzleşme sürecindeki rollerine dair ne düşündüğünüzü sormak istiyorum? Bu hesaplaşma birinci halkadan ikinci üçüncü halkalara nasıl yansıyor sizce? Bizzat yaşayanlardan diğerlerine aktarılma süreci nedir, insanlar ürettiklerinizle nasıl dönüşecek, nasıl değişecek?

Bilginin dönüştürme gücünün “dokunma” ile gerçekleştiğini düşünüyorum. Etine dokunması, acıtması lazım... Bizim çalışmalarda ortaya çıkan öyküleri okuyan birisinin orada anlatılanlara kayıtsız kalabileceğini düşünmüyorum. Sen ne kadar hazırsın ya da hazır değilsin önemli değil pek, olana içerilmiş oluyorsun okuyunca, sana dokunmaya başlıyor, kuruyup kalıyorsun. Mesela bir görüşmeye biz dört arkadaş gittik. Görüşmeyi yaptık çıktık, İstiklal’de bir 100-200 metre birbirimizle konuşmadan yürüdük ve gene konuşmadan dağıldık evlerimize, hiç kimse bir şey diyemedi. Ve orada her birimizin tecrübeleri çok farklıydı, hiçbir şeye bizzat tanık olmamış olanlar da vardı ağır şeyantıları olmuş olanlar da. Ama hepimiz hemen hemen aynı şeyleri düşündük çünkü bambaşka bir şey oldu orada o paylaşımda.

...kimin hikâyesi olduğu gibi ayrımlar da bir noktada ortadan kalkıyor

İnsan olmak yetiyor diyorsunuz...

Evet, bambaşka bir şey aktı ve oradaki arkadaşların hepsinin hayatlarında bu bilgi dönüştürücü oldu. Buna bizzat şahit olduk. Mesela Yahudi bir arkadaşımız vardı bizimle birlikte. İsrail-Filistin meselesinde bazı şeylere başka noktalardan bakıyorduk ama beraber Amed Cezaevi’ni dinlediğimizde bambaşka bir noktaya geldik. Gene, Esenler’de Dersimli bir kadınla konuştuğumuzda, bir kadın arkadaşım ve ben, ki bizler yurtsever hareketten gelen insanlarız, bizzat kayıplar yaşamışız, o kadını dinlediğimizde bambaşka bir noktaya geldik. Yani hikâyenin kimin hikâyesi olduğu gibi ayrımlar da bir noktada ortadan kalkıyor. O hikâyeyi duyduğun anda, hikâyenin içine giriyorsun ve sen de aynılışıyorsun. Bu nedenle inadım bitmiyor benim.

Dönüşüm için bu tür bir dahiliyet yeterli aslında ama bir yandan da gerçekten İstanbul’daki bir hayat ile Hakkari’deki hayat çok farklı. Ben sahilde yürüyüp eve geliyorum, oradaki bir arkadaşımı arıyorum. Ne yapıyorsun diyorum, “cenazedeyim” diyor. Başka bir zaman arıyorum, “taziyedeyim” diyor. Başka bir hayat var. Onu anlamak için parçası olmaya gayret etmek, gitmek, görmek, dinlemek,

orada bulunmak da lazım. Biz bilgi üretim sürecimizde bu sınırları ortadan kaldırmaya çalışıyoruz.

Bizzat İstanbul’da da yüzbinlerce insan var savaş döneminde kalkıp gelmiş olan. Bu insanların yaşadıklarının diğer İstanbullulara dokunuşu ne oldu? Olmadı... Savaşın Tanıkları çalışmasında bizim mahallede yaşayan bir kadınla gördüm ben. Anneme anlatınca ısrar etti, onları tanıştırdım. Annem onun hikâyesini duyunca kendi veryansınlarını bıraktı, sustu kaldı. Hikâyelerin kendisi yaşayan, dokunan, bazen coşturan, bazen küstüren şeyler. Sadece o hikâyeyi dinlemeniz, okumanız bir dokunma anı olabiliyor. Değişim, dönüşüm öyle oluyor. Ama işte 35 yıldır dokunmadı bu hikâyeler kimseye. O nedenle iktidarlar bu kadar rahat.

Dut Ağacı’nın bundan sonrası için planları nedir?

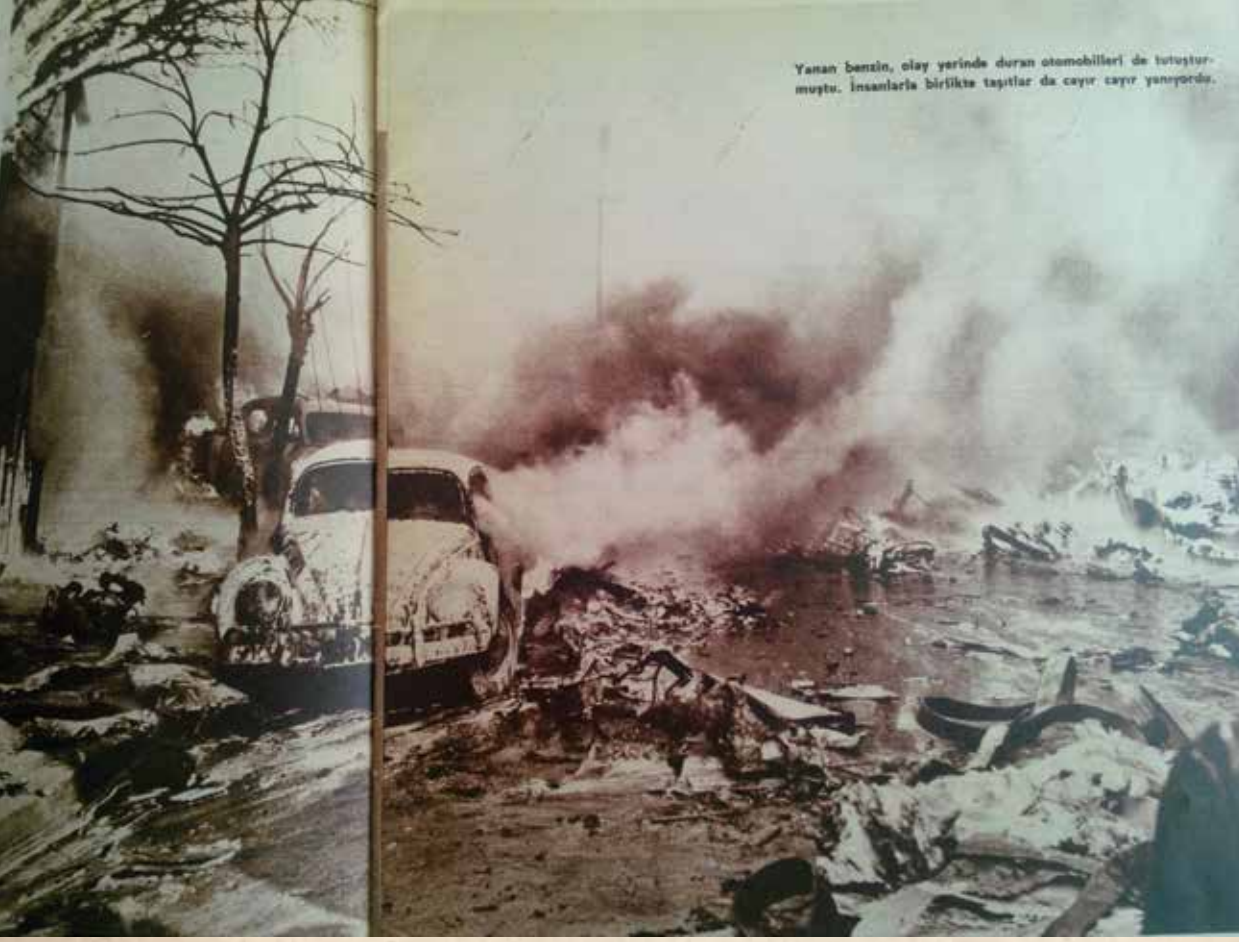
Dalgalı bir ritmimiz olabiliyor. Bazen insanlar kenara çekiliyor ama sonra tekrar ortaya çıkıp birleşiyorlar, şu anda gene öyle bir birleşme dönemindeyiz. 2015 için bir yol haritası belirledik. Enerjimiz oluştu tekrardan. Eksik bıraktığımızı düşündüğümüz Savaşın Tanıkları çalışmasında kalan hikâyeleri kitaplaştıracağız. Daha yaygın dolaşıma sokmaya çalışacağız. O hikâyeleri sergiye dönüştürme planımız var. Ve bununla birlikte web sitemizden erişilebilir olmasını sağlayacağız yaptığımız çalışmaların.

Diğer bir şey de Dut Ağacı olarak içinde bulunduğumuz bazı ağlar var mesela anti-militarist mücadele, vicdani ret, savaş karşıtı hareketin içinde de aktivizmin bir parçasıyız. Ekolojik ağlardan Ekopotamya’nında bir parçasıyız, bunlar içindeki mücadelelerimizi de devam ettireceğiz.

Bir de nefret cinayetleri konusunda çalışma yapmak istiyoruz. Bir transın yaşadığı korkunç hikâyeyi sadece translar, kadınların yaşadıklarını sadece kadınlar bilmesin, öyle bir şey olmaktan çıksın bu istiyoruz. Biz de çalışalım istiyoruz bu konuları. Hayatın, sokağın ritmi ve gündemleri bize etki ediyor, bizleri dönüştürüyor. Bizler de bunu başka insanlar ve başka hikâyeler ile ortaklaştırmak, paylaşmak, dolaşıma sokmak için üretmeye devam edeceğiz.

Çok teşekkür ederiz. Bu çok değerli çalışmalarınızı takip ediyor olacağız.

Sedar İki, Altı, Beş Şehre Düştü

Sibel Durak (Fotoğraflar Hayat Dergisi/nin 14 Şubat tarihli 8. sayısından)

"Sedar iki, altı, beş... Sedar iki, altı, beş. Esenboğa kontrol konuşuyor. Cevap ver, Sedar, cevap ver. Sedar iki, altı, beş. Sedar iki, altı, beş. Esenboğa kontrol konuşuyor. Cevap ver, Sedar iki, altı, beş cevap... Cevap..."

Esenboğa kule ekip şefi İhsan Dengiz kontrol kulesinin çalan telefonuna uzandı:
- Alo? Esenboğa kule buyurun
- Şehirden telefon ediyorum beyefendi havada iki uçak çarpıştı, Ulus'a düştü.

Tarih 1 Şubat 1963, günlerden cuma, aylardan Ramazan ve Ulus'ta olağandan hareketli saatler yaşanıyor. Yerel saatler 16.10'u gösterdiği sırada 11 yolcu ve 3 mürettebatıyla Lübnan'dan kalkan ve Kıbrıs'a uğradıktan sonra Ankara'ya gelmekte olan Orta Doğu (MEA) Havayollarına ait Viscount 745 D tipi yolcu uçağı, Esenboğa'ya inmek üzere alçalırken, Etimesgut'tan kalkan ve Ankara üzerinde görev uçuşu yapmakta olan Türk Hava Kuvvetlerine ait C 47 tipindeki Çubuk-28 uçağıyla Akköprü mevkiinde çarpıştı.

İhsan Dengiz arkadaşına sarılarak hüngür hüngür ağlamaya başladı, "Sedar iki, altı, beş düştü, şehre düştü. Her şey normaldi, güzel güzel konuşuyorduk."

"Beni duyduğuna işaret et!"

Esenboğa Havaalanının, Çubuk-28 askeri uçağının varlığından haberi olmaması dışında -çünkü o tarihlerde Etimesgut'tan kalkan uçaklar Esenboğa'ya bildirilmiyordu- her şey gerçekten yolunda gidiyordu.

Esenboğa kontrol kulesindeki radyo cihazı çalışmaya başlamış, MEA uçağı Ankara'ya yaklaşmış Esenboğa kulesiyle temas arıyordu. Kule ekip şefi İhsan Dengiz yanındaki arkadaşına döndü "Middle East geldi" dedi. Sonra radyonun yanındaki mikrofonu eline aldı, düğmeyi çevirdi.

MEA, Esenboğa'yla kurduğu ilk irtibatla 12 bin 500 feette olduğunu bildirip alçalmak için izin istiyordu. İhsan Dengiz 6.500 feette inebileceğini, 8 bin feette rapor edip saati bildirmesini istedi. Kule talimatlarına uyan Lübnan uçağının son mesajı:

"Esenboğa kontrol, Esenboğa kontrol Sedar iki, altı, beş konuşuyor. 8 bin fite geldim. 6.500 fite alçalıyorum. Saat Greenwich 13:09. Tekrar ediyorum 8 bin fiteyim. Saat Greenwich 13:09 anlaşıldı mı? Tamam" oldu.

Radyodan bir süre ses duyulmadı. İhsan Dengiz birkaç kez Sedar ismi ve 265 sefer sayısı ile MEA uçağına seslendi: "Sedar iki, altı, beş. Sedar iki, altı, beş. Kontrol cevap verin, kontrol kulesine cevap verin. Beni duyduğunu işaret et, Sedar iki, altı, beş..."

Sedar'ın bu anonsları duymasına imkan yoktu, çünkü bu esnada Ulus'ta kelimenin tam anlamıyla can pazarı yaşanıyor.

Ölüm evde yakaladı

2 Şubat'ta gazeteler "Ankara'da çarpışan 2 uçak şehrin merkezine düştü. 91 yaralı 68 ölü var. Durumu ağır olanlar yüzünden ölü sayısının artması muhtemel" spotlarıyla duyurdular kazayı. Binlerce Ankaralının gözü önünde yaşanan kazada sol kanadı kopan Lübnan uçağı yalpaladıktan sonra Anafartalar ve Hükümet Caddelerinin keşiştiği kısımdaki binaların üzerine düştü. Türk uçağının parçaları ise Hisar semtindeki Yenihayat Mahallesi'ndeki 2 evin üzerine dağıldı. Samanpazarı'nda Kayabaşı Yasa Sokak 131 numaralı evde yaşayan Naciye Koçer ve kızı ile 3. Sokak 116 numaralı evde yaşayan Süleyman Okkalı, eşi ve iki çocuğu kazanın ilk kurbanları olarak kayıtlara geçtiler.

Gökten ceset yağıyordu

Görenler "Gökten ceset yağıyordu" cümleleriyle anlatıyorlardı o anları. Gerçekten gökten ceset yağmıştı. Askeri uçağın telsiz operatörü Astsubay Hüsamettin Çelik uçaktan paraşütsüz olarak atlamış ancak Yenihayat Mahallesi'nde Nuri Doğan'a ait 25 numaralı evin üzerine düşerek yaşamını yitirmişti. Teğmen Fikret Tartar'ın kaputu ve şapkası kalenin tepesinde bulunmuştu. Yolcu uçağından Göğüs Hastalıkları Hastanesine düşen iki yolcudan biri

hastanenin çatısını delerek kırıflar arasına sıkışıp kalmış diğeri de bahçede bulunmuştu. Uçak bölündükten sonra hosteslerden birinin alevler içinde havaya fırladığını anlatıyordu görenler. Lübnan uçağındaki çocuklardan biri araba yıkayan bir işçinin üzerine, bir çocuk da dispanserinin çatısına düşmüştü. Yolcu uçağındaki 11 yolcu ve 3 mürettebat ile askeri uçaktaki 3 asker hayatını kaybetti ama kaza bilançosunu asıl Ulus meydanında verilen kayıplar artırdı.

Ulus Yangın Yeri

Görgü tanıkları Türk uçağının gökyüzünde bir anda parçalandığını söylüyorlardı. Kanatları, gövdesi ve içinde üç buçuk ton yakıt bulunan deposu ile... Uçakların parçaları ve akan benzinler kurbanları yerde yakalıyordu. Birçok bina tuttuğu için kurbanların çoğu yanarak can verdi. Yolcu uçağının bazı parçaları Garanti Bankasının Hacıbayram cami kısmındaki çatısının kenarına çarptı. Garanti Bankası ve aynı yerde bulunan İstanbul Bankasındaki havagazı borularının infilakı ve yolcu uçağından akan benzinler yangının bir anda büyümesine yol açtı. Uçağın parçası çıkış kapısını kapattığı için İstanbul Bankası'nda çalışanlar ve müşteriler içeride yanarak can verdiler, bankanın önünde dizili ayakkabı boyacılarını da aynı son bekliyordu. Gazeteler yanmamak için üstündekileri çıkarıp çıplak kalan kadın ve erkek fotoğraflarını basmakta hiçbir mahsur görmediler. Yangın kadar uçak parçalarının isabet etmesi birçok vatandaşın hayatını kaybetmesine yol açtı. Ulus'tan yükselen dumanlar şehrin her yanından görünüyordu. Kısa sürede yayılan kara haber sonrasında yakınları hakkında bilgi almak isteyenler olay yerine koşarken sadece cankurtaranlar değil taksi, otobüs, kamyonlarla hastanelere ölü ve yaralı taşınyordu. Kalabalık, itfaiye ve cankurtaranların rahat çalışmasına imkan vermeyen bir hal almıştı. Ancak saat 18.30'dan sonra kaza yeri kordona alınarak halk uzaklaştırıldı. Ulus'u cehennem yerine çeviren kaza sonrası 20 kadar dükkan, aynı sayıda doktor, avukat, emlakçı yazıhanesi, Hükümet Meydanı'ndaki dolmuş durağı ile civarda park etmiş birçok araç yandı.

101 kişi hayatını kaybetti

Gülhane, Belediye, Ankara, Mevki, İşçi Sigortaları, Tıp Fakültesi, Numune, Hacettepe Hastanelerine taşındı ölü ve yaralılar. Ölülerin kimlikleri teşhis edilmeyecek durumdaydı. Çaresiz kalan bir doktor "Başka yaralı getirmeyin" diye ağlıyordu. Akşam saatlerinde dönemin Başbakanı İsmet İnönü beraberinde Turhan Feyzioğlu ve İçişleri Bakanı

kontrol kulesiyle temas ettiğine dair herhangi bir konuşma bandına rastlanmadı. Bilirkişi heyeti Esenboğa'daki kontrolörlerin eğitim dereceleri, yabancı dil durumları, geçirdikleri kurslar üzerinde durup bunları tespit etmekle yetindi.

Çubuk-28 uçağının kör uçuşa başladığı saat, uçuş yüksekliği ve kimden kör uçuş izni aldığı da araştırılan konulardandı.

Çubuk buluttan mı çıktı?

O yıllarda görenek uçuş yapan askeri uçaklar kalkışlarını bildiriyor ancak izne tabii tutulmuyorlardı. Çubuk-28 görenek uçuş iznini Etimesgut'tan almıştı. Pilotların, gece ya da hava koşullarının görüş mesafesini daralttığı zamanlarda başvurdukları kör uçuşa, yani aletle uçuşa, başlamadan önce kontrol kulesinden izin almaları zorunluydu. Kurallar gereği kör uçuşa geçen uçakların buluta girmemesi, bulutun 500 feet uzağında bulunması ve buluta girme ihtimalinde bu durumu Esenboğa'ya bildirmeleri gerekiyordu. Bilirkişi heyeti için Çubuk-28'in buluttan çıkıp çıkmaması kazanın sorumlusunu bulmak açısından önem taşıyordu bu nedenle kaza günü Ankara'nın hava durumu meteorolojiden istedi.

Etimesgut Esenboğa'ya uçuşları bildirmeye başlıyor

Uçak kazasını incelemekte olan bilirkişi heyeti Etimesgut Havaalanına giderek burada kaza günü nöbetçi olan ve Çubuk-28 uçağı ile temas edenlerin ifadelerini aldı. O gün nöbetçi olan astsubay Baki Özbir'i dinleyip, kulede tutulmakta olan teyp bandını mühürledi. Kazadan kısa bir süre önceye kadar Çubuk-28 ile kontrolörlerin temas etmedikleri görüldü. Enkazı Etimesgut'a taşınan uçağın altimetresi gözden geçirildi.

Kazadan kısa bir süre sonra, 8 Şubat'ta, gazetelerde küçük bir haber yer aldı. Bu haberde Etimesgut Askeri Havaalanından havalanan her uçağın artık Esenboğa'ya bildirilmeye başlandığı yazılıyordu.

Lübnan uçağı suçlu bulundu

Ve Mayıs ayına gelindiğinde bilirkişi heyeti raporunu açıkladı. Cehennemi Ankara'ya getiren kazanın sorumlusu Lübnan uçağıydı bu rapora göre. Lübnan uçağı suçlu çünkü "Normal uçuşunu yapan Türk askeri uçağına görmemişti, uçuş sahasının dışına çıkmıştı, milletlerarası radyo konuşmalarına uymamıştı, saat tahmin hatası yapmış, hatasını anladiktan sonra durumu kurtarmaya çalışıp başaramamış, Türk askeri uçağının sol arka kısmına, burun altı ve sağ tarafına vurmuştu."

Rapora Lübnan sivil havacılık heyeti itiraz etti. Lübnan heyetinin hazırladığı raporda "Türk askeri uçağının görenek uçuş yaptığı bu halde aletle uçuş yapan Lübnan uçağına görmesi gerektiği, ayrıca Türk askeri uçağına ikinci pilotun idare ettiği ve kazanın bu yüzden olduğu" ileri sürülse de bu raporu kimse dikkate almadı. Kazanın suçlusu bulunan Lübnan uçağı hakkında, yakınlarını kaybedenler Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak o günün parasıyla 30 milyona yakın tazminat davası açtılar.

Hıfzı Oğuz Bekata ile Numune Hastanesi'ne gelerek ölü ve yaralıları hakkında bilgi aldı. Kayıpları olan aileler ağaçlara ve duvarlara yapıştırdıkları fotoğraf ve ilanlarla yakınlarını ararlarken, Ankara Valiliği, Cebeci Şehitliğinde yüz kişilik mezar kazdı ve yüz kişilik de tabut yapılmasını istedi. Yaralıları için İngiltere ve Almanya'dan suni böbrek istendi. Ankara'ya 38 bin telgraf, dünyanın dört bir yanından taziye mesajları yağıyordu.

İlk gün resmi makamlar gece yarısına kadar 68 ölü 91 yaralı tespit edildiğini açıklamışlardı ama ağır yaralıların varlığı ile 3 Şubat'ta 74'e, 4 Şubat'ta 80'e, 5 Şubat'ta 82'ye çıktı ölü sayısı. 8 Şubat'ta kaza kurbanlarından 4'ünün daha hayatını kaybetmesiyle 91 kişinin öldüğü söyleniyordu. Geçen zamanla birlikte kurbanların sayısının 101'e, kimi kaynaklara göre 120'ye, ulaşmasıyla havacılık tarihinin en büyük facialarından biri olarak anılmaya başlayan bu kazada 59 kişi de yaralandı.

Bir sorumlu arıyor

Kazada ölenlerin defin işlemleri başlarken bir yandan da bir sorumlu aranıyordu. 2 Şubat'ta araştırmaya katılmak için Beyrut'tan Kanadalı Donald McLIne, Lübnanlı Nicola Spas ve Antonu Malof'tan oluşan bir heyet Ankara'ya geldi. Lübnan Havayolları şirketi, Ankara havaalanında teybe alınan pilot - kule konuşmalarını dayanak göstererek "Viscount uçağının hava trafik kontrol kulesinin talimatı gereğince hareket ettiğini, verilen talimata tamamen uyduğunu, Ankara havaalanı kontrol kulesinin Türk askeri uçağının varlığından haberdar olduğunu gösterecek hiçbir delil olmadığını ve Viscount'a Türk uçağının aynı bölgede bulunduğu dair herhangi bir bilgi verilmediğini" belirterek kazanın suçlusu olarak Türk askeri uçağına işaret ediyordu.

Bilirkişi devletten

3 Şubat'ta Hava Kuvvetleri Tetkik Kurulu Uçuş Emniyet Şube Müdürü Albay Talat Balaban, Hava Kuvvetleri Kaza ve Sivil Uzmanı Ali Evrenos, Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Dairesi uçak mühendisi Ahmet Selçuk, Ulaştırma Bakanlığı Hava Seyrüsefer İşletme uzmanı Cahit Dinçsoy ve Devlet Hava Yolları pilotu Mazhar Açıklalın'dan kurulu son derece bağımsız(!) bilirkişi heyeti şehrin dört yanına dağılan uçak parçalarını incelemekle başladılar işe. Kontrol kulesiyle yapılan konuşmalar dinlenip teyp mühürlendi. Bilirkişi heyetinin ilk raporunda Çubuk-28 uçağının Esenboğa

Af geliyor

1963 yılının şubat ayında gündemde bu kaza ile birlikte çok konuşulan başka bir mesele vardı: Genel Af Kanunu. Şubatın başında bayramdan önce çıkacağı söylenen af, Adalet Partisi'nin siyasi affı da kapsama aldıkları istemesinden ötürü çetin tartışmalara sebep oluyordu. Mecliste küfür, kavga, yumruklar eşliğinde görüşülen af tasarısını Senato bazı değişikliklerle kabul etti ve 24 Şubat'tan itibaren 10 bine yakın mahkûm aften yararlanarak tahliye edilmeye başladı.

Kamu davası açılmadı

İşte bu Af Kanunu yürürlüğe girdiği için Lübnan uçağı hakkında kamu davası açılmadı. Belki kamu davası açılmış olsa iki taraf da kim haklı, kim haksız kozlarını adilce paylaşabilirdi. Belki kamu davası açılrsa suçlu gerçekten Lübnan uçağı mıydı, yoksa ihtilalin hemen ertesi, bir askeri uçağın karıştığı facianın yükünü taşımamak için mi Lübnan uçağı suçlu bulunmuştu, gerçek öğrenilebilirdi.

Ama olmadı, olmadığı içindir ki kazanın oluş sebebi gibi, suçlunun kim olduğu da sis perdesinin arkasında kaldı. Ama olmadı, olmadığı içindir ki o günden bugüne benzer her olayda olduğu gibi devletin masumiyeti(!) sürdü, sürüyor...

*Bu yazı Milliyet Gazetesi ve Hayat Dergisi arşivlerinden yararlanarak hazırlanmıştır

Korkunç bir infilâk bir anda başkentlileri oldukları yere çivileyiverdi. İnsanlar durdu, taşıtlar durdu, bütün bir şehrin hayatı durdu. Başlar bir tek istikamete, patlamanın duyulduğu yöne çevrildi. İlk dikkati çeken, Ulus semti üstlerine doğru dalga dalga büyüyen ve gökyüzüne yayılan mantar şeklindeki kapkara bir duman bulutu oldu. Ve birden şehir tekrar canlandı. Bu defa dumanın kaynağına doğru hızlı bir akın başladı. Resimde, kaza anında Sıhhiyede bulunan halk, duman bulutunu seyrediyor.

Bilgi Kitapevi Kapandı

Akın Atauz

Kepenkler inmiş, orasının eskiden kitap satan bir yer olduğuna dair bir işaret bile kalmamış. Zaten bir levhası da yoktu galiba. Önündeki boşluk, Sakarya Caddesi'nin keşmekeşi içinde cep telefonuyla konuşmak isteyenler için uygun bir aralık yaratmış.

Bunun gibi olayların, bir kent hayatı içinde normal sayılması gerektiğini düşünülebilir. Öyledir de... Bizimle ilgisi ne olursa olsun, kentin bileşenleri, kent için önemli olan bazı şeyler, önce önemsizleşerek, sonra da büsbütün yitip giderek yok olurlar. Doğal olarak her şey olduğu gibi, kentlere, onların bazı parçalarına, bileşenlerine, işlevlerine de aynı şey olabilir: Tamamen yitip- gitmek ve unutulmak.

Bilgi Kitapevi için, onun kapanması ve bu kentin sahnesinden sessizce çekilip gitmesi nedeniyle, üzülme ya da sevinme gerekmiyor. Ama üzerinde yine de düşünmek gerek:

Ankara'da bir kitapçı dükkanı daha kapandı. (yenileri açılıyor mu ki?)

Kapanan bu kitapçı dükkanı, Ankara'nın tarihinde, sanırım 60, ya da 55 yıldan beri kitap satan bir yerdi.

Bilgi Kitapevi, kendisini yaşatmak için gerektiğini düşündüğü ticari her önlemi yıllardır denediği halde, yine de bitti.

Peki, bu ne anlama geliyor? Kendisini yenileyememiş, işlevi kalmamış ya da işlevinin değeri kalmamış, her şey gibi, o da yavaş yavaş ölmekten başka ne yapabiliirdi? Bütün bu köhnemiş ve hemşerilerinin bugünkü ihtiyaçlarıyla ilgisi kalmamış her şey gibi, yaşasaydı ne olacaktı, ya da yapay teneffüslle yaşatılmaya çalışılırdı, daha mı iyi olacaktı? Kent böyle işlevi kalmamış, bugünün insanının yabancı olan dükkanlarla mı dolsaydı? Ya da, dergi-kitap okuyanın zaten çok az olduğu

bir ülkede, bilgisayar, internet ve marifetli telefonlardan sonra, kağıt israfına son veren teknolojiler karşısında, dünyanın bütün kentlerinde, kağıt kitapçı dükkanları nostaljisi üzerinde hala durmanın ne anlamı var?

Bu soruların bir tek yanıtı olabileceğini sanmıyorum. Zaten yok da.

Ancak yine de, Bilgi Kitapevi'nin kapanması üzerinde durmak ve düşünmek zorundayız.

"Nostalgik" olduğumuz için değil.

Teknolojik gelişmelere karşı olduğumuz, ya da olunması gerektiğini düşündüğümüz için değil.

Kentlerin hiç değişmeden ve donmuş gibi durmasını beğendiğimiz ya da savunduğumuz için değil.

Kentsel değişimlerin hepsine karşı olduğumuz için değil.

Kentlerin geleceğinin mutlaka bir plana göre belirlenmesi ve bu plan öngörmüyorsa, kitapçı dükkanlarının ölmeyeceği ve yapay da olsa yaşatılacağı bir düzen özlediğimiz için de değil.

Ama yine de, Bilgi Kitapevi'nin kapanması üzerine, serinkanlı bir biçimde düşünmeliyiz.

Neden?

Öncelikle kentte neler olup-bitiyor, bunları izliyor, görüyor, değerlendiriyor olma kapasitemizi korumak için. Bilgi Kitapevi'ne ne olduğunu ve neden olduğunu düşünmek, aynı zamanda biraz da Sakarya Sokağı'na ne olduğunu düşünmek gibidir. Sakarya Sokağı'na ne olduğunu ve bu sokaktaki dönüşümlerin nedenlerini - negatif ve pozitif etkilerini anlamak, biraz da Kızılay'ın yaya bölgesinde, hatta Ankara'nın hala en önemli kent merkezlerinden biri sayabileceğimiz

Kızılay'a ne olduğunu ve olacağını düşünmek gibidir. Kızılay'a ne olduğunu düşünmek de, Yenişehir'in veya başka bir bakımdan Ankara'nın 1940'larla 1990 arasındaki 50 yılda oluşan çok "istisnai" (özel ve ayrı/ kural dışı nitelikteki) sosyal tarihini yaratmış olan hemşerilere, onların içinde yaşamakta veya terk etmekte oldukları mekanların başına gelenleri anlatmaya çalışmak, ya da bunları yorumlamak gibidir.

Küçükük bir kitapçı dükkanın (belki de doğal olan) ölümünü, hemen böyle ölçek büyülterek ve kentin en önemli sorunlarına bağlayarak, "solcu" bir taktik izlemiyorum. Bunları, olayın gereğinden fazla önemsenmesini istediğim için de yazmıyorum.

Sadece, gidene görmek, yerine geleni görmek ve bunlar arasındaki farkları da görmek, bunlar üzerinde düşünerek, Kızılay kent merkezindeki mekansal ve toplumsal (bunun içinde ekonomik olan da, politik olan da, kültürel olan, vb de var elbette) değişmeyi, gidişatı değerlendirebilmek için ipuçları yakalamak istediğim için yazıyorum. Kentin bu biçimde değişmesi, düşünülebilecek tek değişme biçimi bu olduğundan mıdır? Kendiliğinden olarak ne oluyorsa, sadece o olabilirdi demek mi bu? Ancak bu değerlendirmeyi, nüfusu 4,5-5 milyon olmuş, batıya doğru en azından iki koridor boyunca olağanüstü büyümüş ve aldığı göçle toplumsal yapısı (ve kentsel bilgisi/ kentleşme gelenekleri), Bilgi Kitapevi'nin kurulduğu yıllardan çok farklı hale gelmiş bir Ankara için yapmalıyız bu irdelemeyi. Bu gelişme eğilimlerinin geleceği, Ankara ve onun mekanlarının geleceği için yapmalıyız.

Bilgi Kitapevi ile aramda pek çok kişisel bağ var elbette. Bu yer, benim için özel anlamlar taşıyor gerçekten. Ama bunların ne önemi var? Geçmiş zaman güzelleşmesinin ne gereği var zaten? Kent sürekli olarak, her gün/ her an, hem kendiliğinden, yani hemşerilerinin bireysel iradeleri ve etkileşimi ile hem de, yöneticilerinin doğru veya aptalca (ya da çıkarıcı) kararlarıyla, değişiyor mu zaten? Bütün bu değişimler karşısında bir birey olarak ne gücümüz/ ne

etkimiz olabilir ki? Hiç.

İşte, tam da bu nedenle, Bilgi Kitapevi'nin kapanmış olması üzerine düşünmek gerekir diyorum. Düşünürsek ne olacak? "Bilgi Kitapevi geri mi gelecek?" diyebilirsiniz. Elbette gelmeyecek. (Zaten, gelmesini istiyor muyuz ki?) Ama biz, birer birer ve sonra belki yakın çevremizdeki bir grup insanla birlikte, Ankara'daki değişimleri görüyor, anlıyor, değerlendirebiliyor ve eleştirebiliyorsak, geleceğe doğru bu değişimin yönünün ne olması gerektiği, ya da olabileceği konusunda düşüncelerimiz oluşuyorsa, bu çabadan, yeterli veya yetersiz bir güç, bir enerji doğar diye düşünüyorum.

İşte tam da bu nedenle Bilgi Kitapevi'nin kapandığını haber veriyor ve bu olgu üzerinde düşünmenizi öneriyorum. Sonra da, bu bölük-pörçük düşünceler üzerinde konuşalım burada, Solfasol'da ya da internet sitesinde veya toplantılarımızda. Ve diyelim ki, Ankaralı sıradan yurttaşlar olarak, Bilgi Kitapevi'nin kapanmış olması (sorunu şu ya da bu ölçekte ele aldığımızda), bizce şu anlamlara gelebilir ve biz bu gidişattan, şu nedenlerle endişe duyuyoruz ve alternatif olarak, kentin merkezindeki değişmelerin oluşması/ yönlendirilmesi/ etkilenmesi için yapabileceğimizi/ yapılabilecekleri şöyle sıralıyoruz:

...

Yazdıklarımın bu noktasına geldiğinizde, belki şöyle düşüneceksiniz: Biz (ya da bizim gibi olan geçmişteki birçok insan/ örgüt) zaten 50 yıldır bunu yapmıyor muyuz?

Evet, yapıyoruz ama bir-iki farkla: Bunu, simgesel bir bina (Yeni Sahne gibi) yıkılırken ve anlık bir tepki olarak yapıyoruz genellikle.

Oysa bu öneri, sıradan bir durum için bile ve süreklileştirilmiş, mümkünse azıcık sistemleştirilmiş olarak ve içinde bulunduğumuz mevcut (politik, ekonomik vb. dahil) toplumsal durumunu dikkate alarak yapmak gereğini hatırlatmak istiyor sadece...

Ankara Ovası, Keltlerin Yuvası

Aydın Akın

Son yıllarda dünyanın birçok yerinde, özellikle de Batı ülkelerinde eski Pagan kültürüne karşı filmlerde, çeşitli rock gruplarında, el sanatlarında ve kitaplarda rastlayabileceğimiz, öncelikle Germen ve Keltleri kapsayan bir ilgi doğmaya başladı.

Tarihi gerçekler açısından ise Ankara, bu konuda özel bir konuma sahip.

Pagan kültüründe öncelikli konuma sahip olan Keltlerin doğudaki karakollarını Ankara civarı oluşturdu asırlar boyunca. MÖ 3. asrın başlarında, bugünkü Orta Avrupa'dan yola çıkan Tetkosak, Trokmi ve Tolistobogi adındaki Kelt kabileleri, ana kütleden koparak güneye doğru yol alır ve Balkan yarımadasını geçtikten sonra Yunanistan sınırlarına dayanırlar. Ugradıkları talan ve katliamlardan sonra Yunanlılar, bu üç Kelt kabilesini Delfi'de ağır bir bozguna uğrattılar. Bozgunundan sonra gene kuzeye yönelen bu üç kabile, Bitinya kralının daveti ve izni üzerine Anadolu'ya geçtiler.

Orta Anadolu bölgesinde, oldukça zayıflamış halde bulunan Frig kalıntıları bulunmakta. Bölgedeki Frigleri yok eden Keltler, Sakarya ve Kızılırmak arasındaki bölgeye, Ankara, Yozgat ve civarı bölgesine yerleştiler. Yerleştikleri bölgede de rahat duramayan Keltler, Selekiler ile girdikleri savaşı kaybederler ve kesin olarak bu bölgeye yerleşmiş olurlar. Kayıtlara göre, Selekli ordusunda bulunan fillerin bu zaferde önemli katkıları olmuştur. Bu yenilgiden sonra bu üç kabile, bahsettiğimiz bölgeye kesin olarak yerleşirler ve bu bölge de Galatya adını almış olur. Bölge ismi olarak Galatya, asırlar boyunca Ankara ve civarı için coğrafi ve idari bölge adı olarak, Türklerin Ankara bölgesini ele geçirmesine kadar kalacaktır.

Galatların toplumsal yapıları, yaşam tarzları ve dilleri hakkında ayrıntılı bilgiye sahip değiliz. Diğer Kelt kabilelerinde olduğu gibi, Klan(aşiret) temelinde örgütlenen Tetkosak, Trokmi ve Tolistobogi kabileleri, kısa bir süre için de olsa, Ortiagon'un(MÖ 189-186) önderliğinde tek bayrak altında birleşirler. Ortiagon, Galat kabilelerin birliğini sağlar sağlamaz, Galatlılık gereği olsa

gerek, Bergama krallığına karşı savaş açar, ama savaşı Galatlar kaybederler ve Ortiagon da bu savaşta ölünce, üç yıl kadar birlik içinde yaşayan Galatların birliği gene bozulur. Galatlar bir daha birlik oluşturamazlar ve sınırlarına dayanmış olan Roma İmparatorluğu'nun yönetimi altına girerler, etraftaki devletlere korku salma ve talan etme devri kapanmıştır. Bu tarihten sonra da, hiçbir zaman siyasi bir birlik oluşturamazlar. Roma İmparatorluğu ikiye bölünüp, bu coğrafya Doğu Roma İmparatorluğu(Bizans) olarak yoluna devam edince, Galatya da Doğu Roma İmparatorluğu'na bağlı bir eyalet olarak kalır. Doğu İmparatorluğu zamanında da Galatya, en cesur ve sert askerlerin çıktığı eyalet olarak bilinir. Doğal asimilasyonun sonucu olarak da, zaman içinde tamamen eriyip yok olurlar. Aslına bakacak olursak, savaşçı ve göçebe kavimlerin değişmez kaderidir bu.

Galat dili hiçbir zaman yazılmadığı için, sadece topografik isimler ve birkaç yazılı kayıt üzerinden çok az bilgiye sahibiz. Roma İmparatorluğuna bağlı bir eyalete dönüşen Galatya'da yazılı ve idari dil olarak hem Latince, hem de Grekçe kullanılıyordu. Anadolu'ya yerleşmelerinden sonra Anadolu'daki kültürlerin etkisine giren Galatlar, dillerini uzun asırlar boyunca kendi aralarında kullandılar. 4. asrın din adamlarından Hieronimus, Galatya bölgesinden geçerken, Galat dilini kendi aralarında kullandıklarını söyler. Galatçanın adının en son olarak geçtiği kayıt ise 6. Asırdan... Rahip Skityopolisli Kiril, notlarında ilginç bir olaydan bahseder. Ruhu şeytan tarafından ele geçilmiş bir Galatya rahibi sonunda şeytanın gücünün etkisinden kurtarılmıştır ama sadece kendi anadilinde konuşmuştur. Bu kayıttan sonra Galat dili hakkında karşımıza hiçbir bilgi çıkmıyor ve Galatçanın ne zaman tamamen yok olduğu hakkında hiçbir bilgiye sahip değiliz.

İstedikimiz kadar romantik gözlüklerle baksak da, etrafımızda Galatlardan kalan hemen hiçbir şey göremiyoruz. Konya'nın Kulu ilçesinden Bolu'ya kadar olan bölgede, Galatlardan kalma kalıntılar bulunmaktadır. Bolu'ya bağlı Hıdırsahlar tümülüsünde,

Galatlardan kalma el sanatı örnekleri bulunmuştur. MÖ 3. asırda Orta Anadolu'ya 3 kabile olarak yerleşen ve siyasi birlik oluşturamayan ama asırlarca Ankara, Yozgat, Kırşehir ve Konya'nın kuzey bölgesinde yaşayan ve kendi dillerini konuşan Galatların, Anadolu gen havuzuna katkıda bulunmuş olmaları olası. Bazı Ankara yerlileri oldukça sarışın ve mavi gözlüdür, Türk ve Anadolu tipolojisinden oldukça uzak tipler karşınıza çıkabilir. Son yıllarda iyice ilerleyen genetik bilimi ve bu bilgilerin ışığında yapılan genom projeleri, özellikle Anadolu'nun çok çeşitli ve rengarenk genetik havuza sahip olduğunu gösteriyor. Diğer yandan, ülkenin kültürel manzarasına bakınca da, bunun çok anlamlı olmadığını hissediyor insan.

Birgün Aşti'den taksie binmişim. Türkiye'nin hemen her yerinde olan, çirkin, uyumsuz binaların olduğu mahallelerden geçerken, taksicinin yüzü dikkatimi çekmişti. Oval bir yüzü, mavi gözleri vardı ve gerçek anlamda sarışındı. Baba tarafımın geldiği Balkanlardan olduğunu düşünmüş ve nereli olduğunu sormuştum. Tahmin ettiğim gibi çıkmamıştı. Ne göçmendi, ne de Çerkez ya da Lazdı. Çubuk ilçesinin kuzeyinde yer alan köylerden birisinin yerlisiydi. Takside dini programlarla dolu bir radyo kanalı çalışıyordu. Her fren ve gazda, aynaya asmış olduğu üç hilalli Ülkücü flaması sallanıyordu.

Kaynaklar

- 1.) <http://de.wikipedia.org/wiki/Galater>
- 2.) *Galatlar. Arkeoloji ve Sanat Yayınları,*
- 3.) <http://www.galloturca.com/galatians.htm> IBSN: 975-6899-62-X

Nenehatun'da koyun sürüsü, 1964

Seyyar satıcı çocuk, Nenehatun Caddesi, 1964

Arjantin Caddesi, 1964

Ulus Yeni Hal, 1964

Eskiden ve Uzaktan Ankara

Sema Alpan Atamer, **Fotoğraflar:** David Bensen, Vidabeth Bensen

Vidabeth ve David Bensen'i 1995-96 yıllarında eğitim için gittiğim ABD'nin Chapel Hill'deki Kuzey Karolina Üniversitesinde tanıdım. Üniversiteye gelen yabancı öğrencileri gönüllü olarak "ağırlamak" üzere oluşturulmuş "ev sahibi aile (host family) programı"na dahil olmuşlardı ve iki sömestr boyunca Bensen'ler benim ve birlikte gittiğim on bir yaşındaki oğlumun "ev sahibi ailesi" oldular.

Vidabeth ve David doğma büyüme New Yorklular. Mesleği ilköğretmenliği olan David, ben tanıdığımda Türkiye, Okinawa, Almanya, Fas, Japonya ve Kore'deki Amerikan üslerinde yer alan ilkokullarda müdürlük yaptıktan sonra emekli olmuştu. 2014 yılındaki ölümüne kadar ilkokulların yönetimine gönüllü katkılarda bulundu; afetlerde acil yardım gönüllüsüydü ve hobisi olan ahşap işlemeyi sürdürdü.

Sanat eğitimi almış olan Vidabeth ise, eşi ile birlikte gittikleri ülkelerin bazılarındaki Amerikan üslerinde sanat eğitimi vermişti ve ABD'ye döndükten sonra da evindeki stüdyosunda sanat çalışmalarına devam etmekteydi. Öğrencilik yıllarından beri odaklandığı serigrafi yöntemiyle, yaşadığı ülkelere ilişkin izlenimler, soyut kompozisyonlar ve doğa temalı tasarımlar üreten Vidabeth, hala ABD'de ve yurtdışında seminerler vermeye ve sergiler açmaya devam ediyor. Ayrıca dört çocuğu ve torunları ile yaşamın keyfini çıkarmaya çalışıyor.

"Her gün servis otobüsümüzle üsse giderken Mogan Gölü'nün yanından geçerdik. Göç mevsiminde gölde o kadar çok flamingo konaklardı ki, göl pembe görünürdü".

Bensen ailesi, ilk yurtdışı görevleri için 1964 yılında Türkiye'ye gelmişler ve Ankara'da yaşamışlar. David, bugün Bayrak Garnizonu olarak anılan ve o yıllarda ABD tarafından kurulan, resmi ismi "Site 23", çalışanlar arasındaki adı "Manzaralı İstasyon" olan Gölbaşı'nın Çerkez Hüyük mevkiindeki (şimdiki Gökçe Hüyük Mahallesi) üste çalışmış. 1965 yılından sonra ilk kez 1998 yılında ziyaret için Ankara'ya geldiklerinde birlikte Gölbaşı'na gittik. Mogan Gölü'nün yanından geçerken David bana ilginç bir soru sordu: "Göl hala pembe oluyor mu?" Önce gölün güneşin batarkenki görüntüsünden bahsettiğini sandım. Sonra açıkladı: "Her gün servis otobüsümüzle üsse giderken buradan geçerdik. Göç mevsiminde gölde o kadar çok flamingo konaklardı ki, göl pembe görünürdü". Bu yazıyı hazırlarken Vidabeth'e bu olayı tekrar sordum. O yıllarda iki küçük çocuğunu büyütebilmek için sadece evde çalışan Vidabeth'in ne yazık ki bu manzaraya dair bir anısı yok.

Gelelim o yıllara dair Vidabeth'in Ankara anılarına. Aşağıda Vidabeth'in Solfasol'de

yaayınlanmak üzere gönderdiği yazısından derlediğim çeviri yer almakta:

"Eşim David, Temmuz 1964'te Amerikan ilkökulu müdürlüğü görevini kabul etti. Üç hafta sonra 2 ve 3 yaşlarındaki iki çocuğumuzla uçaktaydık. Ben 31 yaşındaydım ve ABD dışına ilk seyahatimdi. Uzun bir uçuştan sonra gece yarısı Ankara'ya indiğimizde Amerikalı bir öğretmen tarafından karşılandık ve Bulvar Palas Oteline yerleştirildik. Yorgun bir halde kendimizi yatağa attık. Odamız gece kulübünün tam üzerindeydi ve kulüpte bir dansözün at üstünde gösterisi olduğunu hatırlıyorum.

"O zamanlar şehirde sadece bir trafik ışığı vardı." Kızılay Meydanı, 1964

Ertesi sabah eşim beni çocuklarla kahvaltıda yalnız bırakıp işine gitti. Daha sonra ben de çocuklarla bir taksiye binip şehir merkezindeki okula gittim. Trafikte şoförün yaptığı hız nedeniyle taş kesildim. O zamanlar şehirde sadece bir trafik ışığı vardı.

"Gaziosmanpaşa Nenehatun Caddesi'nde bir ev kiraladık. Caddenin aşağısında Kavaklıdere bağları yer alıyordu. Bizim oturduğumuz daire ikinci kattaydı ve çok güzel bir şehir manzarası vardı."

Gaziosmanpaşa Nenehatun Caddesi'nde bir ev kiraladık. Caddenin aşağısında Kavaklıdere bağları yer alıyordu. Bizim oturduğumuz daire ikinci kattaydı ve çok güzel bir şehir manzarası vardı. Ama kışın ısıtmada kullanılan kömürün yarattığı is ve pus nedeniyle şehir merkezi görülmez hale geliyordu. Evimizin yanındaki boş arsada tavuklar ve hindiler dolaşıyordu. Yoldan eşekler, ara sıra da arabalar gelip geçiyordu.

Ankara'daki yaşam, benim New York'taki hayatımdan daha ilkeldi ama ilginçti. Bize içme suyu satan adamı bir gün yakındaki çeşmeden damacanalara doldururken görünce ondan su almayı kestik. David çalıştığı üstün bize su getiriyordu. Benim için bir zorluk da kullanma suyu sorunuydu. Evimize günde

üç kez su veriliyordu: sabah erken, öğle ve akşam. Evin çatısında bir su tankı vardı ama sıcak su düzensiz olarak geliyordu. Yazın havalar ısınmaya başladığında birkaç gün hiç su gelmediği oluyordu ve evde küçük çocuklar varken bu oldukça zor bir durumdu. Elektrik de sık sık kesilirdi.

Vidabeth'in 1964 yılında, Nenehatun'daki Ankara manzarasından esinlenerek yaptığı serigrafik resim

Daha çok Ankara'daki okullarda çalışan Amerikalı öğretmenlerle görüşüyorduk. Genç bir Türk çiftle de arkadaş olmuştuk. Hatta Türkiye'den döndükten sonra da uzun süre temasımızı sürdürdük. Zamanımızın çoğunu Amerikalı görevlilerin kulübünde geçiriyorduk ama şehirde gezmeyi de seviyorduk. Piknik, Washington gibi hoş restoranlara gidiyorduk. Süreyya Gazinosunda çok eğlenceli bir Christmas gecesi geçirdiğimizi hatırlıyorum. Hayvanat bahçesinde çekilmiş resimlerimiz var. Ayrıca arabamızla çevredeki şehirlere de giderdik. Türkiye'den aldığımız havlular, Bünyan halı, çanak çömlekler ve bakır kaplar hala duruyor. David birçok şeyi toplamaya meraklıydı; o nedenle sık sık Ulus'a giderdik. Tanıştığımız Türklerle çok olumlu ve dostane ilişkilerimiz oldu.

Ankara'da bir yıl yaşadık sonra ABD'ye geri döndük. O tarihten sonra iki kızımız daha oldu. Yıllar sonra 1998 ve 2000 yıllarında Ankara'ya iki kez ziyarete geldik. Şehirdeki değişim bizi çok şaşırttı. Bir taşra şehirden, canlı, kıpır kıpır, sofistike -Orta Doğu ile Avrupa'nın karışımı bir şehre dönüştüğünü gördük. Modern evler, dükkanlar vb. görüntülerden çok etkilendik. Yemekler de hala hafızalarımızdaki kadar lezzetliydi".

A.B.D.'deki zor yılmada oğluma zaman zaman dedesi gibi bakan David Bensen'i sevgi ve hasretle anıyorum.

Vidabeth Amerika'daki öğrencileriyle, 2014

Bensen ailesi ile 90'ların sonunda Karum'un önünde çekilmiş fotoğrafımız

Semt Pazarı, Esat, 1964

Su satıcısı, Nenehatun Caddesi, 1964

Kırk Yıllık Hareketten Işıklı Hafızaya Dönüşen Dinamo Ege Berensel ile Salt Ulus'taki Dinamo Mesken Sergisi Üzerine Söyleştik

Erhan Muratoğlu, Onur Mat, Alper Şen

Her an bir kıvılcım üretebilme, bir şeyler yapabileme potansiyeli olduğu için dinamo denilen aygıt sihirlidir. Eğer dokunmazsanız öylece durur diğer nesnelere gibi. İlk hareketi verdiğiniz anda görürsünüz neler yapabileceğini, nasıl aydınlatabileceğini.

Salt Ulus'ta açılan "Dinamo Mesken" sergisine gidip Ege Berensel'le söyleştik. Yılların araştırmasının ürünü mekâna yayılan görüntüler, sesler, nesnelere olarak karşınıza çıkıyor. Bunlarla kendi izleğinizi kendiniz kurup, karşınıza çıkan kesişimlerle istediğiniz yöne ilerleyebiliyorsunuz. Politika futbola çakışırken, görselleştirme rejimleri üzerinden anlatı rejimleri resmi tarihi kesiyor, görüntü üreten ve sunan cihazların nasıl kullanıldığına bakarak sosyal araştırmanın, belgeselciliğin açmazlarına takılıyorsunuz. Dinamo Mesken size fragmente (bütünün küçük parçalara ayrılmış hali) bir nesnelere, görüntülere ve ses dünyası kuruyor. Her parça birden fazla parçaya ekleniyor. Bütünü görmek için izleyicinin merak edip harekete geçmesi, dinamonun kıvılcımından parlak bir ışığa ulaşabilmesi için adım atması gerekli.

Ege Berensel'le sergi üzerine söyleşimiz bittiğinde bu çok çengelli dünya bizi bir sürü yere sürüklemişti, söyleşinin çengellerine de bir çok ilginç şey takılmıştı. Bunlardan hangisi sizi yakalarsa oradan okuyabilirsiniz...

80'ler, futbol, mahalle, çocukluk

Bir takım çocukluğuma dair imgeler vardı, gittiğim Bursaspor - Dinamo Kiev futbol maçı. Çocukluğum o dönem oradaydı. Babamın sürgünleri, yer değiştirmeleri nedeniyle çok fazla yerde yaşadım. Ama anne tarafım Bursalı, yılın bir kısmı Bursa'daydım. Profesyonel futbolcu yakınlarım oldu Bursaspor'da oynayan, amatör ligde oynayan. Ben de amatör olarak oynadım. Minik takımlarında lisanslı futbolcuydum o yaşlarda. O dönemlerde kurtarılmış mahalle, solcu mahalle sağcı mahalle hikayeleri, futbol sahasının siyasal bir alan gibi dizayn edildiği dönemleri yaşadım. Bildiğim hikayelerdi. 5-6 sene önce annemi ziyarete gittiğimde o mahalleye gittim. Hikayeyi araştırmak üzere, kahvelerde oturdum

uzun süre. İnsanlar mahalleden kopmuşlardı. Çok anlatmak istemiyorlardı. Dışarıdan gelen birilerine konuşmakta zorlanırlar, derinlemesine bir hikaye anlatılmaz. İşkence hikayesi anlatmak çok zordur. Anlatamaz insanlar, bedenlerine dair bir şeydir çünkü o, zordur öyle şeyleri anlatmak... Bir süre o mahallede kaldım, kahvelerde oturdum, insanlarla tanıştım, bir cenazeye, hastane ziyaretine gittim... Orada, ben bu hikayeyi yapmak istiyordum diyerek insanlarla yakınlaştım. Bazıları mahalle dışındaydı, geldi. Sonra kendi aralarında konuştular, "Tamam, sen iyi bir insana benziyorsun, seninle çalışacağız" dediler.

Belgeselcilik, sosyal araştırma

Mahalleliyle bir ortak çalışmaya giriyoruz, ne yapmalıyız, nasıl olmalı? Bu çalışmada mesela kaleci Vedat abi, röportajda soruları soruyor. Bir alanda sosyal araştırmacının bir soru sorabileceğine inanmıyorum. Kanaatlerini fıskırtır oraya ancak, doğru soruyu soramaz. Bütün gazete, televizyon, röportaj dediğiniz yapının, ya da belgesel, sosyal bilim dediğimiz alan, yoksulluk üzerine bir sürü sorular soran ve onun cevapların kaydıyla yapılmış, bildiğimiz bir alan var. Bayağı yetersiz olduğunu fark ediyorum. Yani o hikayelerin çok içine girilemediğini fark ediyorum. Söyleşi gibi, karşılıklı konuşarak, ama cevap verenin konuşmasına zaman tanıyarak, bir tür sözlü tarih metodolojisi geliştirdim ben, daha önce böyle bir şey de görmedim. Buna "diyalogik mülakat" gibi bir şey diyorum, söyleşilerle mülakat. İnsanları söyleştirerek onları konuşturmak, hatırlatmak... Sözlü tarih kitapları vardır. Yöntemleri vardır, sözlü tarih metodolojisi falan. "Sözlü tarihte sorular nasıl olmalıdır? Eslere dikkat etmelidir, arka arkaya sorulmamalıdır, vb." bunun çok mekanik bir dünya olduğunu, bu kitapları yazanların, konuşanların, bunun hepsinin sorunlu olduğunu düşünüyorum.

Bütün bu belgesel çalışmalarında, belgeselcilerin, sergicilerin, etnografin, antropoloğun alana gittiğinde temel problemi budur. Orada zaten derinlemesine bir araştırma hiç bir zaman olmaz. Hareketli imajlar döneminde Robert Flaherty Eskimolar'la birlikte yaşamayı seçti. Bunu formülleştiren ve hareketli imajlarla çalışan yönetmenler ve yaratıcılar vardı. Mesela Dziga Vertov imajı bir şekilde kolektive ederek yapabileceğini düşünmüştü. Chris Marker 60'larda grevleri işçilere verdiği kameralarla, onlarla kolektif yapmaya karar verdi. "Witness video" (şahit videosu) diye bir hareket var, sesi duyulmayanların sesini duyurmak için -ki bu da klişe bir söz- bizatihi onlarla birlikte çalışarak, onlara kamera kullanımını öğretirken, onların kendi seslerini duyurabilecekleri bir şeyler yapmayı denedi.

Ses, söz, iktidar

70'lerde çok tartışıldı "ezilenlerin sesi olma" hali. Michel Foucault, hapishaneler eylem grubunda tartışılan, ezilenlerin sesi olmak, ezilenlerin sesini kendilerine iade etmek şeklinde bu meselenin çözülebileceğini düşündü, formüle etti. Bizde hala "susturulanların sesiyiz" cümlesi

gibi... Bütün siyaset böyledir aslında. Bir muktedir var ve onun yerine konuşuyor. Onun yerine konuşmak sorunlu bir dil. Bu sosyal bilimlerde tartışılmıştı. Bronisław Malinowski "Antropolojiyi kimler kurmuştur?" diye sorulduğunda "Kadeo yerlileri" demişti.

Felix Guattari "Psikanalizi yapılan hastalara psikanaliz yapan doktorlar kadar maaş bağlanmalıdır" derdi. Freud'a yönelik eleştirisinde psikanalizin kurucusu aslında anne-oğuldu diyor. Böyle kolektive edilmiş bir şeyden bahsediyorum. Ulus (Baker) bunu tartıştı, "duygular sosyolojisi" dediği buydu. Çünkü her şeyin metinsel olduğu bir sosyal bilim alanından bahsediyordu Ulus. İmaj dediğimiz şeyin illüstratif olduğunu iddia ediyordu. Metnin kenarına yerleştirilmiş bir şeyden bahsediyordu. Sesler, imajlar ve metinlerin kolektif bir şekilde nasıl çalışması gerektiği gibi bir meseleyi dert edinmişti. 2003'te doktora tezini bitirdi, o tezini yazarken hep birlikte tartıştığımız şeylerdi bunlar. Ben de birine kamerayı vererek kendisini anlatmasına yardım etmeyi, birlikte bir şey üretmeyi kendi adıma pratize etmeye çalıştım. Bu çok uzun vadeli, 10 yıl süren bir iş.

10. İstanbul Bienali'nde, Siyanürlü altın madenlerine karşı direnen Bergama'da üç köyde köylülere kamera vererek yaptığımız işi üç ekranlı halde sergilemiştik. Daha önce de boşaltılmış köyler üzerine "Timescapes" diye bir proje vardı. Boşaltılmış Kürt köyleri, yerüstü madencilik yüzünden boşaltılmış Orta Anadolu'daki Türkmen köyleri, Gökçeada'da boşaltılmış Rum köyleri... Bunların tipolojilerine baktığımızda benzer hikayeleri görsel olarak buluyorsun. İmajları yan yana koymak da bir tür karşılaştırmaya yol açıyor. Bir tür görsel araştırma. Alper'lerin (Alper Şen - Artık İşler) çalıştığı, sonra da Depo'da sergilenen işler de onların uzantısı.

Toplamak, biriktirmek, bir araya getirmek, bölmek, parçalara ayırmak

Super8 film toplarken görüyorum, insanlar kamusal hayatı, özgürlükler alanı gibi değerlendirmişler. Kadınlar sokağa çıkmaya başlıyorlar mesela. Orada poz veriliyor, daha yakın plan devreye giriyor. 80'ler başka bir şey oluyor, Hi8 çağı. Günümüzde de cep telefonu... Nasıl poz veriliyor, nasıl imaj kaydediliyor. Bunu bugüne kadar tarihselleştirebilirsin. Ama kimsenin kullanmayı çöpe attığı Super8'leri birisinin toplaması gerektiğini düşünerek topladım, sanatçılar zaten bunu kullanıyor olmalılar ve kullandılar.

Sanatçı Akram Zataari "Arab Image Foundation"ı kurdu ve bir yığın fotoğraf ve az da olsa 8 mm film topladı. Bu malzemeye onlarca sergi üretildi, bienallere katıldı. Kaybolup gidecek imajlar sanat işlerine dönüştü. Ben, yüksek bürokrat ve varlıklı ailelerin hayatlarına ilişkin ciddi bir görsel veriye sahibim şu anda. Bunları çöpten ve bit pazarlarından buldum. 70'lerde politik grupların foto ve sinema grupları var, örgütün yürüyüşlerini ya da bir direnişi kaydediyor. Dev-Yol'un ya da TKP'nin. Ben bunların bazılarını depolarda buldum. Filmlerin kendileri değil.

Banyo edilip, montajlanıp, çoğaltılıp, dağıtılıyor. Sonra polis el koyup götürüyor. Benim bulduklarım montaj dışı kalmış parçalar. On saate yakın örgüt videoları var. Onlardaki eylem biçimleri, yürüme biçimleri beni ilgilendiriyor. 60'larda yılbaşı nasıl kutlanırdı, okuma bayramı nasıldı, kamusal alana nasıl çıkılıyordu, insanlar gezilerini, tatillerini nasıl kaydediyorlardı, kumsalda nasıl yatılıyordu? Onların tipolojilerini yan yana koyduğunda görsel bir yapı oluşturuyorsun. "Bulutlu film" dediğimiz alan bunu çalışıyor. Görsel araştırma bunları topluyor, alana gidiyor, çalışıyor. Bir hikayeyi fragmante etmeye, bir mekanda bölmeye, parçalamaya, bir arada nasıl çalışır onu bulmaya uğraşıyor.

Bulduğum bir tribün fotoğrafının üzerindeki stüdyonun adıyla araştırınca 99'da gazetede bir röportaja rastladım. 50'lerde tribün fotoğrafları çeken Hikmet İldiz'in bunları sahafa sattığını öğrenince toplamaya başladım. Önüme geldikçe topluyorum. Bunların ne olacağı konusunda fikrim yok, ilginç geliyor.

İşin üzerine konuşmak değil de aslanan burada, çalışma yöntemim. Ne yapıyorum, nasıl gidiyorum? Uzun sürüyor, beş yıl, on yıl. Ben toplam on beş yılda böyle üç tane proje yapmışımdır. Bir bu sergi var, İstanbul Bienali'nde, bir de Berlin'de Kunst Werke'de "Timescapes" projesinde araştırma işi, orada sergilenmiş şeyler. Üretken bir süreç değil yani bu. Bir zaman gerekiyor bunları toplamak için. Bir de birinin gelip bunları burada aç demesi lazım, sen bu konuda çalışıyorsun. Paralel çalıştığın bir sürü şey oluyor.

Pol-Der üzerine, solcu polisler üzerine bir şey yapıyorum, bundan daha ilginç olabilir. Ama ona şu anda bir mecra yok. Buraya da eklenilebilir bir şey. Bir 80 hikayesi. 80'lerin çok ironik hikayelerinden bunlar: Solcu polis, kapatılmış futbol kulübü, bir yeraltı Maden-İş hikayesi var mesela, 78'deki...

Resmi anlatı, alternatif bakış

Tribün fotoğraflarına bakınca orada sınıfsal bir şeyin duhul ettiği bir alanı görüyorsun. Alt sırada birkaç paraya maçı izlemek durumunda olanları görüyorsun. "Eskiden tribünlerde ayırım yoktu, herkes güzel giysileriyle maça giderdi" gibi bir şey vardır ya, bunun imajı yok. Maç çekilmiş ama tribün yok, yakın planıyla birisi kaydetmemiş. Ama bu adam bunu, ticari de olsa kaydetmiş. Bu imajın içine düşmek acayip bir veri. Mesela bunu Tanıl Bora'ya yorumlatmaya çalışırken bir tür okumaya açtım, kendisi burada ne görüyor diye. Orada bir metinsellik çıktı. Herkes başka bir okuma yapabilir. Tribüne bakmak ve maça bakmak... Tanıl orada bahsediyor, Pal Sandor futbol üzerine bir filmi sadece tribünler üzerinden anlatmıştı. Kendisine bu sorulduğunda "Bir kadını ya da çocuğu maça götürdüğünüzde o tribünlere bakar, insanlar nasıl davranır, ne olur, yedek kulübesine bakar"... Erkek bakışıyla donanmış futbol evreninde bir kadın bakışı nasıl imajlaştırılır? Tribünleri göstererek belki. Bu düşünülerek o tribünler oraya konuldu.

İçeride başka, dışarı başka, görülmüş kitaplar

"Görülmüştür" kitapları toplamak... Cezaevine girmiş çıkmış kitapları topluyorum. Bir kütüphane bulduk. Bunların bazılarının kapakları başka, içeride başka, danişıklı dövüş var orada. "Siz kitap kapağını değiştirin öyle sokalım deniyor". Cezaevi koşulları daha özgür 70'lerde, bugünkü gibi değil muhtemelen. İki futbol kitabının içine yerleştirilmiş yasaklı Mahir Çayan ve Lenin kitapları mesela, bu serginin temel metaforu. Konuyla uzak - yakın bir ilişkisi var. 70'lerde üretilen, Antrenörler Derneği'nin yayınladığı üç beş tane kitap vardır. Muhtemelen bunlar da (hapistekiler) sporla ilgili insanlardır.

Bu sergideki pankart da, o pankartla yürüyenlerin, pankart sopasıyla dövülen futbolcunun hikayesi. Futbolcu veya sporcu olduğu için daha fazla dayak yeme hikayesi anlatılıyor. O iki ekranın yanında duran pankart, "Bırakın çocuklar oynasın", Gezi sonrasında Karakızıl'ın kullandığı bir pankartın yeniden üretimi.

Futbol alanı, politika alanı

Hiç Gezi filan yokken, aylar önce, Dolmabahçe'ye maçların gürültüsü gidiyor diye, Çarşı'nın üzerine gaz sıkıldı, polis arabası sürüldü. Çarşı bu atmosferde bilendi. Gezi sonrasında da gördük, siyasal alan politikleştirilince saha da politikleştiriyor. Çok ayrı şeyler değil. Bugün Mısır kalkışması, Zamalek diye bir takımın taraftarlarıyla başladı. Bir sene lig iptal edildi. Ya da Hırvat Sırp Savaşı Dinamo Zagreb - Kızıl Yıldız maçıyla birlikte ortaya çıktı. Yugoslavya'nın

parçalanma süreci bu maça başlıyor bir anlamda. Bu konuda çok çalışmış yönetmenler ve işler var. Çok önemli bir yönetmen, Hagi'lerin filan olduğu zamanlarda Dinamo Bükreş - Stau Bükreş maçı üzerinden, bir maçın sadece kendisini göstererek, hakemle yapılan bir söyleşiyi üstüne koyarak, bir film yapıyor. Çavuşesku'nun rejimi üzerine çok şey anlatıyor. "Cehennemde İki Devre" diye bir film vardır. Dinamo Kiev'in Nazi karmasıyla maç yapmayı reddetmesi ve öldürülmesi üzerinedir. Bugün Kiev'de kurşuna dizilen futbolcuların heykelleri vardır stadın kapısında. Alman faşizmine direnen ve bu yüzden öldürülen futbolcuların takımıdır Dinamo Kiev.

Zaten hikaye öyle başlıyor. 1975'de Bursaspor'la karşılaştıklarında, mahalleli bir grup solcu genç Dinamo Kiev'i destekliyor. Bu bugün mümkün olmayan bir şey.

Uzam, mekân, zaman, anlatı

Serginin künyesinde "görsel araştırmacı-sanatçı" yazıyor. Yaptığım işi Batı'da "artistic research" dediğimiz bir alana yerleştiriyorum. Sanatla nasıl araştırma yapılır? Ulus Baker video ve belgeselle bu araştırma kipine, yani duygular ve kanaatlerden imajlara döndürdü araştırmanın mevzisini... Nasıl veri elde edebileceği üzerine tezini ortaya koyuyordu.

Görüntü dediğimiz, burada fotoğraf, hatırlamaya yol açan bir şey. Bir fotoğrafa bakarız ve hatırlamaya başlarız. Şu gün şöyle oldu, şu maçıydık... Bir gazete kupürü de... Bulduğum bir fotoğraf bir sezon açılışıyla ilgili bir hatırlamaya yol açtı. Araştırma nesnesinin öyle bir potansiyeli oluyor. Siz bir şey getiriyorsunuz, o başka bir şeye yol açabiliyor. Mahallelerde, evlerden gidip fotoğraf istiyorsunuz, fotoğraf topluyorsunuz. Mesken'e ait o kadar çok fotoğraf var ki... Tabii elinize geçmiyor fotoğrafların çoğu, onları taramak zorundasınız. Küçük bir A4 tarayıcı ve laptop, alıp, kahvede tarayıp, insanlara geri veriyorsunuz. Onu tekrar fotoğraf malzemesine, diya akmak bir iş. O tür aygıtlar, o tür eski cihazlar, diapositifler şu anda güncel sanatta çok kullanılıyor, Super8 loop, 16, 20 metre loop cihazları. 70'li yılların monitörleri var kullandığımız, onlar da çok bulunan şeyler değil.

Video enstelasyon: Bunların hepsi montaj, uzamsal montaj dediğimiz bir şeyde montajlanıyorlar, ekranlar olarak, nesnelere olarak, veriler olarak falan... Ekranlara ayrılıyorlar. Mesela, "Sen bunu niye tek ekranda bir belgesel yapmadın?" diye sordu birisi. Bu yaptığım uzamsal bir şey. Tek ekran denilen şeyin gerici bir şey olduğuna inanıyorum. Lineer (doğrusal) bir şey. "Multi-screen documentary" (çoklu-ekran belgesel) ya da "interactive documentary" (etkileşimli belgesel) diye bir şeyle belgesel bile başka bir formu zorlamaya başlıyor. Chantal Akerman bile çoklu ekranlı belgesel yapıyor, interaktif belgesel...

Bunların hepsini web tabanlı bir yazılımla anlatabildim, çünkü elimde elli saatlik bir veri var, elli saatlik bir film olurdu. "Korsakow" diye bir yazılım var, bir şeyin hikayesi diye çıkıp, oradan futbolculara, ya da mahallenin başka bir konusuna girip, kendi anlatılarını izleyerek kendi hikayeni oluşturabiliyorsun. Ama uzamın kendisi, yani bu uzamsal montaj dediğimiz bir çok şeye olanak sağlıyor. Uzamı

montajlayarak gitmek... Çoklu anlatının bir takım yararları var. Bir hikaye anlatılırken bir yerde, onun karşısına bir ekran kurarak mahallenin ve takımın kurulma hikayesini anlatıyorsun. Kurulma hikayesinin içinde de sen varsın. O bir "meta-narrative" olabiliyor, üst anlatı ekranına dönüşebiliyor. Ya da öldürülen fotoğrafçının hikayesi onun çektiği fotoğraflarla, slaytla birlikte ekleniyor. Takımı kaydeden, takımın görüntü arşivini tutan bir insanın öldürülme hikayesi. Ben de öldürülüşünden 25-26 yıl sonra o alana gidip onları kaydediyorum ve bir hikaye ve imaj peşinde koşuyorum. Orada fotoğrafçıyı seçmiş oluyorum, yoksa başka bir hikaye de seçiyor olabilirdim. Bana daha trajik geliyor, çünkü kendime de benzeştiriyorum onu. Öyle bir eklenme kendiliğinden oluşabiliyor.

Fragmante imaj rejimleri

Başka bir mekanda başka türlü düzenlenebilir. İmaj rejimlerinin kendisini fragmante ediyorsunuz. "Konuşan kafalar" çok kullandığım bir yöntem değil. Mahallenin daha "cinema-verité"yle kaydedilmiş görüntüsüyle arşiv görüntüleri, fotoğrafik imajlarla fotoğraflara bakarak yapılan bir tür hatırlama görüntülerini fragmante ediyorsunuz. Çünkü zaten onların imaj rejimleri birbirinden farklı... Ama bir belgeselci bir arşiv görüntüsü üzerine bir sesi, onun üzerine bir konuşan kafayı yerleştirip, çok bildiğimiz, lineer, eski türde bir televizyon belgeseli üretebilir. Can Dündar öyle yapardı. Ama işte o, onların imaj rejimi. Bile bile fragmante ettiğinde başka bir düzenleme çıkıyor ortaya. Mekânın içinde film gibi oturup izleyemeyeceğin, dolaşabileceğin bir ekran. Bu zaten bildiğimiz video enstelasyon kuralı. İçine dalıp, dolaşabileceğin, seni kaplayan, seni kuşatan imgeler içinde varoluyorsun. Foucault'nun dediği "Sinema koltukta bedenleri -bir tür- disipline eder". Mekanda özgürce dolaşıp temas ettiğin, hikayeyi aldığın, belki bütünüyle izlemediğin bir anlatı alanına sokuyor. Videonun kendisi de fragmanlarla kurulan bir anlatı. O yüzden çok Doğu'ya dair bir anlatı. Nam June Paik ya da Bill Viola bunu söylüyor zaten 70'lerde. Doğu'da anlatı şöyle kuruluyor. Babürname'ye baktığımızda Babür şöyle fragmanlarla anlatır: Atına biner, bir uçuruma rastlar, uçurumda bir kuş vardır, kuş uçar, sonra kuşun hikayesi başlar. Kuş bir yere konar, orada bir hikaye başlar. Kierkegaard ya da Frankfurt Okulu fragmanlarla düşünme geleneğini Batı Düşüncesinin içine yerleştirdi. Aslında bu Doğu'ya has bir anlatıdır, lineer değil, başı sonu yoktur. Bildiğimiz belgesel taktığı gibi başlangıcı, ortası, sonu olan, finalize olmuş bir anlatı yoktur. Anlatılar birbirinin içindedir. Mesela "Binbir Gece Masalları", bin tane gecenin masalını bilmemizin bir anlamı yok. Ölümü geciktirme, onu bine ayırma fikrini biliyor olmamız bize yeter. Bir tane hikayeyi kavramamız bütünü hakkında bize bir fikir verir. Doğudaki hikayenin fragmante edilmesi fikri öyle bir şeydir. Fragmantasyonu temel olarak böyle görüyorum ben. Bunu başarabildim mi burada ben, hikayelerin eklenmesiyle, o tartışılır.

**SALT'ta Sergi: Dinamo Mesken
Görsel Araştırmacı / Sanatçı: Ege Berensel
27 Ocak-14 Mart 2015
SALT Ulus, Ankara**

“Nadia'nın Yolculuğu” Üzerine Feminist Bir Yaklaşım

Nur Yılmazlar

Ankara; 28 Ocak günü, Cezayir asıllı Kanadalı gazeteci Nadia Zouaoui'yu Cer Modern'de ağırladı. Nadia Zouaoui kendi yaşamından esinlenerek çektiği “Nadia'nın Yolculuğu” belgesel filminin gösterimine katıldı ve gösterim sonrası sorulan soruları yanıtladı. Organizasyonunu Kanada Büyükelçiliği ve Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneğinin yaptığı etkinliğe katılım hayli yüksekti.

Nadia'nın Yolculuğu film gösteriminin tanıtımı her ne kadar çocuk gelinler sorununa dikkat çekmek amacıyla yapıyor şeklindeyse de, bunda Kanada devletinin bu alanda dünya ölçeğinde mücadele çalışmalarına desteğinin ve Uçan Süpürge'nin ülke çapında yürüttüğü kampanyanın etkili olduğunu düşünüyorum.

Film, Nadia'nın yıllar sonra Cezayir'de doğup büyüdüğü bölgeye gitmesi, burada yaşayan kadınlarla söyleşileri, çocukluğunun ve ilk gençliğinin geçtiği yerlerde kendi anılarına dönüşü, yani Nadia'nın bir çeşit iç yolculuğu şeklinde kurgulanmış. Nadia, Cezayir'de Berberi halkın yaşadığı Kabili bölgesi kırsalında doğmuş. Tazmalt kentine yakın bu bölgede ataerkil toplum yapısının kadınlar üzerindeki tüm baskılarını gelenek, örf, adet adı altında izleyebiliyoruz. Kadınların erkekler tarafından denetlenmesi, kadın bedeni üzerinden namus ve bekâret kavramı ile kadının eve hapsedilmesine şahit oluyor; kadınların bir nevi köleleştiği evlerinde, evin yeniden üretime dair; çocuk bakımı, ev işleri, yemek, temizlik ve benzeri tüm işlerinin ücretsiz ve karşılıksız omuzlarına yüklenen sorumluluklar olduğunu anlıyoruz. Erkekler evi geçirdirme yükümlüğünde olduklarından çok değerliler. “Onlar olmazsa aç kalırız.” diyor yaşlıca bir kadın! Kadına yönelik şiddet o derece içselleşmiş ki, kadınlar bunu rahatlıkla ifade edebiliyorlar. Tek olumlu yan, geçmişe ait bir olgu gibi yani yaşlı kadınlarca ifade edilmesi. Ancak hala genç erkek çocuklarla yapılan söyleşilerde, kız

kardeşlerini denetleme hak ve sorumluluğu taşıdıklarını düşündüklerini, bu denetime aykırılık halinde şiddete başvurmalarının meşru sayıldığını fark etmek acı verici.

Film 10 yıl önce çekilmiş; Nadia 19 yaşında üniversitede okurken kendisini fotoğrafından beğenen, yüzünü hiç görmediği, kendinden 20 yaş büyük ve Kanada'da yaşayan bir Cezayirli ile evlendirilmiş. Üniversitede okuyor olmasının da, ailesinin evlenmesi konusundaki kararına karşı çıkmasına yetmediği açık. Aslında Nadia'nın annesinde ya da annesinin kuşağında evlilik yaşı 12'ye kadar iniyor, ancak geçen zaman evlilik yaşının büyümesine neden olmuş.

Berberiler Afrika kökenli Müslüman bir halk, Müslümanlığı kendi örf ve adetlerine göre uyarlamışlar, Berberi kadınların başı açık ve kıyafetleri görece modern.

Nadia'nın Kanada'ya gitmesi yaşamında bir dönüm noktası olmuş; uzun yıllar boşanmaya cesaret edemese de sonunda bunu başarmış ve artık kadın haklarına dikkat çekmek için çalışıyor, kendi ifadesi ile artık bir feminist.

Gösterim sonrası soru cevap bölümünde, izleyenlerin filmde kendi yaşantılarından izler bulduğunu; yönetmenin 11 Eylül sonrası Amerika'da yaşayan Müslümanların hayatının ne yönde değiştiğine dair ve Kanada'da mültecilerin hayatlarını konu edinen filmler çekmekte olduğunu öğrendik.

Anlatmaya çalıştığım gibi Nadia'nın Yolculuğu'nu çocuk gelinlerden çok ataerkil, yoksul bir toplum üzerine fikir veren bir film gibi algıladım. Filmde Nadia, içinden çıktığı toplumla ilişkisinde çok Kanadalı kaldı; yani bir parça batının aydınlanmacı beyaz orta sınıf her bilgiyi tekelinde bulundurduğu ve doğunun geri kalmışlığı karşısında

oraya bir çeşit kurtarıcı misyonu ile yaklaşabileceği gibi negatif bir sonuca vardırma tehlikesi nedeniyle ihtiyatlı yaklaşma gereği duydum. Yönetmeni filmin dışında kalsa, yani hiç görünmese belki daha başarılı bir anlatım olabilirdi. Söyleşilerde Cezayir'de kalan, eşit ve özgür yaşamak için mücadele eden yol kat etmiş kadınların olması verilmek istenen mesaj için yeterli gibiydi. Daha doğal, daha sorunun içinden çözüm pratikleri...

Çocuk yaşta evlilikler olgusuna gelince; toplumsal cinsiyet sorunu olarak ortaya çıktığı ve sıklıkla az gelişmiş ülkelerde yoksullukla paralel olarak görüldüğüne ilişkin bulgular bu sorunla mücadele etmenin çok yönlü çalışmalar gerektirdiğini ortaya koyuyor. Bu tespitte paralel olarak çocuk yaşta evliliklerle mücadelede özel ataerki kadar kapitalist ataerki hakkında da farkındalık yaratmak, her iki alanın dönüşümü için çalışmak gerektiği somut gerçeklik olarak ortada.

Tabii belgesel bir filmde bize hem sorunu, hem sorunun nedenlerini, hem de çözümü göstermesini beklemek, sinema sanatına da yönetmene de ve hatta sinemaseverlere de haksızlık olur. Nadia'nın Yolculuğu bize dünyanın ne kadar küçük, kadınlar için ataerkil ve yoksul bir ülkede yaşamının ne kadar zor olduğunu ve deneyimlerin ne kadar tanıdık olduğunu göstermesi bakımından izlenmeye değer...

Hiçbir Şey Hayallerimiz Kadar Gerçek Değildir! Theo Angelopoulos

Ahu Özveri

...
Nasıl bir ruh, bir yürek,
nasıl bir istek ve tutkuyla
yaşadık,yanılmışız!
Değiştirdik öyle yaşamayı.

Şehirlerarası yollarda bir otobüs camından seyrederken çevreyi tarifi zor bir duygu kaplardı içimi çocukluk dönemlerimde. Hele ki bir de akşamüstü maviliği kuşatmışsa küçük kasabaları, sokak lambalarının cıız ışığında yaşam belirtisi göstermeyen ıssız bir sokağı, ışıkları sönük bir evi gördüğümde hissettiğim boşluğu tarif etmek hala güç. Hiçbir yerde olmak, kimsesiz, belirsiz olmakla ilgili garip hissiyatlar.

Kendini “bir yere” ait hissetmek, kendini “evinde” hissetmek ihtiyacı, “... insanın kalbi ve ruhuyla gerçekten ait olduğu tek yer(*)...”ı arayışı belki de tüm yaşamımız boyunca bilinçli bilinçsiz peşinden koştuğumuz, eksikliğini duyduğumuz şeylerin özetidir.

Ortak bir düşünmek ve bu düşe inananlarla bir yola çıkmak, ihtiyacını duyduğumuz evi bir süreliğine sunmuş yahut sunduğunu sanmışızdır pek çoğumuz. Bu ortak düşünüşümüzle, içimizdeki o ev-yuva arayışı da eskisinden çok daha güçlü ve hüzünlü beliriverir yeniden. Çünkü artık evimizi nerede arayacağımız sorusuna verilebilecek bir yanıtımız da mevcut değildir.

İşte Theo Angelopoulosbu sürecin; inancın, yenilginin, arayışın ve hüznün bana göre en

güzel, en içli anlatıcısı olmasının yanı sıra, filmlerini alt metinlerinden habersiz olarak izlediğim ilk günden bu güne, beni sarıp sarmalayan ve hüsnü kuruntum ve belki cüretim olma olasılığını da kabul ederek hissettiğim yakınlık ve duygudaşlık nedeniyle, ölümünün 3.yılında bir kez daha anmak ve anlatmak istediğim bir güzel insan.

İlk filmi Tatbikat'tan son filmi Zamanın Tozu'na kadar her filminin bir diğerinin önsözü olduğu gibi hiçbirinin de bir son sözü olmadığını söyleyen Angelopoulos, hikayesini; Yunan Mitolojisi'nin kahramanlarından yola çıkarak tarihin kahramanlarına ve yeniklerine, kimsesiz kalmış kendi kuşağına, belki tüm bunların kalmış günümüz insanına yaktığı sonsuz ağıtı üzerinden anlatır. Hemen her filminde yer eden baba figürü, düğün sahneleri, müzisyenler ve sarı yağmurluklu adamlarla, sinemasının karakteristik özellikleri diyebileceğimiz; sekans çekimi, film içinde film tutkusu, zaman içinde sıçramalar, Kitara'ya Yolculuk ile başlayıp son filmine kadar O'na eşlik eden Eleni Karaindrou'nun eşsiz müzikleri ve tüm bunların ayrılmaz parçası puslu manzaraları ile Angelopoulos sineması görsel bir şölen ve yoğun bir hüznün içerir.

Gerçek bir olaydan yola çıkarak bir cinayet öyküsünü anlattığı ilk filmi Tatbikat(1970), 1962 yılında Almanya'ya başlayan işçi göçü yanı sıra, durulmayan siyasi çatışmalar sonucu ya sürgün edilen ya da cezaevinde olan muhalifler nedeniyle pek çok anlamda ıssızlaşan ülkesine

yaktığı ilk ağıttır. Tatbikat için Angelopoulos:“Benim için Tatbikat daha sonra geliştirdiğim bütün temaları içerir. Bence insan hep tekrar tekrar aynı filmi yapar(*)” der.

Yunanistan'ın çalkantılı ve sancılı yakın dönem siyasal ve toplumsal tarihini anlattığı, yanı sıra iktidar kavramını eleştirdiği ilk üçlemesi; 36 Günleri(1972), Gezgin Oyuncular(1974/1975) ve O Megalexandros(1980) filmlerinden oluşan tarih üçlemesidir.

Başka bir dünya hayali kuran ve bu hayal uğruna mücadele edenlerin yenilgileri ve ideallerin çöküşü ile yaşadığı hayal kırıklığının en belirleyici öge olduğu ikinci dönem filmlerini “Kitara'ya Yolculuk(1984-Tarihin Suskunluğu), Arıcı(1986-Sevginin Suskunluğu), Sisli Manzara(1988-Tann'ın Suskunluğu)” Sessizlik Üçlemesi diye adlandırır.

Sessizlik Üçlemesinin son filmi Sisli Manzara'da küçük çocuk ablasına “Sınırların anlamı nedir?” diye sorar. Sonraki üç filmde bu soruya bir yanıt bulmaya çalıştığını söyleyen Angelopoulos, Leyleğin Adımı'nın(1991) ülkeleri ve insanları ayıran sınırları, Ulysses'inBakışı'nın(1995) insan vizyonunun sınırlarını ve Sonsuzluk ve Bir Gün'ün(1998) ise hayat ve ölüm arasındaki sınırı tartıştığını söyler.

Son üçlemesinin ilk filmi Ağlayan Çayır(2004), 1919 yılından 2. Dünya Savaşı'na kadar olan dönemi anlatırken, son filmi Zamanın Tozu'nda(2009) geçmişin yeni kahramanları

ile günümüzün umutsuz, ütopyasız kalmış kuşağını bir araya getirir.

Zamanın Tozu “Hiçbir şey sona ermedi, ermez” sözleri ile başlar. Filmin sonunda geçmişin hüznü ile bugünün umutsuzluğu el eleder. Yüzyılın sonunda bu bir umuda mı işaret eder bilemiyorum.

Angelopoulos'un belki de kalbi ve ruhuyla ait olduğu tek yer sineması, hüzünlü öyküleriydi. Ve dramatik bir biçimde de olsa, bitiremediği Öteki Deniz adlı son filminin setinde, kendi öyküsünün içinde veda etti hayata.(24 Ocak 2012)

Kitara'ya Yolculuk filmi üzerine yapılan bir söyleşide “Filminize yüklediğiniz duyguları dile dökmeniz için bir şiir yazmanız gerekse hangisini seçerdiniz?(*)” sorusuna “Seferis'in Nehir Kıyısındaki Adam'ı (*)” diye yanıt verir TheodorosAngelopoulos.

Bu şiir vesilesiyle tanıştığım Seferis'in yukarıdaki dizeleri de bana Angelopoulos'u hatırlatır.

Yanılgısının ve gerçekliğin ağırlığıyla istese de, öyle yaşamayı değiştirmeyi, tarihin hüzünlü anlatıcısı olmaktan vazgeç(e) meyen, arayışı, dolayısıyla umudu terk etmeyen Angelopoulos'a, ütopyalarımızı kaybetmememiz dileğiyle ve kendi sözleriyle veda ediyorum; “Ben zamanımızın karşılığında çıkma yolları bulabilmemiz konusunda aynı derecede karamsar ve iyimserim. Ama insanların yeniden hayal kurmayı öğrenmelerini yürekte dileyorum. Hiçbir şey hayallerimiz kadar gerçek değildir!(*)”

* Dan Fainaru, Theo Angelopoulos, Agora Kitaplığı

Not: Tarih üçlemesine kimi eleştirmenlerce Avcılar(1977) filmi de dahil edilmektedir.

“Dünya üzerinde oyun oynamadan yaşamak beni kesmiyor” Ahmet Melih Yılmaz, 2015, Ankara

Söyleşi: Özgür Ceren Can

Ahmet Melih Yılmaz ile söyleşi için Mek'an Sahne'ye gittiğimizde; sürdürülebilir tiyatronun organik sahne sanatçısı ile karşılaşmayı bekliyordum. Oysa o karanlık kuytuda, yorgun ve üşümüş bir oyuncu ile karşılaştım. Bu söyleşiden önce oyuncuların karakterleri bir elbise gibi giyindiklerini sanırdım; meğer Ahmet gibiler kendilerinden damıtıp içiyorlarmış. O sahnede, seyirciyi büyüleyen sırrın bu kıvamlı iksir olduğunu, siz sevgili Solfasol okurları için keşfettim. Buyrunuz!

Özgür Ceren Can: Ahmet, Mek'an Sahneye ortaksın; burada “Kadınlar Aşklar Şarkılar”, “Tevafuk”, “Bernarda Alba'nın Evi” ve “Artık Hiçbi’ Şii Eskisi Gibi Olmayacak! Sil Gözyaşlarını!” oyunlarında oynuyorsun. Şimdi Tatbikat Sahne'deki Woyzeck Masalı ile birlikte bu sezon beş oyunun olacak. Köşeyi döndün mü?

Ahmet Melih Yılmaz: Haydaaa!

Ceren: Bu kadar çalışmaya paraya para demiyor olman lazım.

Ahmet: Beş oyuna köşe döndürmüyorlar maalesef. Mek'an Sahne'nin geliri gideri o kadar ucu ucuna ki, buradan zaten kimse herhangi bir gelir elde etmiyor açıldığından beri.

Ceren: Yeni mezun olmuşsun. Mezuniyet sonrasında Devlet Tiyatroları'na girip memur olmak ya da İstanbul'a gidip dizilerde meşhur olmak gibi kariyer planları yapmadın mı?

Ahmet: Yapmadım yok, oraları başkalarına bıraktım. Popüler şeylere mesafeliyim. Ama bu “kendimi tiyatroya adadım, bu çok kutsal bir meslek” kafası da değil. İşim bu, yapıyorum. Yazın da gidiyorum Eskiye'nde garsonluk yapıyorum; tiyatro olmadığı zaman ya da provalardan çıkınca.

Ceren: Mek'an Sahne'yi açmak çok cesaret isteyen bir şey değil mi?

Ahmet: Öyle ama birilerinin bir şeyleri başlatması gerekiyordu. Burayı açtık, tek kişilik oyunlar yapmaya başladık. Daha önce Eskiye'nde oynuyorduk her hafta. Ankara'da tiyatro ile ilgilenen herkes bir şeyler yapıldığını fark etti. Şu an Ankara'da - duyulmuş ya da duyulmamış olabilir - bir sürü grup var ve iki kişilik, tek kişilik, anlatı ya da dramatik tiyatro yapıyor; çalışıyorlar.

Ceren: Kapalı kapılar ardında...

Ahmet: Şu an için öyle olabilir. Şimdilik... Ama yapıyorlar, gidiyoruz, geliyorlar ve bir şekilde iletişim halindeyiz. Bu Ankara için çok güzel bir şey.

Ceren: Bu işe girişirken bir desteğiniz oldu mu?

Ahmet: Her şey “Kadınlar Aşklar Şarkılar” oyunu ile başladı. O oyun bize çok güç verdi. İstanbul oyunları olsun, İzmir, İzmit, Eskişehir, Bursa oyunları olsun. Gerçekten bir şeyler yaptığımızı ve insanların bunu çok doğru bir şekilde aldığını görünce paramız olmasa da dik durabildik.

Ceren: Seyirci destek oldu yani...

Ahmet: Aynen öyle... Mekânımız yoktu, Eskiye'ni bizden para almıyordu o dönem. Turnelere çıkıyor ve epey para kazanıyorduk. “Biz bu paraları biriktirelim ve bir mekân açalım.” dedik. Destek veren hocalarımız oldu, başış yapanlar oldu. Yakın çevremiz, arkadaşlarımız destek oldu, ışık verdiler. Erdal Hoca (Beşikçioğlu) Dip Sahne'den kalan sandalyeleri verdi. Makine derneği boyaları halletti. Duvarlarımızı Volkan Ustaboyadı.

Ceren: Elbirliğiyle Mek'an açmışsınız.

Ahmet: Bize babaannemizden dedemizden ev, arsa falan kalmadı ya da annemin altınlarını falan bozdurmadım. Kolektif bir biçimde hallettik.

Ceren: Çok yoğun bir etkinlik halindesin şu sıra. Gerçi “kutsal değil” dedin abartmıyorsun ama bir sahne iştahi var sende galiba?

Ahmet: ...

Ceren: İtiraf et.

Ahmet: Kabul ediyorum, var. Birden fazla kişi olabilmek kısmı çok cazip... Bu çok güçlü bir motivasyon ve beni harekete geçiriyor. Dünya üzerinde oyun oynamadan yaşamak beni kesmiyor. Bu akşam Bernarda Alba'nın Evi var, beş kadın var orada, yarın Tevafuk var, ertesi gün Woyzeck provası var, sonraki gün Kadınlar Aşklar Şarkılar var; onlar olabileceğim.

Ceren: Her biri apayrı karakterler. İnsan bedeni de gözenekli bir yapı... Bu karakterler senin içine sızıyor mu?

Ahmet: Zaten bende olan şeyleri ortaya çıkarıyorum. Bernarda Alba'nın Evi'ndeki Martiri'o'nun ruh hali benim iki yıl önceki ruh halime çok benziyor. Onun kamburu benim kamburum. Maria'nın o muzip tavrı benim arkadaş ortamlarımdaki esprili halim. Bunlar benim anlarımın mercek altına tutulup büyütülmesi.

Ceren: Bir söyleşide “Kadınlar Aşklar Şarkılar” oyunu için herhangi bir trans izlemedim.” demişsin.

Ahmet: İçimdeki transı çıkardım. Sokak çocuğunu da oynayacaksa birilerini gözlemleme gerek yoktu. Sokak çocuğu

tavrı çok yüzeysel ama Avzer'in içindeki duygusu önemli. Herkesin Gezi olaylarından sonra evine çekilmesi ve Avzer'in ya da onun gibilerin tek başına sokaklarda kalması. Bunu anlamak için sokak çocuğu olmaya gerek yok. Küçükken bayramlarda, aile toplanmalarında ev dolup taşardı. Sonra insanlar giderdi ve evin bütün dağınıklığı içinde tek başıma - Pazar akşamları olurdu bu - “Yarın okula gideceğim” diye kalakalırdım. Bu duyguya çok benziyor.

Ceren: Bir tiyatro metni okuduğunda ne dürtüyor seni ve “Ben bunu oynarım.” diyorsun?

Ahmet: Biz bir mahalle tiyatrosuyuz. Mevzular hep aynı. Sokak çocuğu, faşist anne, dışarı çıkmak isteyen kızlar, trans kadınlar hep bizim güncelimiz zaten. Woyzeck de öyle; aldatılıyor ve karısını öldürüyor, bize çok uzak değil. Ta ne zaman Almanya'da ve bu gün bu ülkede. Nefret her yerde...

Ceren: Ötekiler hep... Peki, tek kişilik oyunlar ve biraradalıkları aynı süreçte deneyimiyor olmak hakkında ne söyleyebilirsin?

Ahmet: Tek kişilik oynamaya iki yıldır o kadar alışmışım ki, yalnızım ve her şeyi kendi üzerimden yapıyorum. Ama Tevafuk başlayınca - dramatik bir metin, anlatı değil, seyirci ile bir alakası yok, dördüncü duvarını örüp partnerinle konuşacaksın - bunu özlediğimi fark ettim. İyi geldi. Anlatı olsaydı bulamayacaktım.

Ceren: Sıkıldın mı?

Ahmet: Sıkılmak pek mümkün değil. Anlatılarda işin güzel kısmı seyirci merkezli olduğu için oyunlar her akşam yeniden çıkıyor. Seyirci ile büyüyen ilerleyen bir şey haline geliyor. Yolculuk burada saat sekizden sonra başlıyor.

Ceren: Ama anlıyorum ki, başka bir oyuncu ile etkileşimde olmak da ayrı bir tat.

Ahmet: Partnerin olduğu vakit, karşında gerçek bir şey var ve karşındakinin de farkında olman gerekiyor. Daha zor. Woyzeck Masalı'nda durum bambaşka; on beş tane insan, bir de müzisyenler... Orada bir topluluk havası var.

Ceren: Ama seyirci olarak bize, tek kişilik oyun bir mertebe gibi geliyor.

Ahmet: Evet. Bilmiyorum, belki alıştığım için. Çünkü iki yıl gibi kısa bir zamanda çok oynadım.

Ceren: Tatbikat Sahne'de ustalar var, teşkilat var, düzen var. Burada ite dürtü giden bir hayat var. Oradan çıkıp buraya gelmek nasıl bir his?

Kadınlar Aşklar Şarkılar - Abdullah Ergün

Ahmet: Peyami Safa'nın Fatih Harbiye'si... Orası kocaman bir yapım ve o yapma biçimini de öğrenmem; burada yaptığımız şey alışmamam gerekiyor.

Ceren: İstanbul'a da gidiyorsun turneye.

Ahmet: Oranın nabzını da tutmak gerekiyor. Kendi kendimize Ankara'da takılmak bize yetmiyor. İstanbul'da bizim gibi bir sürü grup var. Her boşlukta oyun izliyoruz.

Ceren: Ahmet, adettendir; biraz İstanbul ile Ankara'yı kıyaslayalım.

Ahmet: Ankara seyircisi daha değerli; tam bizim nokta atışı yaptığımız yerlerde karşılık veriyor. İstanbul seyircisi bizar daha dağınık; olur olmaz yerlerde gülebiliyor mesela. O seyirciyi tavlama için yapılan oyunlar var İstanbul'da. Nitelik düşüyor. Belki de biz o nedenle başka geliyoruz. Son gittiğimizde çok kar yağışı vardı, buna rağmen salon doldu.

Ceren: Tiyatro seyircisi oyunculuğunu çok övüyor ve artık senden bir beklentisi var. Sen ise çok yoğun bir şekilde sahnedesin. Kendini tüketmekten korkmuyor musun? Nasıl yeniliyorsun kendini?

Ahmet: Akşam saat sekizde oyun var ama akşama kadar hayat devam ediyor. Kapım çalınıyor, mesaj atıyorum, biryle yüz yüze geliyorum, birine çarpıp geçiyorum. Hayatın içindeyim. Tiyatro da hayatı transpoze ederek sahneye taşıyor. Bu dava hiç bitmez ki! Kendimi bir konservenin içine kapatmıyorum, boş bulduğum her an sokaktayım.

Ceren: Cesur birisin, yeteneklisin, çalışmayı seviyorsun ve mezun olur olmaz tüm enerjinle sahaya atlamışsın. Herhangi bir hayal kırıklığın oldu mu?

Ahmet: Bir oyun da oynasan otuz beş oyun da oynasan bir şeyler değişmiyor. Bunun çok net farkındayım... Bundan sonraki on yılda tiyatro yapacak mıyım? Bilmiyorum... Her an bırakabilecek olma ihtimalini saklı tutuyorum.

Ceren: Bırakabileceğini hiç sanmıyorum. Bu keyifli sohbet için çok teşekkür ederim, tüm Solfasol ekibi adına...

Ahmet: Ben teşekkür ederim.

Tevafuk - Cemil Batur Gökçe

"Artık Hiçbi' Şii Eskisi Gibi Olmayacak! Sil Gözyaşlarını! / Cemil Batur Gökçe"

Ankara'da Şubat Ayı Tiyatro Oyunları

ozgurcerencan@gazetesolfasol.com

AST (İzmir Caddesi, İhlamur Sokak 7/A Kızılay)

Tesadüfen Kadın

1, 8, 22 Şubat 15:30 AST

20 Şubat 20:00 AST

Tesadüfen Kadın Elizabeth; Dario Fo'nun deyimiyle, bir ayna oyunudur. Kraliçe; bazen erkeklerle hükmeden, bazen onları yöneten, bazen de erkek egemen kültür içinde bir kurban olarak kalmış kadındır. Oyunda yaşanan politik kavgalar, iktidar hırsı son derece günceldir.

Selamün Kavlen Karakolu

13, 27 Şubat 20:00 AST

14, 21, 28 Şubat 15:30 / 20:00 AST

Aziz Nesin'in bir öyküsünden Yücel Erten'in oyunlaştırdığı yönettiği oyun, iki dolandırıcının kendilerini polis olarak tanıtır mahalleye sahte bir karakol açmalarıyla başlar.

Beş Para Etmez Varyete

15 Şubat 15:30 AST

6, 7 Şubat 20:00 AST

Dilenciler Kralı Piç Ümit ile Bitirimler Kralı Ustura Zeki arasında acımasız bir güç ve çıkar mücadelesi. Suçlular dünyasının karanlık ilişkilerinden yola çıkarak günümüz dünyasının bir izdüşümü eğlendirici, yüksek tempolu, müzikli ve şarkılı bir sahne diliyle karşınıza geliyor.

TATBİKAT SAHNE (Güneş Sokak No:21 / Çankaya)

Woyzeck Masalı

1, 6, 7, 13, 14, 20, 21, 26, 27 Şubat 20:30 Tatbikat Sahne

Georg Büchner, Woyzeck'te "insan olmak" olgusunu; erdem, ahlak ve iyilik kavramları üzerinden sorguluyor. Her zaman zorunlu ve haklı görülen savaşta; yoksulluk,

sınıf farklılıkları, toplum baskısı içinde, insan daha fazla uçuruma sürüklenmeden insan olabilmeyi ve insan kalabilmeyi ne kadar başarır? Gerçekliğin saptığı böyle kaypak bir dünyada insan ne içindir?

Mezarsız Ölümler

2, 8, 9, 15, 16 Şubat 20:30 Tatbikat Sahne

Mezarsız Ölümler'de, olan Jean-Paul Sartre, oyun kişilerinin kendi varoluşlarındaki anlamları, toplumsal değerleri tartışırken, kendi varoluşçu felsefesiyle de tanıştırıyor: "İnsan özgürlüğe lanetlenmiştir". Yazar kendi zamanının korkunç ve anlamsız dünyasına doğan insanların, kendi yaptıklarından sorumlu olduklarını düşünmelerini istiyor.

Marquis De Sade

22, 23 Şubat 20:30 Tatbikat Sahne

Oyun, Fransız Devrimi'nin hemen ardından Cheranton Akıl Hastanesi yıllarında Marquis de Sade, Abbe de Coulmier, Doktor Royer Collard üçgeninde geçer. Paranın, kilisenin ve aristokrasinin yarattığı "ahlak kalıpları" bir bir yıkılır. Sade, insana "insanı" anlatır ve kendinden başlayarak herkesi "doğaya" döndürür.

MEK'AN SAHNE (Konur 2 Sokak No:73 Kızılay)

Kadınlar Aşklar Şarkılar

8 Şubat 18:00 Mek'an Sahne

25 Şubat 20:00 Mek'an Sahne

Trans kadınların aşklarına şarkılarına adanmış tek kişilik fakat çok sesli bir oyundur. Her kadın, ölüme doğru yol alırken, varlığı seyircide somutlaşmış bu belirsiz kişiye doğru seslenir. Aşkların, ölümlerin, arayışların asıl muhatabı bu belirsiz kişidir çünkü: "Belki bin yıldır buradayız biz"...

Tevâfuk

2, 10, 17, 24 Şubat 20:00 Mek'an Sahne

"Tevâfuk", aynı yaşlarda fakat birbirlerinden farklı toplumsal sınıflara ait iki gencin, uzun bir zamana yayılan hikâyesini anlatır. Aşka, aşkı imkânsızlaştıran şeylere, aşka direnmeye ve teslim olmaya dair 'damardan' bir hikâyedir anlatılan.

Bernarda Alba'nın Evi

11 Şubat 20:00 Mek'an Sahne

Bernarda Alba ve kızlarının hikâyesini Maria Josefa'nın gözünden dinliyoruz bu kez. Bu projede oyuncu Queer kavramına Lorca'nın kadınları üzerinden bakıyor. Bedenine, Bernarda ve kızlarını çağırarak, "Kadın rolü, erkek rolü yoktur! Rol vardır" fikrini sahnede görünür kılıyor.

Artık Hiçbi' Şii Eskisi Gibi Olmayacak! Sil Gözyaşlarını

18 Şubat 20:00 Mek'an Sahne

Mek'an'ın 2014 yılında çıkardığı oyundur. Oyun, Gezi Direnişi'ni bir sokak çocuğunun gözünden anlatır. Sokaklarda yaşayan Avzer/Mustafa, bir gece sabaha karşı uyur ve uyandığında bambaşka bir Kızılay'la karşılaşır. Fakat Avzer/Mustafa'nın asıl hikâyesi, kız ve oğlanla tanışınca başlar.

Kuyu

12, 27 Şubat 20:00 Mek'an Sahne

Kayıp insanların bedenini koynunda eritmiş kuyular, o kuyuların başında bekleyen kadınlar... Kuyulardan insan kemiği çekilerek temizlenmeye çalışılan bir tarih. Ve o kapkara tarih kuyusunun başında bekleyen kadınlar...

Othello! Bir İntikam Provası

13, 20, 21, 26, 28 Şubat 20:00 Mek'an Sahne

"Değil kendi özel cehennemine, dünya denen bu hoyrat kalabalığa bile yakışmaz bir güzelliği. Ama sesi... Bir ses nasıl bu kadar kırılır? İçerde ne kanar da kendi görünmez kanamasından bu kadar boğulabilir bir ses?"

DEVİNİM TİYATRO Tel: 0535 475 05 68 (Devinim Tiyatro)

Satranç

9, 16 Şubat 20:00 / DT Oda Tiyatrosu

Ankara Devinim Tiyatro, Ahmet Yapar'ın oyunlaştırdığı yönettiği, Hüseyin Oçan ve Ozan Demircioğlu'nun oynadığı Avusturyalı yazar Stefan Zweig'in ünlü eseri Satranç'la Ankaralı tiyatro izleyicisiyle buluşuyor.

DT ANKARA

Vanya Dayı

3, 4, 5, 6, 7 Şubat 20:00 Akün Sahnesi

8 Şubat 15:00 Akün Sahnesi

1890'ların Rusya'sı. Çarlık çökmekte. Tarım, eğitim politikaları iflas etmiş. Yoksulluk, salgınlar almış yürümüş. Doğa insafsızca, bilinçsizce tüketiliyor ve sanayi son kerte zayıf. Bu karanlık tabloda, oranı oldukça düşük olan aydınlar, yarı aydınlar tam bir aymazlık içinde küçük kişisel sorunlarıyla boğuşup, umutsuzluklarını sürdürüyorlar. Çehov, çiftlikte yaşayan bir ailenin güncel ve önemsiz olaylarla boğuşurken yaşadığı bunalımları, içine düştükleri komik durumları yansıtarak özelden genele göndermeler yapıp, bu dönemin panoramasını çiziyor.

Satıcının Ölümü

3, 4, 5, 6, 7, Şubat 20:00 Cüneyt Gökçer Sahnesi

8 Şubat 15:30 Cüneyt Gökçer Sahnesi

"Willy satıcı idi. Satıcı adamın hayatında dayanacak, temel olacak bir şeyi yoktur. Bir gülümseyişe bakar, bir cilâli ayakkabıya. Gülümsemesine karşılık gülümsemediler mi işte o vakit dünyanın sonu gelmiştir. Ondan sonra başına iki delik, oldu bitti. Bu adamı kimse kabahahtli çıkaramaz. Satıcı adam hayal kurmaya mecburdur. Mesleğin icabıdır bu." Arthur Miller

Teneke

8 Şubat 15:00 Büyük Tiyatro

17, 18, 19, 20, 21 Şubat 20:00 **22 Şubat** 15:00 Cüneyt Gökçer Sahnesi

Her şey asırlar önce yakılan bir türkû gibidir. Çeltik yetiştirmek çok zordur. Çok su ister, bataklık ister. Bataklık ve su ise, sel, sinek ve sıtma demektir. Ve her yıl sıtmadan onlarca insan ve çocuk ölür Çukurova'nın topraklarında. Bu durumsa çeltik ağalarının umurunda bile değildir...

Nihayet Bitti

4, 5, 25, 26 Şubat 20:00 İrfan Şahinbaş Sahnesi

7, 28 Şubat 15:00 İrfan Şahinbaş Sahnesi

Turrini'nin bu çok beğenilen intihar üzerine güzellemesi yaşadığımız hayatta her anı "selfie" ile ölümsüzleştirmeye yönelik bir kuşağın tartışmasına açılıyor. Hem de bedensel engelli bir sanatçı aday tarafından. Flüksus akımından beslenen bu eser, şartlar ne olursa olsun tercihinizi yaşamdan ve sanattan yana yapmanız konusunda bir umut ışığı olmayı hedefliyor.

Ankara'da Şubat Ayı Sergileri

ozgurcerencan@gazetesolfasol.com

GALERİ SİYAH BEYAZ

(Kavaklıdere Sokak No: 3/1-2 Çankaya)

Ali Kotan / Untitled

16 Ocak – 11 Şubat

Form ve renkleriyle enerjiyi dışı vuran, resminde yer alan kaos ile izleyiciyi "Tedirgin eden ama bir daha dönüp baktıracı" etkisi yaratan ve bundan haz duyduğunu ifade eden Ali Kotan'ın "Untitled" (İsimsiz) isimli sergisi Siyah Beyaz'da izleyicilerle buluşuyor.

GALERİ NEV(Gezegen Sokak No: 5 Gaziosmanpaşa)

Anıl Saldıran / Uğultulu Sokaklar

9 Ocak – 14 Şubat

Anıl Saldıran üzerinde çokça araştırma yaptığı tempera ile ahşap üzerine gümüş, bakır ya da altın ile gerçekleştirdiği çizim teknikleri ile oluşturduğu dizisine çoğunlukla kendi fotoğrafladığı anonim kişiler ya da yerde bulunduğu düşürülmüş, atılmış fotoğraflar modellik etti. Bunun dışında Anıl Saldıran, malzemelerinden bazılarını da sokaktan edindi: yanmış, yıkılmış binalardan çıkan ahşaplar ya da çizimlerinde kullandığı bakır tel gibi... Öte yandan söz konusu modeller ile malzemeler birleştiğinde ortaya çıkan "gerçeklik" sokaktakinden oldukça farklı idi. "Uğultulu Sokaklar"ın çoğunlukla uykuda bedenleri, adeta bir rüya âlemine aitlerdi. Sanatçı izleyicileri de aynı tekensiz rüyayı paylaşmaya davet ediyor.

NUROL SANAT GALERİSİ (Gelincik Sok. No:2/2, Ayrancı)

Pınar Baklan Önal & Nizam Orçun Önal Seramik Sergisi

29 Ocak – 14 Şubat

Pınar Baklan Önal ve Nizam Orçun Önal Ankara'da ortak olarak açtıkları bu ilk sergide son dönem çalışmalarını sergiliyorlar. Pınar Baklan Önal Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik ve Cam Tasarımı Bölümünde öğretim görevlisi, Nizam Orçun Önal ise aynı bölümde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Her iki sanatçının da ulusal ve uluslararası ödülleri, özel ve müze koleksiyonlarında eserleri bulunmaktadır.

SALT ULUS (Doğanbey Mah., Ulus Dolmuşları No:12)

Ege Berensel / Dinamo Mesken

27 Ocak-14 Mart

Ege Berensel'in 2013 SALT Araştırma Fonları'yla desteklenen araştırma projesi temelinde hazırlanan, Türkiye futbol tarihinde adından dolayı kapatılan ve futbolcuları işkence, soruşturma, kovuşturma ve yargılamaya maruz kalan bir spor kulübünün; 1975'te Bursa'nın "solcu semti" Mesken'de kurulan Dinamo Mesken'in hikâyesi, Berensel'in yedi ekranlı video enstalasyonu ile Salt Ulus'ta sergileniyor.

GALERİ SOYUT(Yıldızevler Mah. Tagore Cad. Şehit Mustafa Doğan Sok. No: 82/A-B Yıldız)

Zuhal Baysar / Ruhuma Dokun

30 Ocak - 18 Şubat

"Ruhuma Dokun" adlı sergisinde Zuhal Baysar, insan ruhunun varlık durumlarına değinir. Bu sergisindeki resimlerinde yalnızca beden ve su yer alır. Sanatçı suyu bir evren metaforu olarak kullanır. Bu evren, insanın tamamen kendi kendine yarattığı bir yerdir. Su, bedenin dışında gibi görünse de ruhun derinliklerini yansıtır. Suyun sağladığı resimsel plastiğin ardında dolaylı olarak insan ruhu resmedilir. Önemli olan insanın iç dünyası ve insana ait olan özelliklerdir. Beden, sanatçı için varlığın durumlarını görselleştiren araçtır.

Berk Arıkan / Muamma

30 Ocak - 18 Şubat

Kendisini göstermesine rağmen anlaşılmayan ve bilinmeyen "muamma". Telaffuzu bile karmaşaya davet eder. İşte tam da budur hissedilmesi istenilen. Çözümlemesi her zaman zor, içinden çıkılmaz sanılan zamanın, yeniden çözümlenmeye çalışıldığı periyodik kurgunun adıdır. Bu periyodik kurgunun parçası olan flu, iki boyut olarak tuvalde kendisini gösterir. Işık ve

renk yardımıyla netleştirilmiş mekân ve figürlerin fluidan besleniyor olması, asıl vurgulanmak istenileni daha da öne çıkararak derinliği arttırmamızı sağlar. Figürlerin gerçekçiliği, mekândan sıyrıldığı algısını oluştursa da bu sayede ön-arka ilişkisi kuvvetlendirilerek izleyiciye aktarılacak istenen anlatım, mekân ve figürün ortak armonide buluşmasına yardımcı olur.

Metin Kalkızoğlu / Olağan Sessizlik

30 Ocak – 18 Şubat

İkinci kişisel sergisi ile izleyici ile buluşacak olan Metin Kalkızoğlu, eserlerinde yalın ve dingin bir atmosfer içinde 'sakin güç' kavramını tüm sadeliği ile ele alıyor. Bu bazen bir figürün küstah bakışında, kimi zamanda puslu bir günün ardında kalan kuru bir ağaçta gösteriyor kendini. Eserlerin tamamını ince bir tül gibi saran melankolik minimalizm içinde dolaşan bu güç teması olanca sessizliği ile gözünü izleyiciye dikiyor.

CER MODERN (Altınsoy Cad. No:3 06101 Sıhhiye)

Nuri Bilge Ceylan / Panoramik Bakış

26 Aralık - 26 Mart

2003 yılından bu yana üretilen 50 fotoğraftan oluşan sergi, Ceylan'ın küratörü Heinz Peter Schwerfel tarafından yazılan metindeki ifadeyle, "şehirlerin ya da insanların, medeniyetin ya da doğanın ruhlarına müdahale etmeden; psikolojik, toplumsal ve tarihi muğlaklıkları tahlil etmeye çalışmadan, hassas, saygılı ve her zaman mesafeli bir gözlemci olarak kaldığı" fotoğrafları Ankaralı sanat severlerle buluşturuyor.

ATLAS SANAT GALERİSİ

(Cinnah Caddesi No: 19-1 Çankaya)

Geçişler Karma Resim Sergisi

3 Şubat - 13 Mart

Sergide yer alan **Chung Yong** II'in doğayı temel alan çalışmalarında büyük doğu resim geleneğinin batı sanatıyla ince bir ustalıkla birleşimine tanık oluyoruz. **Lütfü Günay**, doğanın yumuşak, dingin görünümünü kuvvetli kontrastlarla tabakalaşmış boya katmanları içinde düşsel ve soyut bir dille resimler. **Uğurcan Akyüz**, doğaya karşı duyarlılığını teknolojik olanaklar aracılığıyla yeni söylemler için açılım aracı olarak kullanır. **Mustafa Salim Aktuğ**, yaşamın her alanından etkilenerek çoğunlukla düşey-yatay ve diyagonal fırça vuruşlarıyla kurguladığı çalışma serisinde, renklerin mistik anlamıyla yoğrulmuş

işsel huzurdan derin aydınlanmalara olan yolculukları duyumsatır. **Coşkun Demirok** çizgilerin kesişmesiyle oluşan mekânda görünenin kendisinden çok izini hissettirir. **Yıldız Doğan** arayışlarının ve deneyimlerinin anlık sonuçlarını dışavurur. **Aida Arghavanian**, resim sanatında sıkça yorumlanan ağaç motifini güncelleştirir. **Canan Atalay**, doğanın sadeliğini, dinginliğini, çok uzaktan bakılan yerleri duyumsatırken geçen zamana, uzamlara, mevsimin izlerine ve şehirlerin düşünüyü kurduğumuz yollara gönderme yapar.

ÇANKAYA BELEDİYESİ ÇSM D-E GALERİ

(Kennedy cad. No:4 Kavaklıdere)

Anadolu Kültür Vakfı / Bir Daha asla! Geçmişle Yüzleşme ve Özür Sergisi

7 Şubat – 1 Mart

Sergi geçmişle yüzleşme deneyimlerini ve özür dileme eylemini, toplumların ortak demokrasi kültürünü oluşturma mücadelesi bağlamında ilişkisel olarak ele almaya çalışıyor. Sergide sekiz vakaya yakından bakarak geçmişte yaşanan hak ihlalleri, katliamlar, soykırım ve insanlık suçlarıyla devletlerin nasıl yüzleştikleri, hangi süreçlerden geçtikleri, nasıl özür diledikleri ve dilenen özürün anlamı irdeleniyor. **Elazar Barkan** ve **Graham G. Dodds**'un danışmanlığında hazırlanan, tasarımcı ve sanatçı **Mahir M. Yavuz**'un görselleştirdiği bu özel proje, resmî özürleri, tarihsel bağlam ve mekân ilişkisi üzerinden ele alıyor.

ARTE SANAT(Mutlukent Mah. Hekimköy sit. 1920. Cad. No: 59 Çayyolu)

FABL / Güncel Öğretiler Karma Sergi

19 Şubat – 28 Mart

Sergi, konusu hayvansı temalarla insani özellikleri anlatmak olan, modern zamanların değerlerini, günümüz insanının kaygılarını ve kişiliğini ortaya koyan, modern mitolojiler anlatan bir yaklaşım arar. Doğadan kopuşun sınırlarında, kimliklerin yeniden belirlendiği koşulları sorgular. Günümüz insanının korkularına temel olan otoriter yaklaşımlara karşı mücadele alanını belirlemede, doğanın engin karakterini bir alternatif olarak önerir. Yaşadığı çağın gidişatında sorumluluk sahibi ve zorunlu kahramanı olan sanatçının kıssadan hissesi tanımlar. Bu noktada kendine tezat her türlü değer karşısında ibretlik bir duruş gösterme cesareti ve çağının yaşam biçimini sorgulayan, günümüz insanına güncel dilde masallar anlatan bir tavrın arayışı sergilenecektir.

Sahaflar Ankara'da...

Selda Bancı

Afiş tasarımı: Koray Sarıdoğan

İstanbul, Ankara ve Kocaeli'nden 30 sahaf 20 Şubat – 1 Mart 2015 tarihlerinde düzenlenen 9. Ankara Kitap Fuarı kapsamında ATO Congressium'da olacak. Merak ettiklerimizi Güven Özgüç (Güven Sahaf, Ankara) ve Tolga Gürocak (Sahaflar Birliği Derneği Genel Sekreteri, Sahaf Pami, İstanbul) ile konuştuk.

Bu yıl 9. Ankara Kitap Fuarı üçüncü kez sahaflara ev sahipliği yapıyor. Geçen yıl 24 sahafın katıldığı etkinlikte bu yıl, İstanbul, Ankara ve Kocaeli'nden 30 sahaf yerini almış. Sahaflar adına her yıl artan katılımı Ankara'da okurun sahaflara verdiği önem, Sahaflar Birliği Derneği ile organizasyondan sorumlu Eylül Fuarcılığı önümüzdeki yıl için değişiklik yapmaya yönelmiş. Ankara'nın gelecek yıl, 10. Ankara Kitap Fuarı'na ve beraberinde Sahaflar Festivali'ne ev sahipliği yapması planlanıyor.

Sahaflarda Neler Olacak?

Kitaplar, dergiler, efemera-gündelik yaşama ait türlü "ıvır zıvır" çizgiromanlar, fotoğraflar, film afişleri, plaklar, reklamlar, nümismatik (eski kağıt ve madeni para), pullar, zarflar ve kartpostallar, gravürler, haritalar, yazma eserler, daktilo, telefon, şişe gibi çeşit çeşit obje...

"Bir görsel şölen tadında oluyor" diyerek başlıyor Tolga Bey anlatmaya ve şöyle devam ediyor:

"Şehir dışından gelenlerin getirdiği değişik havayı ve çeşitliliği Ankara'da okur sevdiği için tüm fuar alanının en kalabalık noktası sahaflar oluyor. Bir yandan bir hengame bir kaos ortamı gibi, çünkü salt ticaret kafasıyla hareket eden bir esnaf grubu değiliz biz. Gittiğimiz her yerde ister istemez bir "sivil itaatsizlik" örneği sergiliyoruz. Fuarlarda da bizim standlarımız diğerlerinin standlarına pek benzemiyor; elimizde ne varsa standımızı onunla kuruyoruz, bunun için para harcamıyoruz, bir tüketim kültürü içinde davranmıyoruz. Ama diğer taraftan gelenler,

Foto: Özge Akkoyunlu

Foto: Özge Akkoyunlu

belki de bu nedenle rahat ediyor, kendini evinde hissediyor, hoş bir ortam oluyor."

"İnsanlar mutlu oluyor biz de mutlu oluyoruz."

"O nitelikli okurla buluşma durumu bizi mutlu ediyor. İnsanlar bilerek isteyerek kitap görmeye ve bizlerle sohbet etmeye geliyor, bunu önemsiyoruz. Diğer taraftan herhangi bir yayınevi örneğin, sadece kendi kitaplarına hakim ve onları satıyor ama bizde kaç tane kitabımız varsa o kadar çeşit oluyor. Yayınevini diyelim 50 tane kitabı varsa, her birinden 100'er tane getiriyor 5000 kitap oluyor. Ama biz 5000 kitap getirdiğimizde bu, 5000 çeşit kitap anlamına geliyor. Ayrıca biz getirdiğimiz kitabın büyük bir kısmına hakim oluyoruz. İnsanlar bizimle kitap üzerine konuşmaktan, sohbet etmekten çok keyif alıyorlar. Dolayısıyla Ankaralı kitapseverler ve okurlar bize hak ettiğimiz değeri gerçekten veriyorlar. Orada bulunuyorlar, bizim yanımızda oluyorlar, bize destek veriyorlar çok memnunuz o anlamda. Ankaralı okurlarla çok çok barışığız."

"Ankara'da olmaktan sahaflar olarak çok memnunuz. Heyecanla hazırlanıyoruz."

Sahafların fuara katılımını Güven Bey'e sorduğumuzda ise "Biz sahaflar olarak kitapseverlerle yüz yüze tanışmak, sahaf kültürünü tanıtmak ve yeni kitapların dışında bambaşka bir dünya olduğunu da gösterebilmek amacıyla fuarlara katılıyoruz. Kitap fuarları artık sahafların da katılımıyla çok daha zengin." yanıtını veriyor.

Peki Ankaralı niye sahafları ziyaret etsin? diye sorunca:

"Kitapseverler, koleksiyonerler, bir anlamda kitap kültürünün

Foto: Can Mengilibörü

taşıyıcıları, aktarıcıları ve emekçileri olan sahaflarda Osmanlıca kitap ve dergileri, Cumhuriyet'in ilk yıllarından günümüze yayınlanan, bugün artık bulunmayan nadir eserleri, Ses, Hayat, Hey gibi moda, magazin, müzik, sinema, tiyatro dergilerini, siyasi, tarih vb. dergileri görmek, dokunmak ve satın almak imkanına kavuşacaklar. Hemen her çeşit kitap ve dergilerin yanı sıra, efemera diye nitelendirdiğimiz eski belgeler, kartpostallar, fotoğraflar, afişler; plak gibi başka malzemeler de müşterilerin ilgisine sunulacak. Bunların tamamını bir arada görebilmek, bu ürünlerin içinde dolaşmak, belki doğum gününüze ait bir dergi bulmak, çocukluğunuzda, gençliğinizde okuduğunuz belki biriktirdiğiniz çizgi romanları, çocuk kitaplarını tekrar görmek size nostaljik zamanlar yaşama olanağını sağlayacak. Bir sahafın standında plak dinlemek ve belki heves edip pikap satın almak sizi plak koleksiyonerliğine yönlendirecek. Bunun için Ankara'luların fuarı ziyaret etmelerini bekliyor ve diliyoruz."

"Fuarda sahaflara geldikleri zaman" diye vurguluyor Tolga Bey "ister koleksiyoner ister okur olsunlar, ilgi alanları her neyse çok geniş bir yelpazede bir şeyleri mutlaka bizlerde bulacaklar."

"Aynı zamanda 'eski'yle buluşmuş olacaklar."

Şubat ayında, ikinci el alışverişe, bugünün hız ve yeni üzerine kurulu tüketim modeline, hem uzun erimli bir döngüyü harekete geçirmesi hem de eski olana biçtiği değer nedeniyle bir alternatif oluşturan sahafları ziyarete davetlisiniz. Neyin peşinde olduğunuzu bile bilmeden bir zamandır aradığınızla buluşmanızı, orada bir tezgahta sizi sessizce bekleyenle tezdelden kavuşmanızı dileriz.

#sahaflarankarada
#yasinikinci

Foto: Özge Akkoyunlu

Foto: Özge Akkoyunlu

SOLFASOL
Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi
Şubat 2015
46. Sayı
Ayda Bir Yayımlanır.

Sayı Editörleri
Mehmet Onur Yılmaz, Onur Mat,
Tanju Gündüzalp
Fotoğraf Editörleri
Can Mengilibörü, Erhan Muratoğlu,
Fahri Aksirt, Özlem Mengilibörü
Redaksiyon
Ezgi Keskin, Hülya Demirdirek,
Mert Seymen Renkmen,
Özge Akkoyunlu, Özge Altınyayla,
Rengin Konuk
Gönüllü Alan Editörleri:
Haber: Aydın Bodur
Kültür-Sanat: Özgür Ceren Can
Spor: Kübra Ceviz
Web Sayfası: Onur Mat, Selda Bancı
Yayına Hazırlayanlar
A. Şebnem Soysal, Akın Atauz,
Aktan Acar, Arif Şentek, Aydan Çelik,
Aydan Özgül, Ayhan Çelik, Berivan Eriş,
Besim C. Zırh, Birol Özdemir,
Burcu Cura, Buse Kaynarkaya,
Cemre Kutluay, Deniz Gümmüşel,
Ebru Baysal, Emine Onaran İncirioğlu,
Emrah Kırımsoy, Emre B. Altınok,
Enver Arcak, Ezgi Koman, Gözdem Üner
Tubay, Gülistan Aydoğdu, Mehmet Öz,
Nermin Atılkan, Nur Yılmazlar,
Özsel Beleli, Selcan Kula, Selda Tuncer,
Sema Alpan Atamer, Sibel Durak,
Sine Çelik, Sümeysa Ertürk,
Tuğba Dirican, Umut Koşan, Vedat Gün,
Zeynep Alica, Zeynep Ö. Yılmaz

Katkı Verenler
A. Akın Akyol, Ahmet Çiniçi,
Ahmet Say, Ahu Özveri, Alper Fidaner,
Alper Şen, Aydan Balamir, Aydın Akın,
Aydın Şimşek, Aynur Demirdirek,
Ayşegül Çelik, Barış Şarer,
Burcu Balıktaş, Burcu Öztürk,
Bülent Atamer, Celal Musaoğlu,
Ceren Ergenç, Ceyhan Temürçü,
Demet Gülççek, Deniz Enli,
Dijle Kılınc, Dilem Koçak, Doğaç Mirza,
Eloise Dhuy, Erhan Akça, Faruk Şahin,
Ferdan Ergut, Funda Şenol Canteke,
Gamze Güzen, Gizem Güner,
Gökçen Taner, Gökçer Tahincioğlu,
Hüsnü Öndül, Kemal Özül, Kent Karnesi,
M. Ali Çetinkaya, M. Atakan Foça,
M. İhsan Doğan, Mahir Ünsal Eriş,
Melike Kuş, Mert Anil Eren, Mesut Demir,
Mithat Sanca, Murat Meriç,
Murat Sevinç, Murat Tangal,
Necati Koçak, Nefin Pera,
Nihal Poyraz Temürçü, Nuran Talu,
Olca Koşan, Ozan Küçükusta,
Özge Çağlar, Özgür Cengiz,
Özgür Yalçın, Özhan Değirmencioğlu,
Rabia Ç. Cavdar, Remzi Altunpolat,
Ruşen Ö. Özcan, S. Erdem Türközü,
Sebatı Ladikli, Selçuk Atalay,
Serdar Gülsöken, Sevinç Başköy,
Sinan Yusufoglu, Şehnaz Azcan,
T. Tolga Özçelik, Tuna Kalaycı,
U. Tolga Savaş, Ufuk Altınay,
Umut Güner, Umut Şumnu,
Yaşar Seyman, Yusuf Arslantaş,
Zeynep Yağmur
Teşekkürler
Ahmet Melih Yılmaz,
Ankara Ulaşım Dayanışması,
David Bensen, Dut Ağacı Kolektifi,
Ege Berensel, KA atölye,
Vidabeth Bensen
Logo Tasarım
Aydan Çelik
Grafik Tasarım
Aktan Acar, Çağrı Ürünay, Ezgi Koman,
Gülru Höyük, Volkan Uysal
Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Onur Yılmaz
Yayın İdare Merkezi
Büklüm Sokak No:44/4
06680 Kavaklıdere / ANKARA
Tel - Faks: 0 312 437 76 41
bilgi@gazetesolfasol.com
Abonelik İçin
www.gazetesolfasol.com
abone@gazetesolfasol.com
0 536 956 64 26 - 0 533 653 32 75
İstanbul Temsilcisi
Alper Şen (0 537 683 94 70)
Basım Yeri
Rehber Grup Ofset Matbaacılık Rek.
Mak. Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
İvedik Organize San. Böl. 1518. Sok.
Matbaacılar Sitesi, No:2/13
Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 3944068 Fax: 0 312 3944069
E-mail: rehberofset@hotmail.com
Basım Tarihi
08.02.2015
ISSN: 1301-8655
Yerel Süreli Yayın
4.000 Adet Basılmıştır

Şubat'ta Ankara

14 Şubat

DÜNYA ÖYKÜ GÜNÜ | DTCF Farabi Salonu, Sıhhiye | 15.00-17.20
KONSER | Ezginin Günlüğü | MEB Şura Salonu | Atatürk Bulvarı No:
98 C Blok 3. Kat, Beşevler | 20.00

17 Şubat

ÖDÜL TÖRENİ | Halkın Hakları Basın, Sanat ve Dayanışma | Çağdaş
Sanatlar Merkezi, Kenedy Caddesi | 19.00
KONSER | Milos Karadaglic | Ankara Palas Devlet Konukevi, Ulus |
20.30

21 Şubat

KONSER/ANLATI | Askerin Öyküsü | Genco Erkal | Bilkent Konser
Salonu | Bilkent | 20.00

26 Şubat

KONSER | Bülent Ortaçgil & Erkan Oğur & İsmail H. Demircioğlu | ODTÜ
Kültür ve Kongre Merkezi | ODTÜ | 20.30

25 Şubat

TİYATRO | 2'si 1 Arada | Ahmet Kazanbal | MEB Şura Salonu | Atatürk
Bulvarı No: 98 C Blok 3. Kat, Beşevler | 20.30

27 Şubat

ANKARA PİYANO FESTİVALİ | Laure Favre - Kahn | Bilkent Üniversitesi
Konser Salonu | 20.30

28 Şubat

GÖSTERİ | Ege Kayacan | Şahsi Şov | Tatbikat Sahne | Güneş Sokak,
No:21, Çankaya | 20.30

AFSAD

(Bestekar Sokak No: 28/21 Kavaklıdere) www.afsad.org.tr
17 Şubat | Sergi | AFSAD 17. Ulusal Fotoğraf Sergisi -Mersin- | Şiddet |
19.00
21 Şubat | Söyleşi | Alberto Modiano | 16.00

AST

(İzmir Cad. İhlamur Sokak, No:7, Kızılay) www.ast.com.tr
06, 07, 15 Şubat, 01 Mart | Beş Para Etmez Varyete
01, 08, 20, 22, Şubat | Tesadüfen Kadın
13, 14, 21, 27, 28 Şubat | Selamün Kavlen Karakolu

CERMODERN

(Altınsoy Caddesi, No: 3 Sıhhiye) www.cermodern.org
26 Aralık-26 Mart | Sergi | Nuri Bilge Ceylan | Panoramik Bakış
10 - 22 Şubat | Sergi | Dünyanın En Büyük Müzesi: Türkiye | Düşmek
01 Mart | Edebiyat Söyleşi | Yekta Kopan | 14.30
13 Şubat - 08 Mart | Sergi | Laleper Aytek | Non Paris

cermodern

ESKİYENİ

(Sakarya Caddesi, İnkılap Sokak 6/A) www.eskiyenibar.com
26 Şubat | Konser | Can Kazaz | 21.00
06 Mart | Konser | Kultur Shock | 20.00
Her Cuma-Cumartesi | Müzik | Eski-Yeni Şarkılar | 20.30

eskiyeni

KA FOTOĞRAF GELİŞTİRME ATÖLYESİ

(Güneş Sokak, 17/5 Çankaya) www.kaatolye.com
21 Şubat | Söyleşi | "Bak Sana Ne Getirdim" | Böhm/Kobayashi | 16.00
27-28-29 Şubat | Bitmeyen Atölye | Orhan Cem Çetin
28 Şubat | Kurs (8 hafta) | Alternatif Baskı Teknikleri | Cumt-Pazar
14.00-18.30
Mart'ta | SolKaSol | Ankara'nın Gayriresmi Foto-röportaj Atölyesi #2

NEFES

(Sakarya Caddesi, Üst geçit ayağı, Kızılay) www.nefesbar.com
18 Şubat | Konser | Selim Tarım | 21.30
25 Şubat | Konser | Nihaband | 21.30
27 Şubat | Konser | Pilli Bebek | 21.30

ORTA DÜNYA

(Kızıllırmak Sokak, No:35/3, Kızılay)
Her Zaman | GO oynamak için | Bisiklet Park Yeri vardır

PAB

(Perşembe Akşamı Bisikletçileri, Ankara)
Her Perşembe | Güvenpark | 20.00

SARKAÇ cafe

(Bayındır-2 Sokak No:62 Kızılay)

TAYFA kitapkafe

(Selanik Caddesi 82/32 Kızılay) www.tayfa.com.tr
Her Pazartesi | Tayfa Film Günleri | GÖÇ | 19.30
2 Şubat | Göçmen
9 Şubat | Fatih Pelle
16 Şubat | Bu Dünyada
23 Şubat | Otar Gittiğinden Beri

MEK'AN SAHNE ŞUBAT PROGRAMI

"ANLATI, MEKANDA BİR AN'DIR"

PAZARTESİ	ARALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
						1
20.00 TEVAFUK	19.00 KADINLAR ASKILAR SARKILAR HEVİ LÖBTİ SEYİRİ MESEL İSTANBUL					18.00 KADINLAR ASKILAR SARKILAR
9	10	11	12	13	14	15
20.00 TEVAFUK	20.00 BERNARDA ALBANIN EVİ	20.00 KUYU		30.00 OTHELLO BİR İNTİKAM PROVASI	19.00 MEKAN SAHNE 4000 KADIN GİRİŞİMİ SÖZLEŞMELERİ - 4	
16	17	18	19	20	21	22
20.00 TEVAFUK	20.00 ARTIK HİÇBİR ŞİŞ ESKİSİ OIBİ OLMAYACAK, SİL GÖZYAŞLARININ	20.00 KADINLAR ASKILAR SARKILAR		20.00 OTHELLO BİR İNTİKAM PROVASI	20.00 OTHELLO BİR İNTİKAM PROVASI	
23	24	25	26	27	28	
20.00 TEVAFUK	20.00 TEVAFUK	20.00 KADINLAR ASKILAR SARKILAR	20.00 OTHELLO BİR İNTİKAM PROVASI	20.00 KUYU	20.00 OTHELLO BİR İNTİKAM PROVASI	

Rezervasyon: 0506 163 05 04
Adresi: Konur 2 Sokak, 73 Numara
Biletler 20 TL'dir.

www.mekansahne.com

f: Mek'an
t: @mekansahne
e: mekansahne@gmail.com

modern güzeldir

Modern olan her şey güzel olmayabilir; ancak günümüzde duyularımız bize, gerçekten güzel olanın sadece modern olabileceğini söyler. (Otto Wagner, 1902)

Güzelliğin hakemi zamandır. Modern, içinde olduğu zamanı temsil etmekle, hep dinç kalmaya adaydır. Doksandokuz canlıdır modern; ne zaman yorulup yıpransa, yepyeni bir şekil alır. Modern sadece güzel değil, zamansızdır da.

FOTOĞRAF YARIŞMASI 2014

YARIŞMA TAKVİMİ
Yarışmanın İlanı : 16 Aralık 2014
Soru sorma için son gün : 15 Ocak 2015
Teslim günü : 10 Şubat 2015, saat 18.00
Sonuçların Açıklanması : 17 Şubat 2015.

SEÇİCİ KURUL
Burak İmir - fotoğraf sanatçısı
Öğuz Karakütük - fotoğraf sanatçısı
Metehan Özcan - fotoğraf sanatçısı
Duygu Türntaş - mimar, fotoğraf sanatçısı
Meral Yalçı - mimar, MO-1927 Yönetim Kurulu Üyesi

ÖDÜLLER
Toplam 3000 TL'lik ödül seçici kurul tarafından paylaştırılacaktır.

Yarışma şartnamesine: www.md1927.org.tr sayfasından ulaşılabilir.

İLETİŞİM VE BAŞVURU
MİMARLAR DERNEĞİ 1927
Cinnah Caddesi 19/3-4,
06680 Çankaya / Ankara
Tel : 0312 495 0664-65
E-posta : info@md1927.org.tr

1 9 2 7
ARCHITECTS' ASSOCIATION 1927
L'ASSOCIATION D'ARCHITECTES 1927

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi

Solfasol, olması gereken yerde, Charlie Hebdo'nun sokağında, çiçeklerin arasında

Freecycle Ankara: "Talep, Teklif, Takas" Diyerek, Tüketimden Uzak İletişimin Adresi

Ankara'da tüketimden uzak bir teklif, talep, takas ortamı var; Freecycle Ankara. Söz kendilerinde...

Freecycle, elinde kullanmadığı eşyaları olanlar ile o eşyalara talebi olanları, takas, ücret veya herhangi bir karşılık aramadan bir araya getirmeyi görev edinmiş uluslararası bir projedir. Freecycle'da esas olan, sadece maddi yetersizliği olanlarla eşya paylaşımı sağlamak ve onların ihtiyacını karşılamak değil, maddi anlamda yeterliliği olup da eşyayı satın almak isteyenlerin de tüketimini en aza indirmektir. Bu projeye farklı şehirlerden de olsa, bir şekilde dahil olan herkes kullanım dışı eşyalarını teklife sunabilir veya ihtiyacı olan herkes, eşyaları talep edebilir.

Projenin esas amacı kıyıda köşede duran, kullanılmayan birçok türdeki eşyalarımızı hiç tanımadığımız insanlara sayfa üzerinden hediye ederek, gereksiz tüketimi-üretimi

azaltmak, çevre kirliliğini en aza indirmek ve ihtiyaç dışı eşyalarımızdan kurtulmaktır.

Freecycle Ankara grubumuz Türkiye'de yaşayan her canlının tüm ihtiyaçlarına hitap etmektedir. Şu an için 12.000'i geçmiş grup üyemizle her türlü kıyafetten, elektronik malzemeye ve mobilyaya kadar birçok türde eşya paylaşılabilirdiği gibi, hayvan sahiplendirme ve onların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik talep veya teklifler de -takas ve ücret talep etmeme- kuralına bağlı olarak istediğiniz gibi paylaşılabilir veya kitap, film gibi eşyaları kullanıp tekrar tüketime sokarak sizde başkalarına hediye edebilirsiniz. Freecycle Ankara grubumuza www.facebook.com/groups/freecycleankara adresi ile üye olabilir, işleyişi sayfadan daha net izleyebilir ve merak ettiğiniz sorular hakkında Freecycle Ankara Ekibi'nden yardım alabilirsiniz. /Freecycle Ankara

Solkasol Kent Atölyesi Sizi Çağırıyor!

"Ankara'nın Renk(siz)likleri"

Solkasol Kent Atölyesi'nin ilkinin Ankara'nın suyla olan tarihsel, güncel, toplumsal, sanatsal ve kentsel ilişkisi üzerinden gerçekleştirdik ve Gazete Solfasol takipçileriyle paylaştık.

Sıra geldi ikinci çalışmaya. Bu kez Ankara'nın Renk(sizlik)leri'nden yola çıkıyoruz.

Bu kente en çok yakıştırılagelen renktir gri. Gelişigüzel herhangi birine "Ankara'nın rengi nedir?" diye sorsak muhtemelen tahminimizde yanılmayız. Son yıllarda gündüz gri gece bimbir gece masallarından yansıyan renklere bürünen toplu konutların ve gitgide azaltılan ağaçların üzerlerine tutulan yeşil ışıkların

şehri zararlı bir organizma gibi kaplamasıyla birlikte gri algımızda olumsuz yönde değişiklik yarattığını da gözardı edemeyecek durumdayız.

Tüm bu olumsuzluklar içinde bizlerin küçük damlalarla da olsa kente bulaştırdığımız, bakılınca görülebilecek ve bize umut olan hiç mi rengimiz yok?

İşte Solkasol Kent Atölyesi #2, Ankara'nın renkleri ve renksizliğini dert edenlerin ve derdini fotoğraflarla anlatmak isteyenlerin katılacağı 4 haftalık bir çalışma olacak. Ve yine tamamlanan işler için Gazete Solfasol'ün orta sayfası bizi bekliyor olacak.

Var mısınız Ankara'nın renklerini görünür kılmaya?

<http://www.kaatolye.net/atolyeler/solkasol-kent-atolyesi/>

SOLKASOL
ANKARA'NIN
GAYRİRESMİ
KENT
ATÖLYESİ
#2
Ankara'nın Renk(sizlik)leri

21 Şubat 2015
Cumartesi günleri 4 Hafta

Solkasol Kent Atölyesi ekibi çağırıyor:
"Var mısınız Ankara'nın renklerini görünür kılmaya?"

Ankara'nın Kardan Ablası ve 'Engelli Sarı'...

Erhan Muratoğlu